

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Linköpings tingsrätts dom den 26 mars 2020 i mål nr B 4218-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Britt-Louise Viklund
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Linköping

Klagande (Målsägande)

Se målsägandebilaga

Motpart (Målsägande)

Se målsägandebilaga

Klagande och motpart (Tilltalad)

Hasan Osman, 19950206-3333
Stora Vallgatan 37
596 33 Skänninge

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Martin Persson
Stahre Persson Advokatbyrå AB
Sankt Eriksgatan 60
112 34 Stockholm

SAKEN

Dråp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut och

- frikänner Hasan Osman,
- avslår Anita Erikssons, Ingemar Karlssons, Ingela Sjökvists, Elisabeth Sandströms, Roland Sandströms och dödsboets efter Anton Forslin skadeståndsyrkanden,
- upphäver beslutet om näringsförbud,
- upphäver beslutet om kvarstad,

- upphäver beslutet om avgift till brottsofferfonden, och
- ger Hasan Osman rätt till ersättning av staten för rättegångskostnader i tingsrätten med ytterligare 23 875 kr.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Hovrätten avslår åklagarens yrkande om häktning.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelse även i fortsättningen ska vara tillämplig på bilderna på avlidna i tingsrättens aktbilaga 172 s. 919-921, 939-942, 947, 1053-1055, 1095-1096, 1291-1295, 1343, 1415-1420, 1422, 1433-1434, 1441-1442, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar, liksom på bilderna i tingsrättens aktbilaga 172 s. 1144 och 1434-1438.

Martin Persson får ersättning av staten med 315 958 kr. Av beloppet avser 187 744 kr arbete, 43 718 kr tidsspillan, 21 304 kr utlägg och 63 192 kr mervärdesskatt.

Karin Wålander får ersättning av staten med 91 520 kr. Av beloppet avser 60 206 kr arbete, 11 745 kr tidsspillan, 1 265 kr utlägg och 18 304 kr mervärdesskatt.

Christian Berntö får ersättning av staten med 77 081 kr. Av beloppet avser 44 175 kr arbete, 15 660 kr tidsspillan, 1 830 kr utlägg och 15 416 kr mervärdesskatt.

Behrang Eslami får ersättning av staten med 85 041 kr. Av beloppet avser 56 288 kr arbete, 11 745 kr tidsspillan och 17 008 kr mervärdesskatt.

Lisa Länta får ersättning av staten med 110 879 kr. Av beloppet avser 75 383 kr arbete, 10 440 kr tidsspillan, 2 880 kr utlägg och 22 176 kr mervärdesskatt.

Karin Sanfridsson får ersättning av staten med 82 529 kr. Av beloppet avser 52 013 kr arbete, 12 397 kr tidsspillan, 1 613 kr utlägg och 16 506 kr mervärdesskatt.

Martin Beskow får ersättning av staten med 67 687 kr. Av beloppet avser 54 150 kr arbete och 13 537 kr mervärdesskatt.

Marielle Eriksson Nygren får ersättning av staten med 72 705 kr. Av beloppet avser 48 949 kr arbete, 8 483 kr tidsspillan, 732 kr utlägg och 14 541 kr mervärdesskatt.

Linda Demir får ersättning av staten med 73 734 kr. Av beloppet avser 51 157 kr arbete, 7 830 kr tidsspillan och 14 747 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen och målsägandebiträdena.

Hasan Osman får ersättning av staten för sina rättegångskostnader i hovrätten med 12 750 kr.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Linköpings tingsrätts dom den 26 mars 2020 i mål nr B 4218-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart

HN Onlinehandel AB i likvidation, 556608-7317
c/o advokaten Tord Cederberg
Advokaten Tord Cederberg AB
Järnvägsparken 4
591 35 Motala

Likvidator: Advokat Tord Cederberg
Advokaten Tord Cederberg AB
Järnvägsparken 4
591 35 Motala

Klagande

1. Sandra Pettersson
Gerdsborgsgatan 10 Lgh 1001
598 40 Vimmerby

2. Dylan Pettersson
Samma adress

3. Joline Pettersson
Samma adress

4. Liseloth Karlsson
Gunnarsbro 204
598 92 Vimmerby

5. Arne Karlsson
Samma adress

6. Isabella Karlsson
Johannesbergsvägen 5 Lgh 1001
593 53 Västervik

7. Dödsboet efter Sebastian Karlsson
c/o Liseloth Karlsson
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 1–6 samt ombud för 7: Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

8. Ulrika Karlsson
Norrundagränd 24
194 55 Upplands Väsby

9. Jan Karlsson
Samma adress

10. Emma Karlsson
Samma adress

11. Marcus Karlsson
Samma adress

12. Linn Karlsson
Bygatan 1 Lgh 1101
191 46 Sollentuna

Ombud och målsägandebiträde för 8–12: Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Ombud och målsägandebiträde för 8–12 genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
Samma adress

13. Anette Brännvall
Renstigen 4 Lgh 1001
981 39 Kiruna

14. Hanna Brännvall
Samma adress

15. Maria Jonsson
Bataljonsvägen 38
961 43 Boden

16. Torbjörn Jonsson
Sandträsk 201
961 92 Boden

17. Fredrik Jonsson,
Timmermansgatan 34 Lgh 1202
972 41 Luleå

Ombud och målsägandebiträde för 13–17: Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB

Västergatan 14 A
941 33 Piteå
18. Henrik Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

19. Ulrika Palo Rundgren
Samma adress

20. Elliot Rundgren
Samma adress

21. Lina Rundgren
Samma adress

22. Dödsboet efter Alexander Rundgren
c/o Henrik Rundgren och Ulrika Palo Rundgren
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 18–21 samt ombud för 22:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

Motpart

1. Anita Eriksson
Ramnäsgatan 11
723 43 Västerås

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Martin Beskow
Advokatfirman Beskow AB
Slottet 1
722 11 Västerås

2. Ingemar Karlsson
Österundagatan 10
723 40 Västerås

3. Ingela Sjökvist
Västra Trösten 311
820 70 Bergsjö

4. Dödsboet efter Anton Forslin
c/o Ingela Sjökvist
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 2 och 3 samt ombud för 4:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

5. Elisabet Sandström
Gamla Bangatan 40 A Lgh 1002
771 53 Ludvika

6. Roland Sandström
Samma adress

Ombud och målsägandebiträde för 5 och 6: Advokat Johan Ritzer
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

Ombud och tillfälligt målsägandebiträde för 5 och 6: Biträdande jurist Linda Demir
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

SAKEN
Dråp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten avslår Anita Erikssons, Ingemar Karlssons, Ingela Sjökvists, Elisabeth Sandströms, Roland Sandströms och dödsboets efter Anton Forslin skadeståndsyrkanden. I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Angående beslag, sekretess och ersättning till målsägandebiträderna i målet; se domslutet för Hasan Osman.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. YRKANDEN I HOVRÄTTEN	9
2. BEVISNINGEN I HOVRÄTTEN	11
3. SAMMANFATTNING AV HOVRÄTTENS DOM	11
4. HOVRÄTTENS DOMSKÄL	13
4.1. De åtalade gärningarna	13
4.1.1. Åtalen för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor enligt åtalspunkterna 2 och 3	13
4.1.2. Åtalen för dråp eller i andra hand vållande till annans död grovt brott	13
4.1.2.1. Några allmänna utgångspunkter för bedömningen	13
4.1.2.2. Allmänna överväganden av betydelse för bedömningen i fråga om själv mord	15
4.1.2.3. Sebastian Karlsson	18
4.1.2.4. Joakim Eriksson	19
4.1.2.5. Christian Svensson	22
4.1.2.6. Joakim Karlsson	23
4.1.2.7. Anton Forslin	24
4.1.2.8. Christoffer Jonsson	26
4.1.2.9. Alexander Rundgren	28
4.1.2.10. Anders Lindberg	30
5. Förverkande av vinning, skadestånd, kvarstad och näringsförbud	32
6. Hasan Osmans rättegångskostnader i tingsrätten och i hovrätten	32
HUR MAN ÖVERKLAGAR	33
SKILJAKTIG MENING	34

1. YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska

- döma Hasan Osman för
 - dråp, i stället för vållande till annans död, när det gäller åtalpunkterna 1:3 (Joakim Eriksson), 1:6 (Anton Forslin) och 1:11 (Anders Lindberg),
 - dråp, eller i andra hand vållande till annans död grovt brott, i enlighet med åtalet enligt åtalpunkterna 1:1 (Sebastian Karlsson), 1:4 (Christian Svensson), 1:5 (Joakim Karlsson), 1:9 (Christoffer Jonsson) och 1:10 (Alexander Rundgren) och
 - brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor i enlighet med åtalpunkterna 2 och 3,
- för det fall hovrätten dömer Hasan Osman i större omfattning och/eller för allvarigare brott, skärpa straffet samt
- för det fall hovrätten dömer Hasan Osman för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor, bestämma att 450 000 kr ska förverkas från honom som vinning av försäljning av cyklopropylfentanyl under tiden den 18 oktober – den 30 november 2017.

Åklagaren har även yrkat att hovrätten, för det fall Hasan Osman döms för dråp, ska häktas eftersom det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år och det inte är uppenbart att det saknas risk för att Hasan Osman på fri fot avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring och straff (s.k. flyktfara).

Hassan Osman har yrkat att hovrätten ska

- frikänna honom helt eller, i annat fall, bestämma en lindrigare påföljd än den som tingsrätten har dömt ut,
- avslå målsägandenas respektive skadeståndsyrkanden,
- upphäva tingsrättens beslut om kvarstad och näringsförbud samt
- bestämma att han ska få full ersättning för sina rättegångskostnader avseende egen bevisning med 98 875 kr i tingsrätten och med 12 750 kr i hovrätten.

HN Online AB i likvidation har yrkat att hovrätten ska avslå målsägandenas yrkanden om skadestånd.

Målsägandena

- Anette Brännvall, Hanna Brännvall, Maria Jonsson, Torbjörn Jonsson och Fredrik Jonsson (anhöriga till Christoffer Jonsson),
- Jan Karlsson, Ulrika Karlsson, Emma Karlsson, Marcus Karlsson och Linn Karlsson (anhöriga till Joakim Karlsson),
- Henrik Rundgren, Ulrika Palo Rundgren, Lina Rundgren, Elliot Lundgren (anhöriga till Alexander Rundgren) och dödsboet efter Alexander Rundgren samt
- Liseloth Karlsson, Arne Karlsson, Sandra Pettersson, Joline Pettersson, Dylan Pettersson, Isabella Karlsson (anhöriga till Sebastian Karlsson) och dödsboet efter Sebastian Karlsson

har yrkat att hovrätten ska bifalla de yrkanden om skadestånd jämte ränta riktade mot Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation som var och en av dem har framställt i tingsrätten.

Sara Claesson, Lovelia Claesson, Alina Claesson, Mikael Svensson, Katarina Lindell och Pontus Wengsén (anhöriga till Christian Svensson), har yrkat att hovrätten ska bifalla de yrkanden om skadestånd jämte ränta riktade mot Hasan Osman som var och en av dem har framställt i tingsrätten.

Parterna har motsatt sig att tingsrättens domslut ändras på det sätt som respektive motpart har begärt. Hasan Osman har dessutom motsatt sig åklagarens yrkande om häktning och hävdar att det är uppenbart att skäl för häktning saknas.

Samtliga målsägande utom Sara Claesson, Lovelia Claesson, Alina Claesson, Mikael Svensson, Katarina Lindell och Pontus Wengsén har biträtt åtalet i hovrätten.

2. BEVISNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har, beträffande de åtal som omfattas av överklagandena, samma bevisning presenterats som i tingsrätten. Den muntliga bevisningen har lagts fram genom uppspelning av förhören i tingsrätten, fränsett förhören med Annika Fredriksson, Marcus Olsson och Isabella Karlsson, som har lagts fram genom uppläsning av referaten i tingsrättens dom. Förhöret under förundersökningen med Robin Varis rörande den avlidne Anders Lindberg har lästs upp även i hovrätten.

Därutöver har Hasan Osman i hovrätten åberopat ytterligare sakkunnigutlåtanden av Ulf Jonsson, domar av Förvaltningsrätten i Falun i mål nr 4894-14 och av Förvaltningsrätten i Karlstad i mål nr 1546-17 rörande den avlidne Anton Forslin samt utdrag från goobit.se och waybackmachine gällande thesmack.biz och Fenta.biz. Vidare har såväl åklagaren som Hasan Osman i hovrätten åberopat kompletterande sakkunnigutlåtande av Kai Knudsen och journalutlåtanden rörande den avlidne Christoffer Jonsson.

I hovrätten har därtill dels vittnesförhör hållits med Joakim Åhlander rörande den avlidne Sebastian Karlsson och med Gunilla Cederholm Vilhelmsson rörande den avlidne Christoffer Jonsson, dels tilläggsförhör hållits med Ulf Jonsson.

3. SAMMANFATTNING AV HOVRÄTTENS DOM

Av det som redovisas längre fram i denna dom framgår att hovrätten, i likhet med tingsrätten, har bedömt att det inte är bevisat att Hasan Osman har haft uppsåt till att han i sin verksamhet HN Onlinehandel AB sålde cyklopropylfentanyl, som under den tid som avses med åtalen var klassad som hälsofarlig vara. Även hovrätten frikänner därför Hasan Osman för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

När det gäller åtalen för dråp alternativt vållande till annans död, grova brott, har hovrätten, till skillnad från tingsrätten, kommit fram till att det inte beträffande något av de åtta dödsfall som hovrätten har prövat är bevisat att Hasan Osman har gjort sig skyldig till brott.

Hovrätten har i tre av fallen (Joakim Eriksson, Anton Forslin och Anders Lindberg) bedömt att det i och för sig är bevisat att de avlidna har intagit cyklopropylfentanyl som Hasan Osman i sin verksamhet i HN Onlinehandel AB har sålt till dem. Hovrätten har dock bedömt att den presenterade bevisningen inte räcker för att konstatera att självmord kan uteslutas. Eftersom det av straffrättsliga principer följer att man som regel inte behöver ansvara för att någon annan person själv medvetet utsätter sig för skada, frikänner hovrätten Hasan Osman redan på den grunden från ansvar för brott när det gäller dessa dödsfall.

I fyra av fallen (Christian Svensson, Joakim Karlsson, Christoffer Jonsson och Alexander Rundgren) har hovrätten bedömt att det inte är bevisat att Hasan Osman har sålt den cyklopropylfentanyl som de avlidna har intagit. Hovrätten frikänner därför Hasan Osman redan på den grunden från ansvar för brott i de fallen.

I ett av fallen (Sebastian Karlsson) har hovrätten bedömt att det i och för sig är utrett att den avlidne har intagit cyklopropylfentanyl som Hasan Osman har sålt. Det har dock framkommit omständigheter som gör att det inte kan uteslutas att den avlidne vid samma tillfälle har använt också annan cyklopropylfentanyl i tablettform. Eftersom det inte kan uteslutas att han avlidit till följd av intag av dessa tabletter, dvs. helt oberoende av han också intagit cyklopropylfentanyl som han köpt av Hasan Osman/HN Onlinehandel AB, har hovrätten kommit fram till att det inte är bevisat att Hasan Osman genom att sälja cyklopropylfentanyl till den avlidne har orsakat dennes död. Av det skälet frikänner hovrätten Hasan Osman från ansvar för brott även i det fallet.

En följd av att Hasan Osman helt frikänns från ansvar för dråp/vållande till annans död, grovt brott, är att hovrätten har bestämt att han inte heller ska betala något skadestånd till respektive avlidnes anhöriga och, i förekommande fall, dödsbo. En annan konsekvens är att hovrätten upphäver det näringsförbud som tingsrätten har meddelat Hasan Osman och att han ges rätt till ersättning för sina kostnader för egen bevisning i såväl tingsrätten som hovrätten.

4. HOVRÄTTENS DOMSKÄL

4.1. De åtalade gärningarna

4.1.1. Åtalen för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor enligt åtalspunkterna 2 och 3

Av de skäl som tingsrätten har redovisat bedömer även hovrätten att åklagaren inte har bevisat att Hasan Osman har haft uppsåt till att han i sin verksamhet sålde cyklopropylfentanyl, som under den tid som avses med åtalen var klassad som hälsofarlig vara. Hasan Osman ska därför frikännas från ansvar för detta brott och tingsrättens domslut ska alltså stå fast i den delen.

4.1.2. Åtalen för dråp eller i andra hand vållande till annans död grovt brott

4.1.2.1. Några allmänna utgångspunkter för bedömningen

Av 3 kap. 1 § och 2 § brottsbalken följer att den ska dömas för dråp, som med uppsåt berövar annan livet under omständigheter som gör att brottet är mindre grovt (i jämförelse med brottet mord). Vidare ska enligt 3 kap. 7 § brottsbalken den som av oaktsamhet orsakar någon annans död, dömas för vållande till annans död.

Såväl dråp som vållande till annans död kräver att gärningsmannen med sitt agerande *orsakar* någons död. Orsaksbedömningen inom straffrätten är ofta enkel att göra och bygger då på allmänna erfarenhetssatser om världen och hur den fungerar. Särskilda problemsituationer kan dock uppkomma. En sådan situation är där det finns *konkurrens mellan flera orsaker*. Då gäller, för det fall olika åtgärder var för sig är tillräckliga för att föranleda den aktuella följden, att samtliga åtgärder anses orsaka denna. Detsamma gäller för det fall åtgärderna var för sig är otillräckliga för att orsaka följden, men de tillsammans är tillräckliga för ett sådant resultat. Det förhållandet att den avlidnes eget handlande utgör en del av orsakskedjan hindrar alltså inte att även någon annans

agerande kan anses ha orsakat dödsfallet (se Petter Asp m.fl., Kriminalrättens grunder, andra upplagan 2013, s. 80 f).

När det gäller brottet vållande till annans död gäller vid sidan av kravet på orsakande att det ska vara fråga om ett orsakande som sker av oaktsamhet. Det innebär att det krävs att den gärning som leder till dödsfallet består av ett *otillåtet risktagande*, dvs. ett risktagande som i tillräcklig grad avviker från vad som kan anses aktsamt. Dessutom krävs för straffansvar att det finns ett sådant samband mellan oaktsamheten (alltså det otillåtna risktagandet) och dödsfallet, att dödsfallet kan sägas vara orsakat av den oaktsamhet som gärningen har bestått av. Vid prövningen av om så har varit fallet ska bedömas om det dödsfall som faktiskt har inträffat också innebär ett förverkligande av de risker som gjorde att gärningen ansågs oaktsam.

Vid avgörandet av om en gärning utgör ett otillåtet risktagande görs en värdering av de risker som är kopplade till gärningen och sedan en bedömning av om dessa risker är sådana att det finns skäl att avstå från att utföra gärningen. Av betydelse är då vilka typer av följder som det finns risk för och hur stora dessa risker är.

Vid bedömningen av om en gärning innefattar ett sådant risktagande att den ska anses vara oaktsam, kan man som regel utgå från att andra personer beter sig någorlunda rationellt, till exempel genom att inte själva handla påtagligt oaktsamt. Man behöver nämligen inte ansvara för att andra människor själva medvetet utsätter sig för skada eller fara. Risker som andra frivilligt utsätter sig för ska därför inte tas hänsyn till vid oaktsamhetsbedömningen. Förutsättningen är dock att den som frivilligt utsätter sig för en risk kan anses ha tillräckliga möjligheter att ta ansvar för sig själv och sin hälsa. Detta förutsätter i sin tur att omständigheterna är sådana att risken kan överblickas och därmed hanteras eller accepteras av denne.

Det sagda innebär att ansvar för vållande till annans död i princip inte kommer i fråga när någon begår självmord. Det innebär också att utgångspunkten vid försäljning av narkotika och andra rusgivande substanser är att ansvar inte kommer i fråga när en köpare dör till följd av frivilligt intag av preparatet. Ansvar kan dock bli aktuellt om

omständigheterna är sådana att köparen inte kan anses ha tillräckliga möjligheter att ta ansvar för sig själv och sin hälsa (jfr rättsfallet NJA 2020 s 397).

Utifrån det som nu har redovisats konstaterar hovrätten, i likhet med tingsrätten, att det för att Hasan Osman ska kunna dömas till ansvar för dråp eller vållande till annans död, bland annat krävs att det i det enskilda fallet är bevisat att dödsorsaken har varit intag cyklopropylfentanyl som hade köpts från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB, vilket inkluderar att det ska vara bevisat att den avlidne inte hade dött om denne inte hade använt sådan cyklopropylfentanyl. För det fall detta är bevisat krävs också att Hasan Osmans gärning att sälja cyklopropylfentanyl till köparen kan anses ha varit oaktsam (dvs. att den har utgjort ett otillåtet risktagande), vilket bland annat betyder att det måste vara bevisat att dödsfallet inte har berott på självmord. Med andra ord krävs att det är ställt utom rimligt tvivel att dödsfallen har berott på oavsiktlig överdosering.

Hovrätten kommer i det följande bedöma dessa frågor först. På samma sätt som tingsrätten har gjort kommer hovrätten att för vart och ett av de aktuella dödsfallen, redovisa sin bedömning av om det är bevisat *dels* att dödsorsaken har varit intag av cyklopropylfentanyl som den avlidne har köpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB, *dels* att dödsfallet inte har berott på självmord. Innan så sker kommer dock hovrätten inledningsvis att redovisa vissa allmänna överväganden av betydelse för bedömningen i de enskilda fallen när det gäller frågan om självmord.

4.1.2.2. Allmänna överväganden av betydelse för bedömningen i fråga om självmord

Hovrätten instämmer i den bedömning som tingsrätten har gjort angående betydelsen av rättsläkarnas utlåtanden om dödssättet för frågeställningen om det kan anses bevisat att de enskilda dödsfallen inte har berott på självmord (se sidan 99 i tingsrättens dom). Detta har, som tingsrätten har berört, att göra med att frågan om dödssätt inte är en rent medicinsk fråga på samma sätt som frågan om dödsorsak. I stället är frågan om dödssätt huvudsakligen en bevisfråga som domstolen, likt andra bevisfrågor, ska avgöra utifrån den princip om fri bevisprövning som gäller och med allt det processmaterial som läggs fram vid huvudförhandlingen som grund.

Av Jan Beskows uppgifter, i det skriftliga utlåtande som han har lämnat och i det förhör som har hållits med honom i tingsrätten, framgår att forskning utvisar att det finns vissa omständigheter som anses medföra en förhöjd risk för självmord. Den största riskfaktorn är tidigare självmordsförsök följt av allvarlig psykisk sjukdom såsom schizofreni och bipolär sjukdom. Om en person har både missbruk och psykisk ohälsa stiger sannolikt risken.

Jan Beskow har även uppgett att självmord ofta är en tillfällighetshandling i en svår situation, ibland efter ett plötsligt beslut. En person som är suicidal är många gånger vacklande och kan ändra sig i sista ögonblicket och det går ofta endast en kort tid mellan beslutet och handlingen. Det är därför ofta så att personen inte har förberett sitt självmord med tanke på de efterlevande såsom att ordna sin ekonomi, städa sin lägenhet, klä upp sig och liknande. Det vanligaste är att en person som begår självmord åtminstone för omgivningen har antytt något om sina tankar. Det förekommer dock att personen inte har sagt något alls om detta. Det händer också att personen dagarna innan självmordet åter blir lugn, varför det kan verka som om problemen är över. Detta kan bero på lättnad när det svåra beslutet är fattat eller på att personen inte vill bli avbruten i utförandet.

Mot den bakgrund som nu har redovisats konstaterar hovrätten att bedömningen av om dödsfallen har skett på grund av självmord i en sådan situation som är aktuellt i detta fall – dvs. dödsfall på grund av förgiftning genom intag av preparat av män med missbruksproblem – är mycket svår att göra. Anhörigas uppgifter om att den avlidne har verkat må bra i tiden före dödsfallet samt att det kan ha framkommit att denne på olika sätt hade ordnat och planerat för sitt liv framöver och inte heller hade nämnt eller ens antytt några självmordstankar, har inte den betydelse för bedömningen som det kan tyckas.

Det ska också betonas att bedömningen av om åklagaren har bevisat att ett dödsfall har skett på grund av en oavsiktlig överdosering, och alltså inte har berott på självmord, ska ske med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet. Jan Beskows uppgifter om att det av statistik framgår att bedömda självmord med hjälp av narkotika utgör en

mycket liten del av alla dödsfall på grund av narkotikaförgiftning och att män som vill ta livet av sig som regel väljer andra metoder som mer säkert leder till döden, till exempel hängning eller skjutning, utesluter inte att personen i det enskilda fallet kan ha valt metoden förgiftning.

Till detta ska läggas att den statistik gällande andelen självmord vid narkotikaförgiftningar som Jan Beskow har hänvisat till bygger på rättsläkares bedömningar av dödssätt. Säkerheten av dessa bedömningar varierar naturligtvis utifrån vilket bedömningsunderlag respektive rättsläkare har haft, vilket får anses påverka tillförlitligheten av statistiken.

Med hänsyn till de riskfaktorer för självmord som Jan Beskow har nämnt är dock en betydelsefull omständighet för bedömningen vad som har framkommit i det enskilda fallet angående den avlidnes psykiska hälsa i tiden närmast före dödsfallet.

En annan omständighet av särskild betydelse för bedömningen av de dödsfall som hovrätten ska pröva är följande.

Det har framkommit att Hasan Osman i HN Onlinehandel AB sålde cyklopropylfentanyl som 2-me-maf, som enligt vad som framgår av utredningen också är en s.k. fentanylanalog. Han har förklarat detta med att han beställde 2-me-maf från sin leverantör i Kina men att han, enligt vad som har framkommit i efterhand, fick fel substans levererad till sig. Han har även uppgett att han innan han gjorde beställningen, via hemsidor och uppgifter från leverantören, hade inhämtat information om att 2-me-maf var ett betydligt mer lätthanterligt ämne och inte alls lika potent som cyklopropylfentanyl.

Någon utredning som närmare visar farligheten av 2-me-maf jämfört med cyklopropylfentanyl och andra fentanylanaloger har inte lagts fram. Kai Knudsen har dock uppgett att det finns ett 20-tal fentanylanaloger och att några är svagare än andra. Även Ulf Jonsson har uppgett att potensen av olika fentanylanaloger skiljer sig åt. Han har också berättat att det finns i vart fall en känd fentanylanalog som är mindre potent

än de smärtstillande ämnena morfin och kodein. Det kan vidare noteras att Eddie Sommar har berättat att 2-me-maf enligt hans uppfattning inte är ”särskilt potent”.

På grund av det som nu har sagts finns det starka skäl att utgå ifrån att de avlidna från Hasan Osman köpte och sedan intog ett preparat i övertygelse om att detta inte var lika kraftigt verkande som den cyklopropylfentanyl som de faktiskt fick levererad. Denna omständighet – sammantagen med att preparatet varit extra svår doserat eftersom det har intagits genom nässpray – talar i någon mån genomgående för att dödsfallen berodde på oavsiktlig överdosering.

4.1.2.3. Sebastian Karlsson

Det är utrett att Sebastian Karlsson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled och att dödsorsaken var förgiftning av detta preparat.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att han två dagar före dödsfallet hos HN Onlinehandel AB hade gjort en beställning av 2 me-maf i form av nässprej, som senare har visat sig innehålla cyklopropylfentanyl, att han dagen före dödsfallet skedde hade fått ett stort brev levererat till sig och att det vid en brottsplatsundersökning i hans bostad dagen efter dödsfallet hittades ett mindre frankerat paket adresserat till honom av samma slag som det har framkommit att HN Onlinehandel AB använde för sina leveranser. Vidare framgår av Sandra Petterssons uppgifter att Sebastian Karlsson under den aktuella kvällen/natten använde den nässprej som han tidigare hade hämtat ut på posten.

Utifrån dessa omständigheter bedömer hovrätten i likhet med tingsrätten att det visserligen är bevisat att Sebastian Karlsson vid tillfället använde cyklopropylfentanyl i sprejform som var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Av de skäl som tingsrätten har angett bedömer dock även hovrätten att det inte kan uteslutas att Sebastian Karlsson även intog annan cyklopropylfentanyl än den som han hade köpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Den bedömningen förändras inte av de uppgifter som Joakim Åhländer har lämnat i hovrätten. Han har uppgett att han hade med sig fentanyltabletter till Sebastian Karlssons lägenhet. Han har emellertid haft mycket dåliga minnesbilder av hur dessa hanterades under kvällen/natten då Sebastian Karlsson avled. Inte heller har han säkert kunnat säga hur många tabletter han hade med sig och han har inte tillfrågats vilken typ av fentanyl eller fentanylanalog som tabletterna innehöll. Hans uppgifter lämnar därför ett betydande utrymme för att Sebastian Karlsson även intog ett antal tabletter med cyklopropylfentanyl vid tillfället. På grund av hans bristande minnesbilder framstår inte heller hans uppgift om att färgen på den nässprejflaska som Sebastian Karlsson hade var brun, vilket i så fall inte överensstämmer med färgen på de flaskor som Hasan Osman/HN Onlinehandel AB levererade, som tillförlitlig.

Enligt hovrättens mening går det utifrån vad som framkommit inte utesluta att Sebastian Karlsson avlidit enbart till följd av intag av fentanyltabletter, dvs. helt oberoende av att han också intagit cyklopropylfentanyl som han köpt av Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Det innebär att det inte är bevisat att Hasan Osman genom att sälja cyklopropylfentanyl till Sebastian Karlsson har orsakat dennes död.

Hasan Osman ska därför frikännas från ansvar för brott beträffande Sebastian Karlssons dödsfall och tingsrättens domslut ska inte ändras i den delen.

4.1.2.4. Joakim Eriksson

Det är utrett att Joakim Eriksson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Enligt det som framgår av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram hade Joakim Eriksson dagen före dödsfallet hämtat ut ett brevpostförskott till ett belopp om 622 kr med HN Onlinehandel AB som avsändare. Som tingsrätten har noterat har det framkommit att beloppet 622 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av en nässprejflaska med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för postförskott och frakt. När Joakim Eriksson påträffades avliden höll han i sin ena hand en vit nässprejflaska som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Mängden

kvarvarande vätska i flaskan var fem ml, vilket talar för att flaskan inte var oanvänd. Vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat vita nässprejflaskor.

Utifrån dessa omständigheter bedömer hovrätten i likhet med tingsrätten att det är bevisat att den cyklopropylfentanyl som Joakim Eriksson hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Av den medicinska utredningen framgår att dödsorsaken av rättsläkare har bedömts vara förgiftning av cyklopropylfentanyl och att hjärtförstoring möjligen har bidragit till dödsfallet. Som tingsrätten har angett har även Ulf Jonsson uppgett att hjärtförstoring kan ha bidragit till dödsfallet, medan Henrik Druid har hävdatt att det inte finns något vetenskapligt stöd för att hjärtförstoring har bidragit till dödsfall i situationer som den aktuella.

I enlighet med det som tidigare har redovisats angående konkurrens mellan flera orsaker i avsnitt 4.1.2.1 ovan, innebär emellertid inte det förhållandet att hjärtförstoring måhända har bidragit till dödsfallet att intaget av cyklopropylfentanyl inte ska anses ha utgjort en dödsorsak i straffrättslig mening.

Av journalanteckningar framgår att läkare sedan i vart fall år 2016 har diagnostiserat Joakim Eriksson med epilepsi och att han så sent som två månader före dödsfallet hade någon slags krampanfall. Hasan Osman har invänt att epilepsidiagnosen medför att det inte kan uteslutas att Joakim Eriksson avled till följd av ett epileptiskt anfall.

I denna fråga noterar hovrätten att det visserligen av Henrik Druids uppgifter framgår att den som lider av epilepsi har en viss ökad risk att avlida och att det, enligt vad Ulf Jonsson har uppgett, finns en diagnos benämnd "sudep" som står för oväntad död hos epileptiker och som används när någon annan orsak till ett dödsfall inte kan hittas än att den avlidne har en sjukdomshistoria avseende epilepsi. Bilder av den döde Joakim Eriksson utvisar dock att han låg ner i en säng med ena handen, i vilken han som sagts höll en nässprejflaska, mellan sina ben. Vidare har Anita Eriksson, som var den som

först hittade Joakim Eriksson avliden, berättat att han då satt i sängen med båda fötterna utanför och att det var ambulanspersonalen som sedan lade ner honom i sängen. Därtill har Henrik Druid uppgett att cyklopropylfentanyl verkar muskelavslappnande och kramphämmande.

En sammanvägning av dessa omständigheter leder hovrätten till bedömningen att det framstår som praktiskt taget uteslutet att Joakim Eriksson hade fått ett epilepsianfall när han avled. Hovrätten delar därför tingsrättens bedömning att det är utrett att dödsorsaken var förgiftning av cyklopropylfentanyl.

När det gäller vad som har framkommit angående Joakim Erikssons psykiska hälsa av betydelse för bedömningen av hans psykiska tillstånd i tiden närmast före dödsfallet kan följande antecknas.

Av tillgängliga journalhandlingar från psykiatriska akutmottagningen i Region Västmanland, liksom av Anita Erikssons uppgifter, framgår att Joakim Eriksson hade ett blandmissbruk avseende opiater, amfetamin och cannabis. Enligt journalanteckningar begärde han vid besök på den psykiatriska akutmottagningen omkring fem månader före dödsfallet hjälp för oro och sömnproblem. Vid ett senare besök tre månader före dödsfallet uppgav han att han hade varit ”ren” från droger under en fyramånadersperiod, men att han sedan hade återfallit i missbruk på grund av ”många negativa känslor” efter ett bråk som han hade varit inblandad i. Vid ytterligare senare besök, som ägde rum två dagar före dödsfallet, sa han att han mådde bra och upplevde en tillfredsställande effekt av den medicin mot sömnproblem som han tidigare hade fått.

Utöver detta har Anita Eriksson berättat att Joakim Eriksson led av ångest och att han blev orolig när han avslutade sitt missbruk. Av hennes uppgifter framgår dock inte hur omfattande hans ångestproblematik var. Hon har inte heller tillfrågats närmare om detta.

Några ytterligare uppgifter som belyser vidden av Joakim Erikssons psykiska problem har inte framkommit. Utredningen ger därför inte något tydligt svar på hur omfattande hans psykiska ohälsa var. Detta medför att det inte kan uteslutas att denna ohälsa

utgjorde ett skäl för honom att ta sitt liv. I det sammanhanget ska även noteras att det av utredningen framgår, att det trots att Joakim Eriksson vid besöket hos den psykiatriska akutmottagningen två dagar före dödsfallet sa att han mådde bra, uppenbarligen har funnits skäl för honom att dagen efter besöket beställa och därefter missbruka fentanylsprej. Omständigheten talar för att Joakim Erikssons psykiska mående vid tidpunkten för dödsfallet i själva verket inte var så bra som han uppgav vid besöket.

På grund av de höga beviskrav som gäller i brottmål innebär det som nu har sagts att det inte kan anses ställt utom rimligt tvivel att Joakim Eriksson inte begick självmord. Detta gäller även med hänsyn tagen till att det, som har berörts i avsnitt 4.1.2.2 ovan, finns vissa omständigheter som talar för att dödsfallet har berott på en avsiktlig överdosering. Av de skäl som har angetts i avsnitt 4.1.2.2 förändras inte den bedömningen av att Anita Eriksson har uppgett att Joakim Erikssons livssituation vid tiden för dödsfallet enligt hennes uppfattning såg ljus ut och att han hade konkreta planer för framtiden gällande arbete och bostad, liksom även vissa planer för morgondagen. Hasan Osman ska därför frikännas från ansvar för brott när det gäller Joakim Erikssons dödsfall. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta

4.1.2.5. Christian Svensson

Det är utrett att Christian Svensson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att han nära en vecka före dödsfallet hade hämtat ut ett brevpostförskott med HN Onlinehandel AB som avsändare och att det i samband med dödsfallet i hans bostad hittades två vita nässprejflaskor som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat vita nässprejflaskor. Dessa omständigheter talar i någon mån för att Christian Svensson hade skaffat den cyklopropylfentanyl som han hade intagit från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Av utredningen framgår dock att de ifrågavarande flaskorna förvarades i en redlinepåse som var fasttejpade under en kartong, att de hittades först när anhöriga efter dödsfallet tömde Christian Svenssons lägenhet, att det i varje flaska fanns 9 ml vätska och att halten cyklopropylfentanyl i de båda flaskorna uppgick till 2,4 – 2,5 mg/ml.

Även om den relativt låga halten cyklopropylfentanyl i flaskorna kan tala för att utspädning av innehållet hade skett, talar det sätt på vilket flaskorna förvarades, och att var och en av dem innehöll hela 9 ml vätska, starkt för att flaskorna var oanvända. Det har inte framkommit var i lägenheten som flaskorna hittades, men det förhållandet att de fanns fasttejpade under en kartong indikerar att flaskorna dessutom var undan gömda.

Med hänsyn till dessa omständigheter, och med beaktande av den förhållandevis långa tid som hade förflutit från det att Christian Svensson hämtade ut försändelsen från HN Onlinehandel AB till dödsfallet bedömer hovrätten, till skillnad från tingsrätten, att det inte kan uteslutas att han vid tillfället hade intagit cyklopropylfentanyl som han hade skaffat från någon annan än Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Hasan Osman ska redan av det skälet frikännas från ansvar för brott när det gäller Christian Svenssons dödsfall. Tingsrättens domslut ska därför inte ändras i den delen.

4.1.2.6. Joakim Karlsson

Det är utrett att Joakim Karlsson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att Joakim Karlsson dagen före dödsfallet hade hämtat ut ett brevpостförskott till ett belopp om 921 kr med HN Onlinehandel AB som avsändare. Som tingsrätten har noterat har det framkommit att beloppet 921 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av två nässprejflaskor med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för postförskott och frakt. Dessa omständigheter talar i någon mån för att Joakim Karlsson hade skaffat den cyklopropylfentanyl som han hade intagit från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Det har dock framkommit att det i Joakim Karlssons bostad inte har hittats någon nässprejflaska. Joakim Karlssons vän Marley Laumola har visserligen uppgett att han, när han någon tid efter dödsfallet besökte Joakim Karlssons familj, observerade en sådan flaska på en byrå i Joakim Karlssons sovrum samt att han kände till fentanyl och hur den såldes varför han ”förstod vad det var”. Han har dock uppgett att han inte närmare tittade på flaskan. Han har alltså enligt egna uppgifter saknat egentliga möjligheter att avgöra vad det var för typ av nässprej. Vidare framgår av Ulrika Karlssons uppgifter att hon efter dödsfallet letade igenom hela Joakim Karlssons rum i jakt efter ledtrådar som kunde förklara hans död, utan att hitta något av betydelse, vilket talar emot Marley Laumolas uppgift om att det fanns en nässprej med fentanyl där.

Även med hänsyn tagen till den korta tid som hade förflutit från det att Joakim Karlsson hämtade ut försändelsen från HN Onlinehandel AB och till dödsfallet, gör hovrätten till skillnad från tingsrätten bedömningen att de nu nämnda omständigheterna är sådana att det inte är ställt utom rimligt tvivel att den cyklopropylfentanyl som Joakim Karlsson hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Hasan Osman ska därför redan av det skälet frikännas från ansvar för brott när det gäller Joakim Karlssons dödsfall. Tingsrättens domslut ska därför inte ändras i den delen.

4.1.2.7. Anton Forslin

Det är utrett att Anton Forslin hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att Anton Forslin samma dag som dödsfallet hade hämtat ut ett brevpöstförskott till ett belopp om 821 kr med HN Onlinehandel AB som avsändare. Det har framkommit att beloppet 821 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av två nässprejflaskor med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för postförskott och frakt. När Anton Forslin påträffades avliden hade han i sin ena byxficka en vit nässprejflaska som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Mängden kvarvarande vätska i flaskan var 5 ml, vilket talar för att flaskan inte var oanvänd. Vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat vita nässprejflaskor.

Utifrån dessa omständigheter bedömer hovrätten i likhet med tingsrätten att det är bevisat att den cyklopropylfentanyl som Anton Forslin hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Av de skäl som tingsrätten har angett bedömer även hovrätten att dödsorsaken inte kan ha varit någon annan än förgiftning med cyklopropylfentanyl.

När det gäller vad som har framkommit angående Anton Forslins psykiska hälsa av betydelse för bedömningen av hans psykiska tillstånd i tiden närmast före dödsfallet, kan följande antecknas.

Av tillgängliga domar från Förvaltningsrätten i Falun och Förvaltningsrätten i Karlstad framgår att Anton Forslin hade en bakgrund av omfattande missbruk och psykisk ohälsa. Han hade tidigare vårdats på psykiatrisk avdelning och vårdades vid tiden för dödsfallet enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, s.k. LVM-vård. Han hade under en frivillig placering på ett vårdhem i Örebro tidigare samma år som dödsfallet, bedömts av personal vara psykotisk eller på väg in i en psykos, vilket ledde till att han under en tid tvångsvårdades enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård. När Kommunstyrelsen i Nordanstigs kommun under år 2014 ansökte om att Anton Forslin skulle beredas LVM-vård, angavs att han vid flera tillfällen hade sagt att han skulle ta sitt liv, vilket Anton Forslin förnekade. Av journalhandlingar från den vårdinrättning han befann sig på vid tiden för dödsfallet framgår att hans psykiska mående veckorna före dödsfallet pendlade; vissa dagar sa han att han mådde bra, någon annan dag hade han ångest och krävde därför extra tillsyn. Omkring en vecka före dödsfallet uppgav han för personal att han började känna sig ”psykotisk” och att han mådde dåligt. Personal upplevde honom även som ”låg”. Någon dag senare, och dessutom samma kväll som dödsfallet, föreföll han enligt personal vara på ”bra humör”.

Utöver detta har Ingela Sjökvist berättat att Anton Forslin hade en psykos tidigare samma år som dödsfallet inträffade och att han då kände sig förföljd. Hon har även berättat att hon talade i telefon med honom samma kväll som han avled, att han då ”var som vanligt”, att hon inte upplevde honom som psykotisk och att det inte fanns några

tecken på att han tänkte begå självmord. Vidare framgår det av Ulf Jonssons uppgifter att det finns en stark koppling mellan psykos och självmord, men att risken är mindre om personen inte är i en psykotisk period. Han har även uppgett att Anton Forslin vid tiden för dödsfallet medicinerade med ett medel mot schizofreni och att han troligen fick den medicinen mot sin psykossjukdom.

Den nu redovisade utredningen utvisar att Anton Forslin led av en omfattande psykisk ohälsa vid tiden för dödsfallet innefattande att han enligt egen uppgift hade börjat känna av sin psykossjukdom. Han hade dessutom sedan många år problem med missbruk och hade vid flera tillfällen uttryckt att han avsåg att ta sitt liv, låt vara att han hade sagt detta flera år före dödsfallet. Även med hänsyn tagen till Ingela Sjökvists uppgifter om att Anton Forslin uppträdde normalt under samtalet hon hade med honom samma kväll som han avled och att det framkommit att han medicinerade mot sin psykossjukdom, är omständigheterna sådana att det inte går att bortse från möjligheten att Anton Forslins omfattande psykiska ohälsa utgjorde ett skäl för honom att ta sitt liv.

På grund av de höga beviskrav som gäller i brottmål innebär det som nu har sagts att det inte kan anses ställt utom rimligt tvivel att Anton Forslin inte begick självmord. Detta gäller även med hänsyn tagen till att det, som har berörts i avsnitt 4.1.2.2 ovan, finns vissa omständigheter som talar för att dödsfallet har berott på en avsiktlig överdosering. Av de skäl som har angetts i avsnitt 4.1.2.2 förändras inte den bedömningen av att det har framkommit att Anton Forslin planerade ett badhusbesök som skulle äga rum dagen efter han avled, liksom att han även avsåg att ta kontakt med olika myndigheter och träffa läkare för att diskutera medicinering, att han föreföll vara på bra humör samma kväll som han avled samt att Ingela Sjökvist har uppgett att det inte fanns några tecken på att han tänkte begå självmord. Hasan Osman ska därför frikännas från ansvar för brott när det gäller Anton Forslins dödsfall. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta.

4.1.2.8. Christoffer Jonsson

Det är utrett att Christoffer Jonsson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att Christoffer Jonsson två dagar före dödsfallet hade hämtat ut en försändelse med HN Onlinehandel AB som avsändare och att han dagen dessförinnan hade betalat 485 kr via Swish till HN Onlinehandel AB. Det har framkommit att beloppet 485 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av en nässprejflaska med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för s.k. REK. I Christoffer Jonssons telefon har hittats ett fotografi taget dagen före dödsfallet på en röd nässprejflaska med vit topp i en redlinepåse. Vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat röda nässprejflaskor med vit topp och det har framkommit att Hasan Osman/HN Onlinehandel AB levererade beställda nässprejflaskor i redlinepåsar. Dessa omständigheter talar i någon mån för att Joakim Karlsson hade skaffat den cyklopropylfentanyl som han hade intagit från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Av det nämnda fotografiet framgår dock även att den ifrågavarande flaskan bara var till hälften fylld med vätska och att också redlinepåsen som flaskan låg i innehöll vätska. Detta talar för att flaskan hade läckt under postleveransen. Det förhållandet att Christoffer Jonsson fotograferade detta talar dessutom för att han reklamerade nässprejen och således skickade tillbaka den till HN Onlinehandel AB. I det sammanhanget ska noteras att Hasan Osman har uppgett att det förekom att köpare hävdade fel i den nässprej de hade fått levererad och att han då krävde bevis för att godta en reklamation och att varan skickades tillbaka.

Som tingsrätten har berört har Maria Jonsson och Roger Jäderström under förhören med dem i tingsrätten berättat att de, när de efter dödsfallet städade ur Christoffer Jonssons lägenhet, hittade två nässprejflaskor, en vit och en röd med vit kork, varav den ena fanns bredvid en dator. De har lämnat dessa uppgifter först efter en paus i tingsrättens huvudförhandling och Maria Jonsson har, trots att hon hördes redan under förundersökningen, inte tidigare nämnt något om dessa fynd. Av utredningen har också framkommit att en polispatrull i samband med att den hittade Christoffer Jonsson avliden gjorde en "lägenhetsundersökning" av hans bostad under vilken patrullen bland annat fotograferade olika mediciner som påträffades på olika platser i lägenheten utan

att hitta de nämnda nässprejflaskorna. Mot den bakgrunden kan tillförlitligheten av Maria Jonssons och Roger Jäderströms uppgifter ifrågasättas.

Även med hänsyn tagen till den förklaring som Maria Jonsson och Roger Jäderström har lämnat till att de inte tidigare har berättat om sina fynd för polisen, innebär en sammanvägning av de omständigheter som nu har redovisats att det inte är ställt utom rimligt tvivel att den cyklopropylfentanyl som Christoffer Jonsson hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Hovrätten noterar i sammanhanget att det av utredningen visserligen framgår att Christoffer Jonsson drygt en och en halv vecka före dödsfallet betalade HN Onlinehandel AB en summa pengar för något som kan ha varit ytterligare en beställning av något preparat. Beloppet överensstämmer dock inte med något av de belopp som enligt vad som framgår av utredningen köpare har betalat till bolaget för nässprej med cyklopropylfentanyl.

Mot bakgrund av det som nu har sagts bedömer hovrätten till skillnad från tingsrätten att omständigheterna är sådana att det inte är ställt utom rimligt tvivel att den cyklopropylfentanyl som Christoffer Jonsson hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Hasan Osman ska därför redan av det skälet frikännas från ansvar för brott när det gäller Christoffer Jonssons dödsfall. Tingsrättens domslut ska därför inte ändras i den delen.

4.1.2.9. Alexander Rundgren

Det är utrett att Alexander Rundgren hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att Alexander Rundgren dagen före dödsfallet hade hämtat ut ett brevpостförskott till ett belopp om 572 kr med HN Onlinehandel AB som avsändare. Det har framkommit att beloppet 572 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av en nässprejflaska med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för postförskott och s.k. REK. Ulrika Palo Rundgren har berättat att hon, när hon efter dödsfallet tog hand om Alexander Rundgrens tillhörigheter, i hans jacka hittade en nässprejflaska, som enligt

hennes minnesbild var röd med vit topp. Henrik Rundgren har uppgett att han vill minnas att flaskan var genomskinlig eller hade en transparent blå ton och att den hade en vit topp. Av utredningen framgår att det vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat röda och blå nässprejflaskor med vit topp. Dessa omständigheter talar i någon mån för att Alexander Rundgren hade skaffat den cyklopropylfentanyl som han hade intagit från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB.

Det har dock framkommit att mängden vätska i den nässprejflaska som hittades i Alexander Rundgrens jackficka var hela 10 ml. Halten cyklopropylfentanyl i vätskan uppgick 2,9 g/ml. Den relativt låga halten talar för att utspädning av vätskan hade skett. Mängden vätska innebär dock att det framstår som sannolikt att Alexander Rundgren inte hade tagit någon sprejdos ur flaskan efter det att han eventuellt hade blandat ut vätskan. Det är oklart exakt var i förhållande till platsen där Alexander Rundgren hittades avliden som han hade hängt av sig sin jacka. Varken Ulrika Palo Rundgren eller Henrik Rundgren har kunnat uppge var jackan fanns. Eva Ridell har uppgett att jackan hängde ”i trappuppgången”. Hon har dock inte tillfrågats närmare var den är belägen i förhållande till rummet där Alexander Rundgren hittades. Inte heller har det i övrigt lagts fram någon utredning som belyser dessa förhållanden. Denna oklarhet försvårar bedömningen av om det har varit möjligt för Alexander Rundgren att, med tanke på den snabba effekt som det har visat sig att nasalt intag av cyklopropylfentanyl har, först ta en dödlig sprejdos av preparatet, sedan späda ut innehållet och lägga flaskan i sin jackficka, för att därefter lägga sig på sängen där han hittades avliden.

Med hänsyn till att det på grund av det som nu har sagts förefaller osäkert att Alexander Rundgren hade intagit den cyklopropylfentanyl som han hade i kroppen genom användning av den aktuella nässprejen, kan det inte uteslutas att han hade använt cyklopropylfentanyl i någon annan form som han inte hade köpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Hasan Osman ska därför redan av det skälet frikännas från ansvar för brott när det gäller Alexander Rundgrens dödsfall. Tingsrättens domslut ska därför inte ändras i den delen.

4.1.2.10. Anders Lindberg

Det är utrett att Anders Lindberg hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled.

Av den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram framgår att Anders Lindberg fem respektive tre dagar före dödsfallet hade hämtat ut två brevpостförskott till ett belopp om vardera 572 kr med HN Onlinehandel AB som avsändare. Det har framkommit att beloppet 572 kr överensstämmer med belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av en nässprejflaska med cyklopropylfentanyl inklusive avgift för postförskott och s.k. REK. Elisabeth Sandström har berättat att hon i Anders Lindbergs lägenhet efter dödsfallet såg två röda nässprejflaskor med vit topp och att hon ringde till polisen och informerade om detta. Av beslagsprotokoll framgår att ”upphittaren” till polisen hade sagt att den ena av flaskorna hade hittats i badrummet och den andra på vardagsrumsbordet ”i anslutning till den döde”. Av fotografier av den döde Anders Lindberg kan den sistnämnda flaskan ses på det nämnda bordet. Mängden kvarvarande vätska i flaskorna var sju respektive fem ml, vilket talar för att flaskorna inte var oanvända. Vid husrannsakan i HN Onlinehandel AB:s verksamhetslokaler påträffades bland annat röda nässprejflaskor med vit topp.

Utifrån dessa omständigheter bedömer hovrätten i likhet med tingsrätten att det är bevisat att den cyklopropylfentanyl som Anders Lindberg hade intagit var inköpt från Hasan Osman/HN Onlinehandel AB. Som tingsrätten har angett visar utredningen att det var cyklopropylfentanyl som var dödsorsaken.

När det gäller vad som har framkommit angående Anders Lindbergs psykiska hälsa av betydelse för bedömningen av hans psykiska tillstånd i tiden närmast före dödsfallet, kan följande antecknas.

Av rättsläkarens rapport över den rättsmedicinska obduktionen av Anders Lindbergs kropp, under rubriken Bakgrundsinformation, framgår att Anders Lindberg tidigare hade haft ett blandmissbruk av bland annat cannabis, amfetamin och metadon och att han efter

en flytt från hemorten och med stöd av Anonyma narkomaner hade varit drogfri under mer än två år.

Utöver detta har Elisabeth Sandström berättat att hon misstänkte att Anders Lindberg missbrukade under sommaren före dödsfallet. Hon har vidare uppgett att hon efter dödsfallet i Anders Lindbergs lägenhet hittade en handskriven anteckning i vilken Anders Lindberg hade uttryckt bland annat att han var ”trasig inuti”. Vidare har Robin Varis enligt nedteckning av i förhör med honom under förundersökningen uppgett att Anders Lindberg led av depressioner och att han tror att denne kände sig ensam. Nämda uppgifter tyder på att Anders Lindberg led av viss psykisk ohälsa vid tiden för dödsfallet.

Det framgår också av rättsläkarens rapport att denne, när det gäller dödssättet, har bedömt att omständigheterna kan tala för att döden var en följd av en oavsiktlig överdosering. Enligt de skalsteg som anges i rapporten innebär uttryckssättet ”kan tala för” att alternativ är näst intill lika troliga. Som utredningsunderlag för sin redovisade bedömning har rättsläkaren angett sig ha haft tillgång till bland annat journalhandlingar från Njurunda vårdcentral och Hälsocentralen Gilleberget i Sundsvall.

På grund av att rättsläkaren i sitt utlåtande över dödssättet alltså har ansett att det var näst intill lika troligt att Anders Lindberg avled till följd av någon annan orsak än en oavsiktlig överdosering och vid den bedömningen har haft tillgång till bland annat vissa journalhandlingar, framstår det inte som omöjligt att det av dessa handlingar framgår omständigheter som talar för att dödssättet har varit självmord. Rättsläkaren har inte hörts om detta och inte heller har de ifrågasvarande journalhandlingarna lagts fram som bevisning.

Några ytterligare uppgifter som belyser Anders Lindbergs psykiska mående vid tiden för dödsfallet har inte presenterats. Utredningen ger därför inte något tydligt svar på hur omfattande hans psykiska ohälsa var vid tiden för dödsfallet. I brist på sådan utredning kan det inte uteslutas att hans psykiska ohälsa utgjorde ett skäl för honom att ta sitt liv.

På grund av det höga beviskrav som gäller i brottmål innebär det som nu har sagts att det inte kan anses ställt utom rimligt tvivel att Anders Lindberg inte begick självmord. Detta gäller även med hänsyn tagen till att det, som har berörts i avsnitt 4.1.2.2 ovan, finns vissa omständigheter som talar för att dödsfallet har berott på en avsiktlig överdosering. Av de skäl som har angetts i avsnitt 4.1.2.2 förändras inte den bedömningen av att det har framkommit att Anders Lindberg hade rester av en måltid och snacks framdukat på bordet framför sig när han avled, liksom att han enligt vad Elisabeth Sandström har berättat vid tiden för dödsfallet hade fått ett arbete och skaffat en katt samt att han verkade glad och inte uttryckte några självmordstankar. Hasan Osman ska därför frikännas från ansvar för brott när det gäller Anders Lindbergs dödsfall. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta.

5. Förverkande av vinning, skadestånd, kvarstad och näringsförbud

Även hovrätten frikänner nu Hasan Osman för brott mot lagen om hälsofarliga varor. Som tingsrätten har kommit fram till ska därmed åklagarens yrkande om förverkande av vinning avslås. Tingsrättens domslut ska därför stå fast i den delen.

Eftersom hovrätten nu frikänner Hasan Osman även från ansvar för dråp/vållande till annans död, grova brott, ska samtliga målsägandes skadeståndsyrkanden avslås. Vidare ska tingsrättens beslut om kvarstad och näringsförbud upphävas. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta.

6. Hasan Osmans rättegångskostnader i tingsrätten och i hovrätten

En följd av att Hasan Osman nu frikänns från ansvar för alla de brott som han har åtalats för är att rätten, enligt 31 kap 1 § och 10 § rättegångsbalken, kan besluta att han ska få ersättning av staten för sina kostnader för bevisning under rättegången. De kostnader för sådan bevisning som Hasan Osman har begärt ersättning för, 98 875 kr i tingsrätten och 12 750 kr i hovrätten, bedömer hovrätten har skäligen varit motiverade för att han skulle kunna ta tillvara sin rätt. Han ska därför tilldömas full ersättning för dessa kostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 14 juli 2021.

Hovrättsråden Ulrik Lönnmyr och Charlotta Schelvander (referent) samt nämndemännen Lena Östring och Anders Vigortsson (skiljaktig) har deltagit i avgörandet.

Skiljaktig mening; se nästa sida

AVRÄKNINGSUNDERLAG finns i hovrättens akt.

Skiljaktig mening

Anders Vigortsson är skiljaktig och ansluter sig till tingsrättens bedömning vad gäller åtalspunkten 1:3 (Joakim Eriksson) och anser att påföljden ska bestämmas till fängelse i två år.

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 07

DOM
2020-03-26
meddelad i
Linköping

Mål nr: B 4218-17

PARTER

Tilltalad

Hasan Osman, 19950206-3333
Stora Vallgatan 37
596 33 Skänninge

Offentlig försvarare:

Advokat Martin Persson
Stahre Persson Advokatbyrå AB
Sankt Eriksgatan 60
112 34 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Britt-Louise Viklund
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Linköping
Box 367
581 03 Linköping

Målsägande

Se Målsägandebilaga

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Vållande till annans död, grovt brott, 3 kap 7 § 2 st brottsbalken
2017-10-07 -- 2017-11-27 (3 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Dråp, 3 kap 2 § brottsbalken
2017-10-05 -- 2017-11-19 (8 tillfällen)
2. Ringa narkotikabrott, 1 § 1 st 6 p och 2 § narkotikastrafflagen (1968:64)
2017-11-30
3. Brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor, 3 § 1 st 2 p, 3 p, 4 p, 5 p och 6 p och 4 § 1 st lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor i sin lydelse före 1 januari 2019
2017-10-18 -- 2017-11-30

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 365	Brigadgatan 3	013-25 10 00		måndag - fredag
581 03 Linköping		E-post: linkopings.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		Vår personuppgiftsbehandling, se www.domstol.se/linkopings-tingsratt		

Påföljd m.m.

Fängelse 3 år

Näringsförbud

Hasan Osman meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av tio år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Skadestånd

1. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till Anita Eriksson med 76 908 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker.
2. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till Ingemar Karlsson med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker.
3. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till Ingela Sjökvist med 72 552 kr 38 öre jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 25 oktober 2017 till dess betalning sker.
4. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till dödsboet efter Anton Forslin med 26 254 kr kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på 9 120 kr från den 24 november 2017 och på 17 134 kr från den 30 november 2017, allt till dess betalning sker.
5. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till Elisabeth Sandström med 72 032 kr kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 november 2017 till dess betalning sker.
6. Hasan Osman ska solidariskt med HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs betala skadestånd till Roland Sandström med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 november 2017 till dess betalning sker.
7. Lise-Lotte Karlssons, Arne Karlssons, Sandra Petterssons, Joline Petterssons, Dylan Petterssons, Isabella Karlssons samt dödsboet efter Sebastian Karlssons skadeståndsyrkanden avslås.
8. Siri Anderssons skadeståndsyrkande avslås.
9. Sara Classons, Lovelina Classons, Alina Classons, Mikael Svenssons, Katarina Linnells samt Pontus Wengséns skadeståndsyrkanden avslås.
10. Jan Karlssons, Ulrika Karlssons, Linn Karlssons, Emma Karlssons samt Marcus Karlssons skadeståndsyrkanden avslås.
11. Tord Hallbergs, Stina Hallbergs, Fanny Hallbergs samt dödsboet efter David Hallbergs skadeståndsyrkanden avslås.
12. Susanne Lidéns samt Philip Hamiltons skadeståndsyrkanden avslås.
13. Annette Brännvalls, Hanna Brännvalls, Torbjörn Jonssons, Maria Jonssons samt Fredrik Jonssons skadeståndsyrkanden avslås.
14. Henrik Rundgrens, Ulrika Palo Rundgrens, Lina Rundgrens, Elliot Rundgrens samt dödsboet efter Alexander Rundgrens skadeståndsyrkanden avslås.
15. Elina Forslins skadeståndsyrkande avslås.

Betalningsskyldighet till staten

Yrkandet om förverkande av vinning 450 000 kr ogillas.

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen cyklopropylfentanyl med förpackningsmaterial förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Polismyndigheten Region Öst, polisområde Östergötland, nr 2017-5000-BG123810 p. 5-33 och p. 35-42, 2017-5000-BG124916 p. 1, 6-29, 34-69, 76-149, 2017-5000-BG124870 p. 1-4, 2017-5000-BG125546 p. 1-13, 18-37, 46-69, 71-83, 85-96, 98-110, 112-120, 122-125, 135-159, 161-165, 167-175, 196-199, 2017-5000-BG113144 p. 1, 1:1, 1:2, 1:4, 2, 2017-5000-BG110304 p. 1, 4, 11, 12-14, 18-19, , 24-25, 27-28, 2017-5000-BG-115988 p. 2, 6-7, 11, 15-16, 2017-5000-BG117445 p. 2, 8, 2017-5000-BG121082 p.1-2, 4, 7, 9, 13, 2017-5000-BG126393 p. 6-8:2, 2017-5000-BG128725 p. 3-6:2, 2018-5000-BG7130 p. 1-1:2, 2017-5000-BG118465 p. 1-2, 2017-5000-BG120591 p. 1-1:2, 2017-5000-BG120597 p. 1-1:2, 2017-5000-BG106377, 2017-5000-BG112680).
2. I beslag tagen cyklopropylfentanyl, förpackningsmaterial och utrustning förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Öst, polisområde Östergötland, nr 2017-5000-BG125200 p. 1-8, 10-55).
3. I beslag tagen utrustning förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Öst, polisområde Östergötland, nr 2017-5000-BG125526 p. 1, 8, 10, 12-12, 13:2, 14, 18, 20, 20:1, 22-23, 25, 27, 29-30, 33, 35-37, 41-42, 44, 46, 49-50, 53, 53:1, 53:4, 53:5, 54-63, 65, 72-73, 75, 77).
4. I beslag tagen cyklopropylfentanyl förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Öst, polisområde Östergötland, nr 2017-5000-BG110724 p. 2-5, 2017-5000-BG120559, 2017-5000-BG102876, 2017-5000-BG103489, 2017-5000-BG119246, 2017-5000-BG110161, 2017-5000-BG132728, 2017-5000-BG125855).
5. Beslagen av förpackningsmaterial, dator och mobiltelefon ska bestå tills domen vunnit laga kraft i ansvarsdelen. (Polismyndigheten Region Öst, polisområde Östergötland, nr 2017-5000-BG123810 p. 1-3, 43-45, 2017-5000-BG124916 p. 2-4, 30-32, 70-72, 74, 150-151, 153, 2017-5000-BG124870 p. 1-4, 2017-5000-BG125546 p. 14-16, 38-40, 42-44, 126-128, 130-133, 176-178, 180-182, 184-186, 188-190, 192-194, 2017-5000-BG124542 p. 3, 2017-5000-BG115988 p. 1, 3-5, 8-9, 15-16, 2017-5000-BG101846 p. 6).

Häktning m.m.

Häktningsyrkandet avslås.

Sekretess

Sekretessen enligt 43 kap. 2 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de bilder på avlidna (aktbil. 172, s. 919-921, 939-942, 947, 1053-1055, 1095-1096, 1236, 1241-1242, 1291-1295, 1343, 1415-1420, 1422, 1433-1434, 1441-1442) som förevisats inom stängda dörrar ska bestå i målet.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Martin Persson tillerkänns ersättning av staten med, rätt räknat, 649 389 kr. Av beloppet avser 451 737 kr arbete, 47 866 kr tidsspillan, 19 908 kr utlägg och 129 878 kr mervärdesskatt.
2. Karin Wålander tillerkänns ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 104 631 kr. Av beloppet avser 77 922 kr arbete, 5 783 kr tidsspillan och 20 926 kr mervärdesskatt.
3. Karin Sanfridsson tillerkänns ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 106 493 kr. Av beloppet avser 77 080 kr arbete, 7 838 kr tidsspillan, 276 kr utlägg och 21 299 kr mervärdesskatt.
4. Johan Rtizer tillerkänns ersättning av staten med 136 243 kr. Av beloppet avser 91 400 kr arbete, 16 191 kr tidsspillan, 1 403 kr utlägg och 27 249 kr mervärdesskatt.
5. Marielle Eriksson Nygren tillerkänns ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 163 188 kr. Av beloppet avser 123 482 kr arbete, 7 068 kr tidsspillan och 32 638 kr mervärdesskatt.
6. Christian Berntö tillerkänns ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 130 009 kr. Av beloppet avser 72 306 kr arbete, 27 627 kr tidsspillan, 4 074 kr utlägg och 26 002 kr mervärdesskatt.
7. Martin Beskow tillerkänns ersättning av staten med 188 210 kr. Av beloppet avser 119 340 kr arbete, 25 699 kr tidsspillan, 5 529 kr utlägg och 37 642 kr mervärdesskatt.
8. Olov Mattsson Dismats tillerkänns ersättning av staten med 160 844 kr. Av beloppet avser 118 287 kr arbete, 9 638 kr tidsspillan, 750 kr utlägg och 32 169 kr mervärdesskatt.
9. Behrang Eslami tillerkänns ersättning av staten med 186 250 kr. Av beloppet avser 126 360 kr arbete, 19 918 kr tidsspillan, 2 722 kr utlägg och 37 250 kr mervärdesskatt.
10. Lisa Länta tillerkänns ersättning av staten med 280 563 kr. Av beloppet avser 175 500 kr arbete, 32 915 kr tidsspillan, 16 035 kr utlägg och 56 113 kr mervärdesskatt.
11. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträderna.
12. Hasan Osman tillerkänns ersättning av staten för egna beviskostnader med 75 000 kr.

Övrigt

1. Anette Bränvalls och Torbjörn Jonssons tillkommande kvarstadsyrkande ogillas.
 2. Tingsrätten ändrar beslutet om kvarstad 2018-03-05, ändrat 2018-04-09, 2018-06-06 och 2020-02-19, på så sätt att kvarstadsbeloppet sätts ner till 280 000 kr. Kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter domen vunnit laga kraft.
-

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 07

DOM
2020-03-26
meddelad i
Linköping

Mål nr: B 4218-17

Motpart

HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs, 556608-7317
c/o Hasan Osman
Agneshögsgatan 33 A lgh 1202
591 71 Motala

Ställföreträdare:

Likvidator advokaten Tord Cederberg
c/o Advokaterna Orrenius & Cederberg
KB
Järnvägsparken 4
591 35 Motala

Ställföreträdare:

Konkursförvaltare advokaten Bengt Ivarsson
c/o Kihlstedts Advokatbyrå HB
Box 350
581 03 Linköping

Åklagare

Kammaråklagare Britt-Louise Viklund
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Linköping
Box 367
581 03 Linköping

Målsägande

Se Målsägandebilaga avseende Hasan Osman

DOMSLUT

Skadestånd

1. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till Anita Eriksson med 76 908 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker.
2. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till Ingemar Karlsson med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker.
3. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till Ingela Sjökvist med 72 552 kr 38 öre jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 25 oktober 2017 till dess betalning sker.

4. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till dödsboet efter Anton Forslin med 26 254 kr kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på 9 120 kr från den 24 november 2017 och på 17 134 kr från den 30 november 2017, allt till dess betalning sker.
5. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till Elisabeth Sandström med 72 032 kr kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 november 2017 till dess betalning sker
6. HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs ska solidariskt med Hasan Osman betala skadestånd till Roland Sandström med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 november 2017 till dess betalning sker.
7. Lise-Lotte Karlssons, Arne Karlssons, Sandra Petterssons, Joline Petterssons, Dylan Petterssons, Isabella Karlssons samt dödsboet efter Sebastian Karlssons skadeståndsyrkanden avslås.
8. Siri Anderssons skadeståndsyrkande avslås.
9. Sara Classons, Lovelina Classons, Alina Classons, Mikael Svenssons, Katarina Linnells samt Pontus Wengséns skadeståndsyrkanden avslås.
10. Jan Karlssons, Ulrika Karlssons, Linn Karlssons, Emma Karlssons samt Marcus Karlssons skadeståndsyrkanden avslås.
11. Tord Hallbergs, Stina Hallbergs, Fanny Hallbergs samt dödsboet efter David Hallbergs skadeståndsyrkanden avslås.
12. Susanne Lidéns samt Philip Hamiltons skadeståndsyrkanden avslås.
13. Annette Brännvalls, Hanna Brännvalls, Torbjörn Jonssons, Maria Jonssons samt Fredrik Jonssons skadeståndsyrkanden avslås.
14. Henrik Rundgrens, Ulrika Palo Rundgrens, Lina Rundgrens, Elliot Rundgrens samt dödsboet efter Alexander Rundgrens skadeståndsyrkanden avslås.
15. Elina Forslins skadeståndsyrkande avslås.

Betalningsskyldighet till staten

Yrkandet om förverkande av vinning 450 000 kr ogillas.

Förverkande och beslag

I fråga om förverkande och bevisbeslag, se domslutet avseende Hasan Osman.

Sekretess

I fråga om beslut om sekretess, se domslutet avseende Hasan Osman.

Övrigt

Tidigare beslutad kvarstad om 450 000 kr hävs (Beslut 2017-12-03, ändrat 2020-02-04).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKULDFRÅGAN	s.10
YRKANDEN	s.10
Åtalspunkt 1	s.10
Åtalspunkt 2	s.13
Åtalspunkt 3	s.14
Åtalspunkt 4	s.15
UTREDNING OCH BEDÖMNINGAR	s.16
<i>ÅTALSPUNKT 1–3</i>	s.16
Hasan Osmans inställning	s.16
Utredningen	s.17
<i>Den allmänna delen</i>	s.17
<i>Åberopad bevisning</i>	s.17
<i>Bakgrund och om Hasan Osmans verksamhet</i>	s.19
<i>Mera om cyklopropylfentanyl och allmänt om dödsfallen</i>	s.29
De olika dödsfallen	s.38
<i>Åberopad bevisning</i>	s.38
<i>Sebastian Karlsson</i>	s.39
<i>Joakim Lindström</i>	s.44
<i>Joakim Eriksson</i>	s.47
<i>Christian Svensson</i>	s.51
<i>Joakim Karlsson</i>	s.56
<i>Anton Forslin</i>	s.63
<i>David Hallberg</i>	s.67
<i>Erik Lindén</i>	s.74
<i>Christoffer Jonsson</i>	s.79
<i>Alexander Rundgren</i>	s.86

<i>Anders Lindberg</i>	s.92
Tingsrättens bedömning	s.96
<i>Åtalen för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor</i>	s.96
<i>Åtalen för dråp, i andra hand vållande till annans död, grovt brott</i>	s.98
<i>Inledning</i>	s.98
<i>Sebastian Karlsson</i>	s.100
<i>Joakim Lindström</i>	s.101
<i>Joakim Eriksson</i>	s.102
<i>Christian Svensson</i>	s.103
<i>Joakim Karlsson</i>	s.104
<i>Anton Forslin</i>	s.105
<i>David Hallberg</i>	s.106
<i>Erik Lindén</i>	s.107
<i>Christoffer Jonsson</i>	s.108
<i>Alexander Rundgren</i>	s.110
<i>Anders Lindberg</i>	s.111
<i>Uppsåt, vållande?</i>	s.112
<i>ÅTALSPUNKT 4</i>	s.115
PÅFÖLJD	s.116
SKADESTÅND	s.116
INLEDNING	s.116
YRKANDEN	s.118
Tingsrättens bedömning	s.124
FÖRVERKANDE OCH BEVISBESLAG	s.125
KVARSTAD	s.126

LINKÖPINGS TINGSRÄTT

DOM
2020-03-26

B 4218-17

Rotel 07

NÄRINGSFÖRBUD

s.128

RÄTTEGÅNGSKOSTNADER

s.129

ÖVRIGA FRÅGOR

s.134

ÖVERKLAGANDEHÄNVISNING

s.134

SKULDFRÅGAN**YRKANDEN**

Åklagaren har yrkat att Hasan Osman ska dömas för brott enligt följande

Åtalspunkt 1

Dråp (i andra hand vållande till annans död, grovt brott)

3 kap 2 § brottsbalken

Brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor

3 § 1 st 2 p och 4 § 1 st lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor i sin lydelse före den 1 januari 2019

Hasan Osman, som varit företrädare för och faktiskt verksam i HN Onlinehandel AB (i det följande kallat företaget) har via företagets hemsida Chemclub.se sålt cyklopropylfentanyl till för honom okända personer. Verksamheten har i huvudsak bedrivits från en lokal i Motala.

Under tidsperioden den 1 oktober – den 24 november 2017 har Hasan Osman sålt cyklopropylfentanyl som i 11 fall genom intag och förgiftning orsakat persons död.

Cyklopropylfentanyl är giftigt, svårdoserat och leder inte sällan till döden vid användning. Substansen har sålts i omärkta nässprayflaskor och har varit avsedda att intas nasalt.

Hasan Osman har framställt en cyklopropylfentanyllösning och sålt den med vinstsyfte;

- trots att cyklopropylfentanyl under i vart fall en del av tiden, från den 18 oktober

2017, var klassat som hälsofarlig vara,

- trots att han insett att det rörde sig om ett preparat som skulle komma att användas av missbrukare,
- utan att ha någon utbildning i kemi eller utbildning beträffande hantering av kemiska/farliga substanser,
- utan att förvissa sig om att mängden substans och halten av cyklopropylfentanyl i flaskorna stämmer överens med den mängd som angetts i produktbeskrivningen eller att mängden substans och halten är densamma i flaskorna,
- trots att mängden substans per dusch från flaskorna kan skilja sig åt,
- utan att upplysa om hur sprayflaskornas funktion kan påverka doseringen,
- utan att varna för och/eller informera om substansens farlighet,
- utan att ge anvisningar om hur substansen bör intas för att minska risken för överdosering,
- utan att kontrollera vilka som var tänkta att inta substansen och under vilka former,
- **utan att undersöka eller förvissa sig om vilket preparat han sålde** (tillagt genom justering av åtalet under huvudförhandlingen)

Genom sitt agerande har Hasan Osman uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakat följande personers död:

1. (O)

Sebastian Karlsson, född 1991, anträffad död den 5 oktober 2017 i Vimmerby genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 2 - 4 oktober 2017.

2. (E)

Joakim Lindström, född 1985, anträffad död den 5 oktober 2017 i Växjö genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 2–4 oktober 2017.

3. (F)

Joakim Eriksson, född 1986, anträffad död den 7 oktober 2017 i Västerås genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 2–6 oktober 2017.

4. (I)

Christian Svensson, född 1985, anträffad död den 11 oktober 2017 i Jönköping genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 1 - 4 oktober 2017.

5. (L)

Joakim Karlsson, född 1994, anträffad död den 24 oktober 2017 i Upplands Väsby genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 20 - 23 oktober 2017. En 10 ml-flaska.

6. (G)

Anton Forslin, född 1993, anträffad död den 25 oktober 2017 i Ramvik, Härnösands kommun, genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 20–25 oktober 2017. En 10 ml-flaska.

7. (M)

David Hallberg, född 1988, anträffad död den 26 oktober 2017 i Uppsala genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 23 - 25 oktober 2017. En 10 ml-flaska.

8. (H)

Erik Lidén, född 1984, anträffad död den 11 november 2017 i Finja, Hässleholms kommun, genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 6–10 november 2017. En 10 ml-flaska.

9. (P)

Christoffer Jonsson, född 1991, anträffad död den 18 november 2017 i Kiruna genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 14–16 november 2017. En 10 ml-flaska.

10. (J)

Alexander Rundgren, född 1995, anträffad död den 19 november 2017 i Karlshamn genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 15–18 november 2017. En 10 ml-flaska.

11. (N)

Anders Lindberg, född 1986, anträffad död den 27 november 2017 i Njurunda, Sundsvalls kommun, genom förgiftning av cyklopropylfentanyl, som sålts och levererats under tidsperioden den 18 - 24 november 2017. Två 10 ml-flaskor, vid två olika tillfällen.

I punkterna 5–11 ovan har Hasan Osman också uppsåtligen olovligen vid åtta tillfällen under tiden 18 oktober – 24 november 2017 överlåtit cyklopropylfentanyl, som då var klassat som hälsofarlig vara, till de avlidna. Mängderna anges vid respektive punkt.

Om brotten bedöms som vållande till annans död är de att bedöma som grova eftersom gärningarna har utförts yrkesmässigt i näringsverksamhet, inom område som är särskilt riskfyllt och respektive gärning innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Åtalspunkt 2

Brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor

3 § 1 st 2 p och 4 § 1 st lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor i sin lydelse före 1 januari 2019

Hasan Osman har den 18–19 oktober 2017 i sitt företag HN Onlinehandel AB i Motala till Marcus Ekdahl i Eskilstuna via postbefordran olovligen överlåtit en 10 ml-flaska innehållande cyklopropylfentanyl, som vid tidpunkten var klassat som hälsofarlig vara.

Åtalspunkt 3

Brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor

3 § 1 st, 2 p, 4 p, 5 p och 6 p och 4 § 1 st lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor i sin lydelse före 1 januari 2019

Hasan Osman, som varit företrädare för och faktiskt verksam i HN Onlinehandel AB (i det följande kallat företaget) har under tiden 18 oktober – 30 november 2017 olovligen i överlåtelsesyfte förvärvat cyklopropylfentanyl som han i sin företagslokal i Motala innehaft, utjudit till försäljning via företagets hemsida Chemclub.se, delvis bearbetat och förpackat inför kommande överlåtelse samt överlåtit till ett flertal för honom okända personer.

Cyklopropylfentanyl var under aktuell tidsperiod klassat som hälsofarlig vara.

1.

Vid husrannsakan i lokalen den 30 november 2017 anträffades 131, 2 gr cyklopropylfentanyl i pulverform och 142 st 10 ml-flaskor flytande cyklopropylfentanyl sammanlagt innehållande 1349 ml.

2.

Hasan Osman har den 28 och 29 november 2017 förpackat 119 st 10-ml flaskor

innehållande cyklopropylfentanyl i 73 försändelser och avlämnat dessa för postbefordran till för honom okända köpare på olika platser i landet. Försändelserna har tagits i beslag från brevlåda och inlämningsställe i Motala.

3.

Hasan Osman har den 23 oktober – 24 november 2017 förpackat 19 st 10-ml flaskor innehållande cyklopropylfentanyl i 14 försändelser och levererat dessa via post till för honom okända köpare på olika platser i landet. Köparna har inte hämtat ut försändelserna som tagits i beslag hos postens ombud.

4.

Utöver ovan angivna hantering har Hasan Osman också under tiden 18 oktober – 29 november 2017 förpackat och överlåtit i vart fall minst ytterligare 750 st 10-ml flaskor cyklopropylfentanyl till för honom okända köpare på olika platser i landet.

Åklagaren har uppgivit: Antalet 750 ovan har räknats fram med utgångspunkt från vinningsberäkningen 450 000 kr (se nedan under FÖRVERKANDE). Det högsta pris som togs ut för en flaska cyklopropylfentanyl var 500 kr. $450\,000 \div 500 = 900$ flaskor. Från den mängden ska räknas bort de 10 flaskor som ingår i åtalpunkt 1, 1–11, och åtalpunkt 2, (efter åtalsjustering inför huvudförhandlingen 9 flaskor), de 119 flaskor som ingår i åtalpunkten 3:2 och de 19 flaskor som ingår i åtalpunkten 3:3 vilket ger återstoden 752 (753) flaskor.

Ursprungligen fanns i stämningsansökan också en **fjärde åtalpunkt** gällande ringa narkotikabrott: Hasan Osman har olovligen brukat amfetamin som är narkotika. Det hände den 30 november 2017 eller kort tid dessförinnan i Motala eller på annan plats i riket.

Hasan Osman bestred ansvar för det brottet och hävdade att det amfetamin som han vid provtagning hade i kroppen var resultatet av intag av den för honom förskrivna medicinen Elvanse.

Åklagaren lade därefter ner åtalet i den delen och Hasan Osman yrkade frikännande dom.

Samtliga målsägande har uppgivit att de biträder åtalet under åtalspunkt 1.

UTREDNING OCH BEDÖMNINGAR

ÅTALSPUNKT 1–3

Hasan Osmans inställning

Hasan Osman har förnekat brott. Han har utvecklat inställningen enligt följande.

Åtalspunkten 1: Han har framställt och sålt cyklopropylfentanyllösning men han visste inte att det var cyklopropylfentanyl som han hanterade utan trodde att det var den lagliga fentanylanalogen 2-me-maf. Han saknade alltså uppsåt. Han vidgår att han inte har någon kemiutbildning. Nästan alla flaskor hade ungefär samma koncentration av cyklopropylfentanyl och i vart fall kände inte han till att koncentrationen varierade något mellan vissa flaskor. Mängden utsprutad vätska skiljde sig inte åt vid duscharna med undantag för de första duscharna; så fungerar nässprejflaskor och det är allmänt veterligt. Han har inte direkt varnat för substansens farlighet men han har tydligt och klart informerat om att substansen inte ska användas av människor varför en viss försiktighet hos användarna var påkallad. Dessutom har de avlidna alla känt till farligheten. Han har inte informerat alla om hur man ska använda substansen för att undvika överdos men de avlidna kände till det. Han har inte har kontrollerat vem som köpte medlet av honom men det saknar

betydelse vid prövningen av målet. Han har varken agerat uppsåtligt eller vårdslöst vad gäller gärningarna under åtalspunkterna 1–3. Han har heller inte orsakat någons död. Det är oklart om de som avlidit gjort det till följd av en oavsiktlig överdos eller till följd av självmord. Vidare är det inte visat att cyklopropylfentanyl ensamt orsakat någons död. Det går heller inte att utesluta att de som avlidit gjort det till följd av cyklopropylfentanyl som köpts av annan än honom, helt eller delvis.

Åtalspunkten 2: Han har sålt flaskan men han trodde att han sålde den legala drogen 2-me-maf varför han saknade brottsligt uppsåt.

Åtalspunkten 3: Han har innehaft och hanterat flaskor i enlighet med vad som anges – dock kan han inte vitsorda antalet 750 – men han trodde att det var den legala drogen 2-me-maf varför han saknade brottsligt uppsåt. – Gärningen i underpunkten 4 är samma gärning som i åtalspunkten 1 näst sista stycket och åtalspunkten 2.

Utredningen

Huvudförhandlingen har inledningsvis ägnats åt mera allmänna frågor såsom verksamheten i bolaget och medicinska frågeställningar för att därefter behandla de olika dödsfallen var för sig. Utredningen i de allmänna delarna redovisas här och utredningen gällande dödsfallen redovisas var för sig nedan under *De olika dödsfallen*.

Den allmänna delen

Åberopad bevisning

I de allmänna delarna har åklagaren som skriftlig bevisning åberopat bl.a. olika handlingar rörande HN Onlinehandel AB och verksamheten i bolaget, skärmdumpar från bolagets hemsida, diverse handlingar gällande beräkning av vinster m.m.,

utredning gällande vinningen i bolaget, beslagsprotokoll, fotografier av bl.a. olika beslag, haltanalyser av beslag och andra analysbesked, medicinsk utredning från överläkaren Kai Knudsen rörande bl.a. farligheten hos cyklopropylfentanyl och utlåtande från rättsläkaren Henrik Druid gällande dödsorsakerna.

Som muntlig bevisning har åklagaren åberopat sakkunnigförhör med Henrik Druid och Kai Knudsen samt vittnesförhör med förste forensikern Pia Borgsjö, NFC, som ansvarat för bestämningen av halten cyklopropylfentanyl i olika beslagtagna förpackningar med vätska, polismannen Björn Johansson, som spanade mot Hasan Osman dagarna innan tillslaget mot Osman den 30 november 2017, posttjänstemannen Annika Fredriksson, som i Postnords företagscenter vid flera tillfällen tog emot försändelser som Hasan Osman lämnade in för postbefordran, Marcus Olsson, som hyrde ut den lokal i vilken Hasan Osman bedrev sin verksamhet, Jonas Pedersen och Eddie Sommar, två av Hasan Osmans kunder, polismannen Jimmy Brandefors, som analyserade Hasan Osmans dator, samt kriminalinspektören Stefan Kalman, NOA, som arbetar med internetrelaterad narkotikabrottslighet.

I de allmänna delarna har Hasan Osman som skriftlig bevisning åberopat bl.a. egna anteckningar om försäljningsverksamheten i bolaget, vissa preparatuppgifter i sin telefon, en mejlkontakt mellan honom och en uppgiven leverantör i Kina i tiden efter det att Hasan Osman släppts ur häkte den 24 januari 2018, ett mejl från LS Researchchemlab angående en leverans av 2-me-maf till Hasan Osman, utlåtanden från professor Jan Beskow rörande bl.a. olika aspekter på självmord och svårigheten att skilja medvetna överdoser av opioider från icke medvetna, vetenskapliga artiklar rörande självmord samt skärmdumpar från Flashback gällande självmord och fentanyl.

Som muntlig bevisning har Hasan Osman åberopat förhör med Jan Beskow. Också Hasan Osmans sakkunnige rättsläkaren Ulf Jonsson, som i första hand åberopats i

frågor gällande specifikt de olika dödsfallen, har lämnat vissa mera allmänna uppgifter som redovisas nedan.

Bakgrund och om Hasan Osmans verksamhet

Fentanyl är en s.k. syntetisk opioid som används inom vården för bl.a. smärtlindring. Ämnet är mycket potent, betydligt starkare än t.ex. heroin. Det har biverkningar, bl.a. kan andningen påverkas. Fentanyl används också för missbruk. Ämnet är narkotikaklassat.

Fentanylanaloger är ämnen som till sin kemiska struktur liknar fentanyl. Det i målet aktuella ämnet cyklopropylfentanyl är en fentanylanalog. I målet har nämnts en drog som i brukarkretsar kallas 4-me-maf (4-metylmtoxiacetylfentanyl). Enligt Hasan Osman är det ämnet identiskt med cyklopropylfentanyl men av ett yttrande från NFC framgår att det finns viss kemisk skillnad mellan cyklopropylfentanyl och 4-me-maf. En annan i målet omnämnd drog är 2-me-maf (2-metylmtoxiacetylfentanyl).

En fentanylanalog kan antingen vara narkotikaklassad eller falla under lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Men den kan också vara tillåten att hantera eftersom lagstiftaren har svårt att hinna med att omedelbart klassa nya fentanylanaloger som kommer ut på marknaden. Även en legal drog kan dock i vissa fall förstöras enligt lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser.

Cyklopropylfentanyl klassades som hälsofarlig vara från och med den 18 oktober 2017 och som narkotika från och med den 12 december 2017.

Hasan Osman startade tidig höst 2017 sitt bolag HN Onlinehandel AB. Han hade någon medhjälpare som skötte någon uppgift i bolaget men det var Hasan Osman

som ensam bestämde och drev verksamheten och det var han som utförde det mesta av arbetet. Enligt bolagsordningen skulle bolaget bedriva verksamhet inom e-handel avseende utrustning för hemelektronik och självdiagnostik, samt äga, förvalta och handla med värdepapper samt därmed förenlig verksamhet. I verkligheten kom dock verksamheten att bestå av försäljning av olika kemiska preparat till privatkunder. Försäljningen skedde via bolagets hemsida Chemclub.se. Hasan Osman gjorde reklam för verksamheten genom annonsering på Flashbacks internetsida för droger. Kunderna kunde betala i förskott via bankgiro eller swish eller få varan mot postförskott. Produkten levererades i brev/paket av Postnord.

Hasan Osman förberedde verksamheten genom att, förutom starta bolaget, via internet informera sig om olika typer av substanser, priser m.m., och han gjorde så småningom beställningar från Kina. Där hade han kontakt via mejl med en säljare som kallade sig Mary. Kontakter förekom i början på juli då Hasan Osman bad om prov på ”MAF”, frågade efter fentanylanalyser och diskuterade priser. Enligt någon sorts avsändarbekräftelse av den 17 augusti 2017 skickades sedan 2 försändelser á 250 gram med 2-me-maf till Hasan Osman från LS Researchchemlab. En försändelse från Kina till Hasan Osman märkt ”Arts and Crafts” stoppades i tullen den 2 september. Försändelsen innehöll drygt 250 gram cyklopropylfentanylpulver. Hasan Osman lagfördes dock inte då eftersom cyklopropylfentanyl vid den tiden inte var klassat varken som narkotika eller hälsofarlig vara.

Försäljningsverksamheten kom igång någon gång under hösten 2017 och pågick fram till den 30 november då polisen efter två dagars spaning grep Hasan Osman. Han anhölls och häktades och förblev häktad fram till den 24 januari 2018. I samband med gripandet gjordes husrannsakan i hans bostad i Motala och i en lokal på Vickerkullavägen som han förhyrde av vittnet Marcus Olsson. Dagarna innan hade det också gjorts vissa beslag från postlådor och från posten av försändelser som Hasan Osman hade postat. Omfattningen av beslagen av cyklopropylfentanyl i pulver eller lösning framgår av åtalet.

Vid husrannsakan hittades 400 omonterade kartonger av det slag som bolaget använde vid utskick av varor, en orderhandling av den 26 oktober av vilken framgick att bolaget hade beställt 2 000 nässprejflaskor och handlingar i vilka angavs att flasklagersaldot för 2-me-maf 70 mg/10 ml ändrades från 398 flaskor den 26 november till 297 den 28 november.

I lokalerna togs också i beslag en papperslapp med vissa intäktsberäkningar m.m. Åklagaren har uppgivit att det är oklart om beräkningarna var en prognos eller uppgift om faktiska intäkter. I lappen nämndes bl.a. produktnamnet 2-me-maf men inte 4-me-maf eller cyklopropylfentanyl. Intäkterna vad gäller 2-me-maf angavs till drygt 2 800 000 kr medan intäkterna vad gäller vissa andra preparat var betydligt lägre, sammanlagt drygt 1 000 000 kr. Också Hasan Osmans telefon togs i beslag. Också i den fanns anteckningar om olika preparat, bl.a. 2-me-maf men inte, såvitt framkommit, 4-me-maf eller cyklopropylfentanyl. I lokalerna hittades också engångshandskar och munskydd. På munskyddet fanns spår av cyklopropylfentanyl.

Av utlåtande från NFC framgår att det på några i lokalen beslagtagna föremål fanns små rester eller besudlingar av andra fentanylpreparat än cyklopropylfentanyl.

Som angivits ovan hävdades häktningen i målet den 24 januari 2018. Enligt mejlkonversation var Hasan Osman därefter i kontakt med en Freddiechen i, som det får förstås, Kina. Hasan Osman berättade att han hade suttit i fängelse under pågående utredning eftersom han hade fått 4-me-maf istället för 2-me-maf och han ville veta varför det hade blivit fel. Freddiechen svarade att han var ledsen att höra de dåliga nyheterna men att det skulle ha varit 2-me-maf och att han inte visste hur det hade kunnat bli 4-me-maf.

En av de varor som Hasan Osman sålde via sitt bolag var cyklopropylfentanyllösning i nässprejflaskor. På hemsidan benämndes dock produkten 2-me-maf. Såvitt framkommit innehöll hemsidan aldrig någon uppgift

om att bolaget sålde 4-me-maf eller cyklopropylfentanyl. Vid något tillfälle under försäljningsperioden – någon gång mellan den 9 och 13 november – ökade Hasan Osman, enligt uppgifter på hemsidan, styrkan i sprejen från 50 till 70 mg/10 ml. I utlåtanden från NFC anges att halten cyklopropylfentanyl i de beslagtagna flaskorna varierade mellan 2,3 och 4,4 mg/ml. Pulvret i lokalen hade en halt på 55 % cyklopropylfentanyl. NFC undersökte också mängden vätska i varje sprejdusch från tio nya flaskor av det slag som Hasan Osman använde och fann att flaskorna inte avgav mätbar mängd vätska vid de två första duscharna, att mängden vid dusch 3–4 varierade mellan 0,03 och 0,06 ml, att mängden vid dusch 5–9 varierade mellan 0,12 och 0,14 och därefter mellan 0,13 och 0,15 tills vätskan var slut. NFC fogade till resultatet den kommentaren att en viss variation av mängden kunde erhållas beroende på hur hårt och snabbt man tryckte.

På hemsidan fanns ett kommentatorsfält där kunder kunde skriva kommentarer. Någon kommenterade 2-me-maf-preparatet i december med ordet ”dödlig” och ett par andra personer efterfrågade uppgifter om produkten. Också på Flashback kommenterades bolagets 2-me-maf med allt från beröm över den goda effekten (efter höjningen) till varningar.

I vart fall den 9 och 13 november fanns på hemsidan uppgiften att alla kommentarer (rimligen avsågs kommentarer i kommentatorsfältet) raderats eftersom vissa hade använt produkterna på fel sätt och att i fortsättningen alla som man misstänkte inte använde produkterna på rätt sätt skulle bli avstängda på livstid; produkterna var inte till för att användas av människor eller djur.

De elva avlidna personer som anges i åtalet hade alla köpt cyklopropylfentanyllösning från HN Onlinehandel AB.

Hasan Osman har berättat bl.a. följande.

Han var ansvarig för alla beslut i bolaget och det var huvudsakligen han som var verksam i det men han hade viss administrativ hjälp med t.ex. bokföring och skötsel av kundsupport. Så länge bolaget var aktivt arbetade han 10–12 timmar om dagen, i varje fall vardagar. Han startade verksamheten för att få inkomster men det var inte tänkt att verksamheten skulle bli långvarig utan det var en tillfällig lösning när han befann sig i en personlig kris.

Han har ingen utbildning i kemi eller beträffande läkemedel och liknande men viss erfarenhet av ämnena och hantering eftersom han själv före 2013–2014 brukade sådana här lagliga substanser.

Innan han började med verksamheten kollade han på Flashback vilka substanser som fanns i Sverige och vilka säljare som fanns och så kopierade han de säljarnas upplägg. T.ex. var det därför som han sålde preparatet i nässprejflaskor som de andra gjorde. Han läste sig till var han kunde hitta leverantörer. Vad gäller ämnet 2-me-maf – han känner inte till något annat namn på produkten – visste han i alla fall att det inte var 4-me-maf. Han visste att 2-me-maf var en fentanylanalog men han hade läst på hemsidor och fått information från leverantören om att det var ett betydligt mer lätthanterligt ämne och inte alls lika potent som cyklopropylfentanyl. Han visste att folk hade dött av vanligt fentanyl för det hade stått i tidningen men han visste inte i vilken omfattning. Han uppfattade däremot inte att 2-me-maf var dödligt över huvud taget eller att det skulle vara farligare än kanske morfin eller heroin. Enligt vad han har läst sig till så har ingen dött av 2-me-maf. För övrigt visste han då inte heller att cyklopropylfentanyl var farligt. Han kände dock till två bekantas bekanta som avlidit av riktig fentanyl men en ville ta sitt liv och den andre blev lurad att inta stora mängder.

Han hade ingen anledning att misstro säljarens i Kina uppgift om substansinnehållet. Hans avsikt var aldrig att sälja något som var likvärdigt med cyklopropylfentanyl.

Han är ganska säker på att han från sin leverantör i Kina beställde totalt 500 gram 2-me-maf. Han betalade med bitcoin; pengar som han hade investerat i bolaget. Det var en beställning som skickades i mer än en försändelse. En leverans om 250 gram togs i tullen. Resten gick igenom men han minns inte om den mängden kom i 1, 2 eller 3 paket. Han betalade totalt mellan 5 000 och 10 000 dollar för den 2-me-maf som han köpte. ”Mary” arbetade dock inte på säljföretaget utan med Marys företag hade han bara en prisdiskussion.

Pulvret som kom blandade han själv ut med vatten till en vätska enligt de instruktioner som leverantören lämnade och doserade i nässprejflaskor. Att han i sitt arbete med preparatet använde handskar berodde inte på att han trodde att medlet var farligt att hantera utan för att han på grund av verksamhetens art inte ville lämna fingeravtryck överallt. Att det fanns en mask i lokalen berodde på att han hade använt den när han målade om i rummet. Att halten 2-me-maf skiljde sig åt i olika flaskor berodde på att han gjorde beredningarna vid olika tillfällen. Att han i november höjde halten från 50 till 70 berodde på att kunder hade klagat på potensen. Att mängden vätska i flaskorna skiljde sig lite åt berodde på att det var svårt att dosera exakt 10 ml.

Han kan inte säga säkert varifrån besudlingar av andra fentanylpreparat kom men det kan ha varit prover från Kina.

En gång skickade han sin produkt till ett laboratorium för analys. Det han då frågade efter var halten aktivt ämne. Han minns inte om han meddelade laboratoriet vad det var för preparat som han skickade in. Och det svar han fick från laboratoriet gällde bara halten av aktivt ämne men det specificerades inte vilket aktivt ämne det gällde.

Han annonserade på Flashbacks drogsidor. Hans kundkrets bestod av för honom okända privatpersoner som hade ett behov av hjälp eller ville ha ett rus på lagligt vis och han förstod att kunderna kunde vara missbrukare. Han kollade dock att köparna uppfyllde den åldersgräns som fanns, 18 eller 21, genom att kontrollera namnet på beställningen mot uppgifter på internet. Och vid försäljning mot postförskott eller vid rek-uthämtning så fick ju köparna legitimera sig.

Det fanns, har han för sig, varningar på hemsidan bland försäljningsvillkoren att de medel som han sålde kunde vara farliga. På hemsidan stod bl.a. att produkterna inte var för mänskligt eller veterinärt bruk. Men det stod inga varningar på flaskorna som skickades ut och det bifogades inga varningar med utskicken på annat sätt. Köparna visste dock ändå vad de köpte och blev inte lurade av honom. Det var han som blev lurad och det gick ut över köparna men det var aldrig hans avsikt.

Som returadress angavs på försändelserna en adress i Örebro. Han försökte få en adress på Postnords företagscenter i Motala men för att få en adress där måste man ha ett kreditvärdigt företag vilket han inte hade då. Men i Örebro hittade han ett ställe där man kunde ta emot returer som privatperson och då valde han det stället eftersom han ändå var i Örebro flera gånger i veckan där hans bror bor. I Örebro hade han också ett förråd som han använde som lager. Han lade en del varor där istället för att ha allt i lokalen i Motala för substanserna gick ju under förstörelselagen och han ville inte att allt skulle försvinna om något skulle hända.

Alla kunder betalade via swish, postförskott och banköverföring. Man kunde inte betala med bitcoin. Priset på flaskorna ändrades under försäljningsperioden och låg, vill han minnas, i intervallet 349 kr – 499 kr. Men vid något tillfälle reade bolaget ut produkter som veckans erbjudande, som en PR-grej.

I början kontrollerade han kundsupporten på hemsidan men sedan blev det så mycket larv i kommentatorsfältet att han slutade läsa den. Istället var det en annan

person som kontrollerade supporten. Det var den personen som formulerade meddelandet om felaktigt användning. Det var först under förundersökningen som han såg att chatten innehöll uppgifter från kunder som tyckte att produkten var stark. Inte heller hade han på Flashback sett några inlägg om hans produkts farlighet.

Att lagersaldot sjönk med ett visst antal säger inget om antalet slutligt sålda flaskor utan det visade hur många flaskor som beställdes. Försäljningen ökade över tid och var större mot slutet än i början. Uppgiften om en vinst i bolaget om 450 000 kr verkar inte orimlig. Den var kanske 100 000 kr lägre eller 100 000 kr högre.

Han vet att en del av de andra hemsidor som sålde olika preparat tog betalt i bitcoin och sedan skickade den beställda varan med vanlig post. Och en del av de avlidna hade preparat i sin kropp – norfludiazepam – som inte han sålde men som såldes via andra hemsidor.

Hans mål var inte att någon skulle komma till skada. Han tänkte aldrig tanken att någon skulle kunna dö av det han sålde och hade han inte blivit lurad så skulle heller ingen ha gjort det. Hade han känt till att preparatet han sålde var farligt skulle han aldrig ha sålt det. Det var först i häktet som han fick kännedom om misstanken att köpare hade dött av hans preparat. Det kom som en chock för honom och det har sedan dess inte gått en dag utan att han har tänkt på ”det här”. Han sover inte och har blivit sjukskriven på grund av det inträffade. Moraliskt sett betedde han sig som ett svin men hans avsikt var hela tiden att driva en helt laglig verksamhet som inte skulle skada någon.

Pia Borgsjö har berättat bl.a. följande. Mätsäkerheten gällande halter i de utförda undersökningarna ligger på under 10 % felmarginal. Om det verkliga värdet var 4 % så kunde mätningen visa 4,2–4,3 % eller 3,7–3,8 %. – Innan varje analys görs

kontroller med mätinstrumentet genom att analysera en känd substans och kontrollera att instrumentet visar rätt halt.

Jimmy Brandefors, som under förundersökningen gick igenom datorer och telefon och analyserade data, har berättat om bl.a. hur arbetet genomfördes och om de fynd som gjordes och som i en del fall resulterat i skriftlig bevisning i målet. Han har vidare uppgivit att det under förundersökningen var tal om huruvida Hasan Osman hade analyserat det han sålde. Både polisen och Hasan Osman gick igenom datorerna men ingen hittade några analyser eller beställningar av analyser. Inte heller bland beslagtagna handlingar hittades några analyser. Vid genomgången av datorer och pappershandlingar letade Jimmy Brandefors också efter uppgift om beställningar och inköpspriser men hittade inte annat än vissa prisdiskussioner. Någon uppgift om verklig beställning och pris hittades inte.

Björn Johansson har berättat att han såg hur Hasan Osman den 28 november 2017 postade försändelser i en brevlåda, försändelser som sedan togs i beslag, hur Hasan Osman den 29 november lämnade två påsar med försändelser i postens företagscenter, försändelser som också togs i beslag, och hur man i brevlådan utanför företagscentret hittade ännu fler försändelser av samma slag, som också de togs i beslag. Han såg aldrig att Hasan Osman hade sällskap med någon utan han verkade vara en ensamarbetare.

Annika Fredriksson har berättat att Hasan Osman lämnade in försändelser – bara rek och postförskott – med början någon gång under september/oktober 2017 skulle hon tro, att det från början var 2–3 stycken varje dag och att det sedan ökade till kanske 25–30 i snitt varje dag eller, som hon sa vid polisförhör, 15–20 varje dag men att det den 29 november när polisen kom var 45 försändelser, vilket var bland det mesta. Hon har vidare berättat att det inte bara var Hasan Osman som lämnade in försändelserna utan att en annan person kom med dem vid 2–3 tillfällen.

Marcus Olsson har uppgivit bl.a.: Han har ett byggföretag och Hasan Osman var tidigare anställd där. Han slutade någon gång i maj/juni 2017. Sedan i augusti någon gång ville han hyra ett kontor i en lokal som Marcus Olsson hyrde. Han skulle syssla med internethandel. Han själv har en lite strulig bakgrund och han visste att Hasan Osman hade en liknande bakgrund så han sa till Hasan Osman att det måste vara en laglig verksamhet. Han var i lokalen kanske en gång i veckan och träffade på Hasan Osman kanske två gånger under hösten. Han såg aldrig någon annan person i Hasan Osmans kontor. – Någon vecka innan polisens ingripande frågade Hasan Osman honom om han kunde hjälpa till att posta brev. Han minns inte nu att han skulle få 30 000 kr i månaden för det som han sa till polisen men han skulle i alla fall få bra betalt. Han blev fundersam gällande vad det var som Hasan Osman sålde och han tackade nej. Han fick den misstanken vid något tillfälle att Hasan Osman höll på att sälja lagliga droger. – Det stämmer säkert som han sa till polisen även om han inte minns det idag, att han dagen innan polisens tillslag träffade Hasan Osman och då frågade om denne höll på med något olagligt, fick svaret att allt var grönt, att Hasan Osman vid tillfället var stressad ochnojig och ringde efter några minuter och sa till honom att inte säga att han hade sitt kontor i lokalen.

Jonas Pedersen har berättat att han köpte fentanylnässprej från Cemclub.se – 2-me-maf – att han köpt också från andra hemsidor, att det inte fanns någon information på flaskan eller i försändelsen – på hemsidan stod styrkan och, antar han, att produkten inte var för mänsklig konsumtion för så brukar det stå på sådana här sidor trots att den köps i berusningssyfte – att han en gång fick ett gratisprov när han bad om det och att faran med fentanylanaloger är känd bland brukare men kanske inte hos nybörjare.

Eddie Sommar har berättat att han köpte nässprej från Cemclub.se – 2-me-maf – att produkten då ännu inte var klassad utan laglig, att han nästan är säker på att han inte handlat från också andra hemsidor, att produkten var starkare än han hade förväntat sig och ledde till en överdos med andningssvårigheter trots att han hade

förberett sig genom att läsa på internet om produkten och hade spätt ut vätskan med vatten, att det inte fanns någon information på flaskan eller i försändelsen, att ämnet är svårt att dosera om man inte är påläst eller känner till substansen sedan tidigare och att han inte minns nu att säljaren ändrade styrkan mellan två olika köp men att det väl var så eftersom han sa så till polisen.

Mera om cyklopropylfentanyl och allmänt om dödsfallen

Rättsmedicinalverket har i yttranden uppgivit bl.a. följande.

Effekterna av cyklopropylfentanyl är eufori, avslappning, smärtlindring, lugnande/sömngivande. Bieffekter förekommer i form av långsam hjärtrytm, sänkt kroppstemperatur och andningsdepression. Allvarligast vid förgiftning är en snabbt inträdande andningsdepression som kan leda till andningsstillestånd och död. Enligt EMCDDA:s (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) riskanalyser avseende cyklopropylfentanyl innebär svårigheten att tillverka utspädda lösningar eller homogena pulver av mycket potenta substanser ökade risker för livshotande förgiftningar. Risken för feldoseringar anses dessutom större än för konventionella droger eftersom användare saknar erfarenhet av dessa nya substanser och då nya administrationsvägar (nässprej) används.

Verket bedömer att toleransnivån hos brukaren har betydelse för effekterna på så sätt att den kan vara mer uttalad om brukaren saknar tidigare erfarenhet av cyklopropylfentanyl. Variationen i koncentration kan också antas vara av betydelse. På grund av mycket sparsamt vetenskapligt underlag kan dock ej den faktiska effekten av intag med de i målet aktuella koncentrationerna bedömas. Nässprej med koncentration mellan 4,07 och 4,36 mg/ml kan förväntas ge likvärdiga effekter vid intag. Det går inte att fastställa vad som utgör en missbrukardos.

Överläkaren **Kai Knudsen** har avgivit utlåtande beträffande farligheten hos cyklopropylfentanyl och hörts muntligen. Hans uppgifter i utlåtandet kan sammanfattas enligt följande.

Beträffande fentanyl:

Fentanyl är att betrakta som farligare än heroin genom att:

- Det är en mer potent drog med stor risk för utveckling av allvarlig andningssvikt
- Fentanyl har ett snabbare anslag än heroin och ger därigenom snabbare andningsdepression
- Fentanyl ger mer uttalad andningsdepression
- Fentanyl har mindre marginal mellan önskad missbruksdos och farlig överdos
- Rapporter finns om att högre doser av antidoten naloxon behövs för att reversera fentanyl jämfört med heroin.

Försvårande omständigheter med olika varianter av fentanyl:

- Fentanyl förekommer i olika derivat med olika potens som innebär en ökad risk för användaren då sammansättningen är okänd och effekterna blir oförutsägbara
- Försvårande kan vara svårigheter att spåda substansen
- Försvårande omständighet är om användaren är ovan med substansen
- Det kan vara farligare att använda fentanyl ensam utan vänner jämfört med att använda heroin ensam därför att tidsmarginalerna är snävare med fentanyl för hjärtlungräddande insatser.

Särskilt angående cyklopropylfentanyl:

- Cyklopropylfentanyl är en opioid med stora likheter med fentanyl.
 - Substansen har stora risker för farliga överdoseringar och risk för utveckling av beroende och toleransutveckling.
 - Substansen är att betrakta som farligare än heroin.
 - Farligheten varierar med beredningsform och intagen mängd
- Risken med användning kan vara större jämfört med heroin på grund av:

- svårigheter att späda ämnet till säker dos
- brist på erfarenhet av effekter och dosering
- ökad effekt vid samtidigt intag av andra sederande medel såsom andra opioider, bensodiazepiner, gabapentanoider och alkohol
- brist på tolerans mot opioider
- ökad risk att använda substansen ensam (t.ex. hemma) gör det svårare för användarna att få hjälp vid förgiftning.

Under förhöret har Kai Knudsen uppgivit bl.a. följande.

Han är narkosläkare och intensivvårdsläkare på Sahlgrenska sjukhuset. Han är docent och universitetslektor med inriktning mot klinisk toxikologi. Han sysslar med akuta förgiftningar både kliniskt och akademiskt.

Det finns ett 20-tal fentanylaloger. Några är svagare än andra. De flesta är dock farligare och potentare, eller betydligt farligare och potentare, än heroin. Han bedömer att fentanyl är 50 gånger starkare än heroin och 100 gånger starkare än morfin.

Fentanylaloger är snabbt verkande ämnen, snabbare än t.ex. morfin och heroin. Hastigheten beror också på hur medlet tas in. Nässprej ger att snabbt anslag. Det tar kanske 5–10 minuter innan ruseffekten inträder. Andningspåverkan kan komma lika snabbt. Om man inte är van kan man överraskas av den snabba effekten.

För att vara säker på potensen i det en person säljer måste man göra analyser. Det här är så potenta medel att det bara krävs små mängder vid t.ex. en blandning att man måste göra analyser för att ha kontroll på slutprodukten.

Det finns inte något visst gränsvärde vad gäller koncentrationen cyklopropylfentanyl i blodet över vilket man avlider. Det är en stor variation vad

gäller koncentrationen hos personer som avlidit. Bl.a. utvecklar en del tolerans så det är olika hur mycket man tål från person till person. Koncentrationen i, och mängden av, det man intar spelar också en stor roll. Ofta är det dessutom blandförgiftningar som orsakat dödsfallet. Om man t.ex. tar bensodiazepiner, som är ångestdämpande och rogivande och ger vakenhetssänkning, och opioider tillsammans uppstår en farlig kombination

4-me-maf är såvitt han känner till ett brukarnamn på cyklopropylfentanyl som används vid försäljning. 2-me-maf är såvitt han förstår också en fentanylanalog men han känner inte till den substansen närmare trots att han har letat efter data gällande det ämnet.

Den vanligaste anledning till dödsfall vid användning är att personen först blir trött och slö, sedan medvetslös och därefter drabbas av en tilltagande andningssvikt som slutar med att personen inte andas alls. Han delar inte Henrik Druids uppfattning att lungödem orsakar döden; det är ofta ett fynd vid obduktion men det är ett postmortalt fynd.

Rättsläkaren **Henrik Druid** har gått igenom utredningsmaterialet beträffande de i målet aktuella elva dödsfallen och i utlåtande uttalat att han instämmer i ansvariga rättsläkares slutsatser att samtliga dödsfall orsakats av cyklopropylfentanyl även om i fyra fall också norfludiazepam kan ha bidragit.

Under förhöret har Henrik Druid berättat bl.a. följande.

Han har arbetat i inom området rättsmedicin sedan 1983. Sedan 2001 är han professor i rättsmedicin vid Karolinska Institutet. Jämte det operativa arbetet har han bedrivit forskning som till betydande del handlat om dödliga förgiftningar, framför allt tolkningen av postmortala rättskemiska resultat. Han har bl.a. forskat på just opioatförgiftningar.

Han har i de aktuella ärendena tagit del av obduktionsprotokoll, beskrivning av mikroskopiska fynd, rättskemiska analysresultat, polisrapporter, journaler m.m. Han har också haft tillgång till förhör men vet inte om han fått alla förhör.

Fentanyl och fentanylanaloger verkar på receptorsystemet som kallas opiatsystemet. Medlen ger effekter som påverkar smärta, andning, eufori m.m. Fentanyl, och såvitt han känner till, alla fentanylanaloger ger en tydlig effekt på euforin men också en andningsdepression som är den dominerande förklaringen till att man dör. Samtidigt har en del av de avlidna vid obduktionen visat sig ha ett rejält lungödem vilket medfört att de inte kunnat tillgodogöra sig syret.

Opiater är speciella i det att de ger en kraftig toleransutveckling. Det finns ingen markör som beskriver opiattolerans så man kan inte t.ex. mäta toleransen genom blodprov. En uppmätt hög eller låg koncentration av cyklopropylfentanyl i blod hos en avliden säger inte så mycket utan det viktiga är att substansen kunnat påvisas och det i förening med omständigheter som påvisar förgiftning. Viktigare än koncentrationen för utfallet är toleransen. Det har inträffat 70–80 dödsfall av cyklopropylfentanyl och i inget fall finns konkurrerande dödsorsaker som gjort att undersökande läkare tvekat om dödsorsaken. Har man påvisat cyklopropylfentanyl i blodet så är det i 95 % av fallen också dödsorsaken. När det gäller dödsfallen som målet gäller så fanns i fyra fall påvisat också norfludiazepam. Norfludiazepam är en metabolit till 2–3 olika läkemedel. Det är osäkert hur det har påverkat förloppet. Norfludiazepam är besläktat med diazepam som är ett ämne som ingår i olika läkemedel och som använts under lång tid. Trots den omfattande användningen är det svårt att hitta dödsfall orsakade av ämnet. Han gissar därför att norfludiazepam inte är så giftigt och inte har så stor påverkan på centrala funktioner som andning och cirkulation. Det finns väldigt lite studerat om ämnet. Det finns i alla fall inget rapporterat dödsfall av norfludiazepam såvitt han kunnat finna och man får i vart

fall inte lungödem av norfludiazepam. Norfludiazepam hittas nästan alltid tillsammans med andra substanser vid rättskemiska analyser.

Han har inte sett att någon av de avlidna sedan tidigare skulle ha haft problem med andningen. En av de avlidna hade en hjärtförstoring men det finns inte vetenskapligt stöd för att det skulle ha bidragit till dödsfallet. En av de avlidna hade epilepsi. Det är ovanligt att man dör av epilepsi. För övrigt är cyklopropylfentanyl muskelrelaxerande och kramphämmande. Risken för krampanfall kan öka om någon avbrutit sin epilepsimedicinering, är i ett abstinensstillstånd efter alkoholintag eller lider av sömnbrist men han tror inte att epilepsi har medverkat till dödsfallen.

Intag av cyklopropylfentanyl via nässprej ger en snabb effekt. Distributionssättet ger olika doser beroende på hur man håller flaskan m.m. vilket ger stora effekter när det gäller en sådan här substans som är väldigt potent vid låg koncentration.

Han har inte tagit ställning till dödssättet (oavsiktlig olycka eller självmord) utan han har bedömt dödsorsaken (intag av cyklopropylfentanyl).

Jan Beskow har i utlåtande uttalat sig allmänt i olika frågor rörande självmord. Han har inte närmare undersökt de dödsfall som målet gäller. Av hans utlåtande och förhörsuppgifter framgår bl.a. följande.

Han har varit verksam inom området suicidalprevention i mer än 50 år som både forskare och kliniker. Han är läkare och har arbetat som överläkare vid psykiatriska kliniken, Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Han har skrivit över 100 artiklar, bokkapitel och böcker inom området. Han startade 1997 Suicidalprevention i Väst som arbetar för att höja kvaliteten i suicidalpreventionen.

Unga män i åldersspannet 15–44 år är överrepresenterade vad gäller självmord jämfört med kvinnor i samma ålder. Unga män har dock lägre suicidaltal än äldre

män. 70 % av alla självmord begås av män. Kvinnor har lättare för att söka hjälp medan män har svårare att prata med sin omgivning om sina problem.

Missbruk av narkotika innebär en viss förhöjd risk för suicid men det är rätt ovanligt att narkotikan är inblandat vid självmordet. Den vanligaste riskfaktorn för självmord är tidigare självmordsförsök följt av allvarlig psykisk sjukdom såsom schizofreni och bipolär sjukdom. En mer lindrig depression eller ångest medför inte en förhöjd risk på samma sätt som allvarlig psykisk sjukdom. Om en person har både missbruk och psykisk ohälsa stiger sannolikt risken.

Det dör ungefär 90 000 – 100 000 personer varje år. 2017 var 108 av dem narkotikaförgiftningar. Av dem bedömdes 65 som oavsiktliga förgiftningar, 33 var oklara fall och 10 bedömdes som avsiktliga förgiftningar. De bedömda självmorden med narkotika var alltså en väldigt liten del. Och vad gäller just fentanyl var siffrorna 2017 43 fall där fentanyl förekom och av de bedömdes 33 som olycksfall och 10 som oklara fall. Särskilt män som vill ta livet av sig väljer andra metoder som mer säkert leder till målet, t.ex. hängning eller skjutning. Fentanyl är för osäkert.

Vid självmord brukar man hitta självmordsbrev i bara ungefär upp till 20 % av fallen och breven är vanligare efter kvinnor än efter män. Och det är ofta så att personen inte har förberett för de efterlevande genom att t.ex. ordna sin ekonomi, städa sin lägenhet, klä upp sig och liknande.

Tidigare fanns en uppfattning om att självmord var en så allvarlig handling att personen rimligen hade tänkt på saken länge men numera ser man mer ofta självmord som en tillfällighetshandling i en svår situation, ibland efter ett rätt plötsligt beslut. En suicidal person är ofta ambivalent och kan ändra sig i sista ögonblicket. Ofta går det bara kort tid mellan beslutet och handlingen.

Det vanligaste är att en person som bestämt sig för att ta sitt liv, innan självmordet åtminstone antytt något om sina tankar för sin omgivning men det förekommer också att man inte har sagt något alls.

Det förekommer att en person dagarna innan självmordet återvinner lugnet och det kan verka som om problemen är över. Det kan bero på lättnat när det svåra beslutet är taget eller på att personen inte vill bli avbruten i utförandet.

Det är svårt att särskilja medvetna överdoser av opioider från inte medvetna överdoser av flera skäl; också mycket små doser fentanyl kan leda till döden hos en person som inte är tillvand, osäkra intagsmetoder såsom nässprej gör det svårt att bedöma hur mycket man får i sig, användare av opioider har en sänkt bedömningsförmåga varför de har ännu svårare att hantera preparat med hög dödsrisk, som angivits är personer med självmordstankar ofta ambivalenta ända in i handlingsögonblicket, den medvetna avsikten går ofta över och är svårt att säkerställa. Det sagda innebär att gränsen mellan avsikt och olyckshändelse är flytande. Och vad gäller just fentanyl utgår han från att risken för olycksfall är större än vid användning av andra droger.

Det går inte att göra, eller är mycket svårt att göra, suicidbedömningar. En ”utifrån” gjord suicidbedömning har inte så stort värde.

Ulf Jonsson har uppgivit bl.a.

Han har arbetat som läkare i 20 år. 2003 började han på Rättsmedicinalverket i Göteborg och 2011 blev han specialistläkare i rättsmedicin. Han arbetade kvar på verket till 2016 då han tillsammans med en kollega startade Rättsläkarna i Väst. I den verksamheten utbildar han bl.a. sjukvårdspersonal och advokater och skriver yttranden inom det rättsmedicinska området. De senaste två åren har han också arbetat som jourläkare och då återkommande gjort vårdintygsbedömningar. Han har

ingen psykisk specialistkompetens men han har den utbildning som ingår i grundutbildningen samt ett års arbete på psykiatrisk vårdavdelning. Därtill har han på egen hand läst olika böcker och artiklar inom ämnesområdet, bl.a. en del som Jan Beskow skrivit om självmord. Arbetet som jourläkare med vårdintygsutfärdande ger också färdigheter inom området. Under sin tid på rättsmedicin utförde han drygt 1 700 obduktioner.

Den skalstege som används vid RMV innehåller olika säkerhetssteg. ”Visat” betyder att man är säker på den angivna slutsatsen. ”Talar starkt för” betyder att man egentligen är nästan lika säker men att det ändå finns alternativ. ”Talar för” betyder att man har valt ut ett av flera alternativ som är troligare än någon annat även om andra alternativ är möjliga. ”Talar möjligen för” betyder att alternativen är nästintill likvärdiga.

Generellt sett är det viktigt att ha tillgång till journalhandlingar för att kunna bedöma om den avlidne avlidit av en oavsiktlig överdos eller en avsiktlig. Av bara obduktionshandlingar och analysresultat kan man inte avgöra den frågan. Journalhandlingarna borde ha hämtats in i de olika fallen. Han har vid sina utredningar i de flesta fall haft tillgång till journalhandlingar.

En bidragande orsak till att alternativet olyckshändelse ofta väljs framför självmord är statistiken. När en läkare fyller i olyckshändelse som dödsorsak så kommer fallet att redovisas som en olyckshändelse i statistiken och statistiken kan leda till att läkare senare använder den – som alltså kan vara felaktig – som ett stöd för att dödsorsaken hos missbrukare oftare är olycksfall och mindre ofta självmord. Han känner inte till någon forskning som stöder det påståendet utan det grundas på hans erfarenhet efter 13 år på Rättsmedicinalverket.

Det går inte att utifrån uppmätt mängd cyklopropylfentanyl i blodet hos en avliden säga något säkert om dödssättet. Halten beror inte bara på intagen mängd utan också

på tiden mellan intag och dödsfall. Om den är kort hinner inte så mycket av ämnet att brytas ner som när tiden är längre.

Det finns olika styrka på fentanylanaloger men de är mycket starkare än morfin och svåra att dosera. Alla fentanylanaloger är farliga.

Han har i sina bedömningar vägt in också det som han har känt till om omständigheterna kring själva dödsfallet; ensam eller tillsammans med andra, anträffad död i sängen eller på annan plats m.m.

Vad gäller just självmord har Hasan Osman åberopat en skrift från åklagaren i vilken hon förklarar sitt beslut att inte väcka åtal beträffande en tolfte person som tidigare var aktuell i utredningen med att det på grund av uppgifter från en närstående inte gick att utesluta självmord i det fallet och att åklagaren mot den bakgrunden inte bedömde sig kunna styrka brott.

De olika dödsfallen

Åberopad bevisning

Åklagaren har beträffande alla elva dödsfall åberopat anmälan, obduktionsprotokoll, olika analysbesked och olika typer av handlingar m.m. gällande den avlidnes inköp från HN Onlinehandel AB.

Hasan Osman har beträffande alla elva fall åberopat rättsmedicinskt yttrande från ovan nämnde rättsläkaren Ulf Jonsson och förhör med honom. Hasan Osman har påpekat att Ulf Jonsson i nästan alla fall haft tillgång till mera material än obduktionsläkarna, främst i form av vissa förhör och journalhandlingar.

I övrigt har parterna åberopat den bevisning som anges nedan.

Hasan Osman har beträffande ett par av de avlidna påpekat att berörd person också handlat preparat via en hemsida Askleipos (HHK Internethandel AB) och att också det företaget säljer fentanylanaloger. Hasan Osman har berättat att han har talat med verkställande direktören Jonatan på HHK Internethandel AB och fått bekräftat att företaget under aktuell period sålde fentanylanaloger men Hasan Osman vet inte om de kunde köpas via hemsidan eller om man köpte via mejl.

Stefan Kalman, NOA, har berättat: Han är handläggare på underrättelsesektionen med inriktning mot internetrelaterade narkotikabrott. Han har haft den uppgiften sedan 2013. Han har då också följt utvecklingen av nya substanser. Han känner till hemsidan Askleipos. Han har följt den sidan sedan 2014. Bakom hemsidan stod flera bolag, bl.a. HHK Internethandel AB. Askleipos sålde inte fentanylanaloger. De hade till och med ett uttalande på sin hemsida där det bl.a. stod att opioider är något som bolaget aldrig har sålt eller kommer att sälja eftersom starka opioider visat sig orsaka flera dödsfall runt om i landet. Hans minnesbild är att det uttalandet kom 2016 eller 2017. Han följde hemsidan både före och efter uttalandet och vet att företaget inte sålde fentanylanaloger. Och Askleipos är en av få sidor som aldrig blivit påkomna med att sälja en substans under felaktigt namn och de har dessutom gjort egna laboratorietester. Inte heller på Flashback eller andra sidor har det stått något om att man kunnat köpa fentanylanaloger hos Askleipos.

Sebastian Karlsson

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat brottsplatsundersökning, beslagsprotokoll, fotografier och journalhandlingar. Som muntlig bevisning har hon åberopat förhör med Sebastian Karlssons mamma Lise-Lotte Karlsson och med hans sambo Sandra Pettersson.

Målsägandena har åberopat samma bevisning som åklagaren varjämte Sebastian Karlssons syster Isabella Karlsson har åberopat förhör med sig själv.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat journalhandlingar m.m. och uppgifter i det avrapporterings-PM som en polisman skrev efter besöket i den lägenhet där Sebastian Karlsson hade avlidit.

Av utredningen framgår att Sebastian Karlsson avled i sin bostad den 5 oktober 2017, att han den 2 oktober beställde 2-me-maf via Chemclubs hemsida, att beställningen kostade 535 kr, att han samma dag förde över det beloppet till HN Onlinehandel AB, att han den 3 oktober fick beskedet från Chemclub att ordern var färdigbehandlad och att någon den 4 oktober hämtade ut ett stort brev – som det får förstås ställt till Sebastian Karlsson – hos postombud i Vimmerby och att det vid brottsplatsundersökning i lägenheten hittades ett postbefordrat mindre paket som såg ut som de paket som HN Onlinehandel AB hade skickat till andra mottagare och som tagits i beslag.

I avrapporterings-PM:et anges att det i lägenheten fanns en person Joakim som sa något om att Sebastian Karlsson hade tvingats att ”trycka i sig morfin”, att det var hans fel och att han inte visste vem som skulle ha tvingat Sebastian Karlsson. Hans uppgifter bedömdes av polisen som oklara.

I obduktionsrapporten anges att Sebastian Karlsson hade cyklopropylfentanyl i blodet, att undersökningsfynden talade för att dödsorsaken var förgiftning med cyklopropylfentanyl och att undersökningsfynden och omständigheterna talade för att dödsfallet var följden av oavsiktligt överintag av cyklopropylfentanyl (olyckshändelse).

Av journalhandlingar framgår att Sebastian Karlsson hade kontakt med sjukvården angående sitt psykiska mående. I hans bakgrund fanns en ångest- och

depressionsproblematik samt missbruk av narkotika, tabletter och alkohol. Hans mående verkar ha gått lite upp och ner men vid några olika tillfällen talade han med läkare om självmordstankar och han berättade också om några självmordsförsök i tiden efter det att han 2011 hade kört berusad och blev inblandad i en trafikolycka i vilken hans dåvarande flickvän avled. Under 2016 och 2017 hade han en rätt tät kontakt med psykiatrin. Vid vissa besök talade han om tråkigheter i vardagen och dåligt mående medan han andra gånger mådde bättre. Våren 2017 tycks hans mående ha försämrats och han kände oro och tveksamhet inför att bli pappa. Vid ett besök hos läkare den 18 april förnekade han självmordsplaner men berättade att han fick självmordstankar när han fick ångestattacker. Läkaren bedömde suicidrisken ”ej som akut förhörd”. Vid ett läkarbesök den 18 september sa han att han inte varit allvarligt självmordsbenägen sedan tre år tillbaka och att han inte hade några tankar på att beröva sig livet men att han vid svår panikångest önskade att han hellre vore död. Läkaren fann att suicidrisken var svårbedömd; det förelåg ett flertal riskfaktorer men Sebastian Karlsson var samtidigt hjälpsökande och mån om att ta hand om sin familj. En dag innan dödsfallet, alltså den 4 oktober, hade han kontakt med en kurator på den psykiatriska mottagningen i Vimmerby. Kuratorn tyckte att Sebastian Karlsson såg trött ut men antecknade att han mådde bra, var lyrisk över barnen och hade framtidsplaner. Kuratorn bedömde suicidalrisken som låg eller ingen.

Det kan här inflikas att Sebastian Karlsson och hans sambo blev föräldrar till ett tvillingpar i mitten på september och att Sebastian Karlsson vid något tillfälle under graviditeten kände tveksamhet till att bli far och dessutom ifrågasatte om det verkligen var han som var far.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anfört att omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av förgiftning genom intag av cyklopropylfentanyl men att det av koncentrationen av cyklopropylfentanyl inte går att dra någon slutsats om döden var en olyckshändelse eller en följd av en avsiktlig handling. Enligt Jonsson kan

dödssättet inte heller avgöras utifrån omständigheterna. Det fanns i Sebastian Karlssons fall flera riskfaktorer; psykisk sjukdom, missbruk och tidigare självmordsförsök samtidigt som han tycks ha blivit glad och mått bra av att ha blivit pappa.

Förhörspersonerna har uppgivit bl.a. följande.

Sandra Pettersson:

Hon och Sebastian var tillsammans drygt 2 år och de bodde tillsammans när han avled. Hon kände till hans mående och de kunde prata om det. När barnen hade fötts var han lugnare och gladare än innan och han hjälpte till med dem.

Kvällen han dog hade de besök av två vänner. Hon visste att Sebastian hade fentanyl i nässprej hemma som han hade köpt på nätet. Meningen var att kamraterna skulle träffa barnen men de kom sedan alla fyra att bruka av den fentanyl som Sebastian hade. Det fanns också andra droger. Sebastian hade några bensotabletter och kamraterna hade med sig fentanyltabletter. Hon vet inte om Sebastian tog också några tabletter eller om han bara använde nässprejen. Han tog mer och mer av sprejen för att känna mer av ruset och till slut tog hon ifrån honom flaskan. Han visste att fentanyl var farligt. De hade pratat om det. Han blev trött av sprejen och började somna. Hon försökte hålla honom vaken. Hon väckte honom fler gånger under kvällen men till slut gick det inte att väcka honom. Hon tror inte att han tog något mer efter det att hon tagit bort sprejen. Hon hade ganska bra koll på honom men såg ju inte på honom hela tiden. Bl.a. hjälpte hon sin vän som var där att färga håret och då var hon borta 20 minuter.

Hon vet att Joakim sa till polisen som kom att Sebastian hade tvingats att ta något men det sa han för att han var orolig för att barnen skulle bli omhändertagna. Sebastian och hon hade tillsammans varit till affären på kvällen och då var det ingen

som tvingade Sebastian till något och sedan var de hemma hela kvällen. Han blev inte tvingad att ta något.

Hon tror inte att Sebastian tog livet av sig. Han var lugn den kvällen och de hade ju gäster och barnen fanns där. Han hade ingen ångestattack under dagen eller kvällen. Inte heller när hon ser tillbaka på händelsen kan hon se att det fanns något tecken på risk för självmord.

Lise-Lotte Karlsson:

Hon hade rätt mycket kontakt med Sebastian. De hade daglig kontakt per telefon och sågs ibland. Hon visste att han mådde psykiskt dåligt och fick medicin men inte att han använde droger. Hon har inte hört talas om självmordsförsök. Sista tiden innan han avled var han jätteglad och mådde bra på grund av det här med barnen och han hade olika planer för framtiden. Hennes sista kontakt med Sebastian var kl 4 på eftermiddagen samma dag som han dog. Det märktes inget särskilt då. Inte heller när hon nu i efterhand ser tillbaka på de sista kontakterna kan hon se något som talade för att det fanns en risk för självmord.

Isabella Karlsson:

Hon och Sebastian växte upp tillsammans. Han var tre år äldre än hon. De umgicks mycket under uppväxten och hade gemensamma vänner. Hon flyttade hemifrån 2014 till Västervik men hon och Sebastian hade fortfarande tät kontakt och träffades ofta. De har aldrig arbetat tillsammans.

Hon visste att Sebastian inte mådde så bra och de kunde prata om sådant också. Hon märkte aldrig att han skulle ha haft självmordstankar. Hon fick dödsbeskedet när hennes pappa ringde till henne och berättade tidigt på morgonen. Efteråt har hon mått dåligt men hon har inte behövt söka hjälp utan har haft stöd av sin sambo.

Ulf Jonsson:

Han verkar ha haft ett fylligare underlag för sin bedömning än läkaren som skrev obduktionsrapporten eftersom den läkaren inte tycks ha haft tillgång till journalhandlingar. Han tror att det är anledningen till att han och obduktionsläkaren kommit till olika bedömningar.

Joakim Lindström

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat brottsplatsundersökning, beslagsprotokoll och fotografier. Som muntlig bevisning har hon åberopat förhör med Joakim Lindströms mamma Siri Andersson och vittnesförhör med hans vän Peter Månsson.

Siri Andersson har åberopat samma bevisning som åklagaren.

Av utredningen framgår att Joakim Lindström anträffades död i sin lägenhet den 5 oktober 2017 sittande i en fåtölj framför sin påslagna dator, att han den 2 och 4 oktober beställde 2-me-maf via Chemclubs hemsida, att han den 3 oktober hämtade ut ordern som hade beställts den 2 oktober, att beställningen av den 4 oktober hämtades ut av polis den 16 oktober, att den innehöll en nässprejflaska flaska med cyklopropylfentanyl och att det på datorbordet framför Joakim Lindström fanns en nässprejflaska innehållande cyklopropylfentanyl.

Hasan Osman har sakframställningsvis anfört att det framkommit att Joakim Lindström sökt vård på en vårdcentral för psykisk ohälsa men inte velat ta emot vård, att det dock inte gått att få ut journaler, att det framkommit att han i sin bostad hade en karta Zoloft, ett medel mot depression, att lägenhetens skick talade för att han inte mådde bra, att halten cyklopropylfentanyl i hans blod var mycket högre än

dödlig koncentration vilket talar för ett intag av mer än en flaska cyklopropylfentanyl eller flera tabletter.

Av obduktionsrapporten framgår att det i Joakim Lindströms kropp fanns bl.a. cyklopropylfentanyl, norfludiazepam, amfetamin, tetrahydrocannabinolsyra, 4-fluoro-N-etylpentedron (en syntetisk stimulerande substans) och etanol. Rättsläkaren bedömde att omständigheterna starkt talade för att dödsorsaken var förgiftning med cyklopropylfentanyl och att därtill även norfludiazepam och etanol kunde ha varit av bidragande betydelse samt att omständigheterna talade för att läkemedlet intagits i form av nässprej i russsyfte och att döds sättet var olycksfall.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anfört att omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av förgiftning genom intag av cyklopropylfentanyl och att intaget av det lugnade medel som nerbrutits till norfludiazepam kan ha bidrag men att det av de koncentrationer av preparaten som fanns Joakim Lindströms kropp inte går att dra någon slutsats om döden var en olyckshändelse eller en följd av en avsiktlig handling och att döds sättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna. Vad särskilt gäller etanol har han påpekat att den kan ha bildats i kroppen efter döden. Ulf Jonsson har vad gäller döds sättet påpekat att Joakim Lindström hade både ett narkotikamissbruk och ett alkoholmissbruk och att det finns en stark koppling mellan missbruk och självmord vartill kommer att det också sannolikt fanns en depression, som också är en riskfaktor för självmord. Samtidigt saknas dock enligt Jonsson direkta omständigheter talande för självmord och han landar i slutsatsen att det inte går att utesluta att döden orsakades av egen avsiktlig handling.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Siri Andersson:

Hon hade daglig telefonkontakt med Joakim för han var orolig för en sjukdom som hon har. Den sjukdomen medförde också att hon inte kunde besöka honom så ofta. Sista halvåret han var i livet så besökte hon honom en gång.

Joakim såg framåt och ville ha ett nytt arbete. Han hade ett arbete i Växjö och gick dit varje dag men hon vet inte vad det var för ett arbete. Han hade inte många vänner men han hade en vän i Linköping och en i Göteborg och han hade tänkt sig att söka arbete i Linköping.

Joakim var inte självmordsbenägen och hon var aldrig orolig för att han skulle kunna skada sig själv. Inte heller när hon nu i efterhand ser tillbaka på de sista kontakterna kan hon se något som talade för att det fanns en risk för självmord.

Hon tror att Joakim hade någon kontakt med psykiatrin men hon vet inget närmare om det. Hon minns inte det hon sa till polisen; att hans mående gick upp och ner innan hans död.

Hon visste att Joakim använde narkotika. Hon minns inte idag det hon sa till polisen vid förhör; att Joakim vid något tillfälle sa till henne att han hade slutat med narkotika. Men står det så, så var det väl så. Hon vet inte om det var så som hon också sa till polisen, att Joakim drack mycket alkohol.

Peter Månsson:

Han var en av Joakims få vänner. De hade tidigare arbetat tillsammans med början för 3–4 år sedan och han blev väl någon sorts pappagestalt för honom. Han brukade

gå ut med honom och röka på jobbet men annars satt Joakim alltid för sig själv. Joakim brukade ibland ringa till honom när han kände sig nere – Joakim var lite osäker och hade lite låg sinnesstämning – och då träffades de någon gång och drack någon öl och spelade kort. Mot slutet innan dödsfallet hörde han inte av Joakim på ett par månader. Han undrade vad som hänt och försökte ringa men fick aldrig något svar. Han gick och tittade i Joakims brevinkast för att se om det låg en massa post där men det gjorde det inte.

Vid något tillfälle pratade Joakim om alla droger man kunde köpa på nätet men han vet inte om Joakim köpte något.

Joakim uttryckte aldrig några självmordstankar inför honom.

Ulf Jonsson:

Han har haft tillgång till obduktionsrapporten, polisanmälan, bilder från lägenheten och förhör med mamman och Peter Månsson.

Det är ingen tvekan om att fentanyllet ensamt orsakade eller bidrog till dödsfallet.

Fentanylhalt i kroppen var extremt hög men kan förklaras med att det gått endast kort tid mellan intag och dödsfall. Också tillvänjningseffekten spelar roll. En person som är tillvand behöver mer för att få effekt än en person som inte är tillvand.

Joakim Eriksson

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat beslagsprotokoll, fotografier och journalhandling samt förhör med Joakim Erikssons mamma Anita Eriksson.

Anita Eriksson har sakframställningsvis hänvisat till vissa journalhandlingar.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat samma obduktionsrapport som åklagaren samt journalhandlingar m.m.

Av utredningen framgår att Joakim Eriksson anträffades död i sitt rum hemma hos mamma där han bodde den 7 oktober 2017. Han var iklädd endast kalsonger. Mellan hans ben nära hans hand låg en nässprejflaska som innehöll cyklopropylfentanyl. Den 6 oktober hade han hos ett postombud hämtat ut en försändelse från HN Onlinehandel AB mot postförskottsbeloppet 622 kr.

I obduktionsrapporten anges att Joakim Eriksson bl.a. hade en lindrig hjärtförstoring, att det i hans kropp fanns cyklopropylfentanyl, att dödsorsaken bedömdes vara förgiftning med cyklopropylfentanyl, att hjärtförstoring möjligen kan ha bidragit till dödsfallet och att dödsfallet på basis av förhandsuppgifter och obduktionsfynd i första hand bedöms som ett olycksfall.

Joakim Eriksson hade kontakt med psykiatrin. Under våren 2017 behövde han hjälp för oro och sömnproblem. Han hade tidigare använt opiater och cannabis men hade slutat med det och befann sig i behandling. Han bedömde själv sin situation som stabil. Vid förnyad kontakt i juli berättade han att han hade börjat med opiater igen och att han tog de droger ”han kommer över”. Han ville bli inlagd för avgiftning men blev inte det. Han förnekade självmordstankar och läkare bedömde självmordsrisken som låg. I augusti inkom han till sjukhus med kramper. Läkaren konstaterade att det beträffande Joakim Eriksson fanns en tidigare epilepsidiagnos ”satt på föga grunder” och inte heller vid besöket sattes diagnosen epilepsi utan krampanfallet bedömdes som ospecificerat. Vid läkarbesök i september klagade han över sömnbesvär. Han var drognegativ vid drogprovtagning. Han berättade att han, som var utbildad undersköterska, tänkte besöka arbetsförmedlingen. Läkaren bedömde att Joakim Eriksson var motiverad att behålla sin drogfrihet och att den missbruksbehandling som pågick fungerade bra. Vid ett nytt återbesök den 5

oktober uppgav han att han mådde bra, att medicinering gav tillfredställande effekt och att han sov bättre. Situationen bedömdes sådan att nytt återbesök inte planerades utan Joakim Eriksson fick återkomma vid behov.

Ulf Jonsson har i sitt yttrande anfört att Joakim Eriksson hade epilepsi i sin sjukdomshistoria, att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av förgiftning med cyklopropylfentanyl, att det inte går att avgöra om hjärtförstoring eller krampsjukdom medverkade till döden, att det utifrån uppmätt halt cyklopropylfentanyl i blodet inte kan avgöras om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en olyckshändelse och att omständigheterna talar för olyckshändelse men att det dock inte kan uteslutas självmord; det fanns ett narkotikamissbruk som är en riskfaktor för självmord.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Anita Eriksson:

Joakim bodde hos henne sina sista levnadsveckor. Han stod i kö för ett motivationsboende. Under den tiden var de mycket tillsammans. Han och hon stod varandra nära. Det var till henne han vände sig när det var svårt. Under de där veckorna gick han i narkomanvårdsgruppen och hon hade daglig kontakt med dem. Han jobbade med sitt missbruk och gick på kontroller på sjukhuset och på narkomanvårdsgruppen och hon hade utrustning hemma för att kunna kontrollera drogfrihet.

Psykiskt hade han det jobbigt och svårt. Bl.a. var det svårt för honom att många av hans vänner var aktiva i missbruk och då avstod han från kontakt med dem samtidigt som han inte kände sig redo att ta upp kontakten igen med kamrater som inte använde droger. Hon och han pratade om framtiden. Han hade planer för framtiden. Han var både snickare och undersköterska med inriktning

funktionsnedsättning och hade funderingar på att söka arbete som arbetsledare i grupper med personer med funktionsnedsättningar som utförde lättare snickeriarbeten. Han planerade också för eget boende.

Hon kände väl till hans missbruksproblem. Han missbrukade främst cannabis. Hon visste också att han hade använt benso men hon visste inget om fentanyl. De kunde prata om hans missbruk. Hon visste att Joakim hade ångest och att han blev orolig när han avslutade sitt missbruk men det fanns ingenting som tydde på att han hade självmordstankar och hon kan inte heller nu i efterhand se tecken på att han hade sådana tankar. Hon är samordnade i kommunpsykiatri. Hon har viss erfarenhet och utbildning gällande suicidprevention. Inte heller andra personer i Joakims omgivning – terapeuter, mentalskötare, kriminalvårdare m.m. – signalerade om någon självmordsrisk.

Det var hon som hittade Joakim avliden den 7 oktober. Sista kontakten dessförinnan var på kvällen innan då de bl.a. hade samtalat om att de nästa dag skulle ut och åka med Joakims mormor, som han tyckte om. Han skulle hjälpa henne med några inköp. När hon hittade honom satt han i sängen med båda fötterna utanför och framför sig hade han en köksstol nära sig och på den stod en dator. Man kan inte få ett epileptiskt anfall och sitta så. Hon har jobbat i 30 år med folk som har epilepsi. Det var ambulanspersonalen som la ner honom i sängen.

Ulf Jonsson:

I det här är fallet fanns missbruk som en riskfaktor men det framkom inget om att det skulle ha funnits någon svårare psykisk sjukdom. – När han skrev sitt yttrande kände han inte till att Joakim Eriksson han hade framtidsplaner och dagen efter skulle umgås med en uppskattad släkting samt att ingen i hans närvaro såg tecken på självmordstankar men det förändrar inte hans slutsats att självmord inte går att utesluta.

Christian Svensson

Åklagaren som ytterligare bevisning åberopat beslagsprotokoll, fotografier och kontoutdrag samt förhör med Christian Svenssons mamma Katarina Linnell och hans pappa Mikael Svensson.

Christian Svenssons tidigare sambo Sara Classon och hans bror Pontus Wengsen har åberopat förhör med sig själva.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat journalhandlingar m.m.

Av utredningen framgår att Christian Svensson anträffades död den 11 oktober 2017 i sin bostad. Han låg på en soffa under ett sovtäcke. Några dagar senare när anhöriga tömde lägenheten hittade de två nässprayflaskor som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Den 4 oktober hade han hos postombud hämtat ut ett paket från HN Onlinehandel AB. Postförskottsbeloppet var 1 335 kr.

Den 5 oktober lånade han 30 000 kr av Resurs Bank. Av pengarna gick ett par tusen till spel, drygt 4 000 kr till inköp den 9 oktober hos HHK Internethandel AB (Asklepius.nu) och samma dag två inköp hos IKEA för drygt 7 700 kr respektive drygt 1 900 kr.

I obduktionsrapporten anges att Christian Svensson hade en hjärtförstoring, att det i hans urin fanns alkohol och att det i hans blod fanns bl.a. cyklopropylfentanyl, norfludiazepam, etanol och vissa andra substanser och läkemedel, bl.a. medel mot depression och lugnande medel. Läkaren bedömde att fynd och omständigheter starkt talade för att dödsorsaken var förgiftning med cyklopropylfentanyl och norfludiazepam – övriga substanser låg under de nivåer som kan orsaka förgiftning eller överdosering – och att undersökningsfynden och omständigheterna

(polisrapporten) talade för att döden orsakades av oavsiktligt överintag av cyklopropylfentanyl och norfludiazepam.

Under våren 2017 separerade Christian Svensson från sin dåvarande sambo Sara Classon. De hade två barn tillsammans. Vid ett besök hos läkare den 21 maj uppgav han att han hade flyttat till en camping och kände sig uppgiven eftersom han upplevde att sambon undanhöll barnen från honom. Vad gäller tidigare hälsoproblem angavs i journalen alkoholmissbruk och återkommande depressioner. Han hade dock inte varit ineliggande sedan 2006. Vid besöket medgav han att han vid ett besök två dagar tidigare hade varit påverkad av bensodiazepintabletter som han köpt på internet. Han uppgav vidare att han var sjuksköterska men hade karens från arbetet efter beslut från IVO på grund av sitt missbruk. Han förnekade självmordstankar och undersökande läkare bedömde att det inte förelåg någon överhängande självmordsrisk. Läkaren ställde bl.a. diagnosen recidiverande depression.

Det kan inskjutas att de enda journalhandlingar som finns i målet är de avseende besök den 19 och 21 maj.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anfört att det inte går att avgöra om alkoholen i urinen var en följd av alkoholintag eller om den bildats efter döden, att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl och ett lugnade medel som brutits ner till norfludiazepam, att det utifrån uppmätta halter av substanser inte kan avgöras om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller följden av en olyckshändelse, att dödssättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna, att det fanns riskfaktorer för självmord som missbruk och depression, att det i och för sig saknas direkta omständigheter talande för självmord såsom uttalade planer eller självmordsbrev och att med beaktande av omständigheterna bedömningen blir den att det inte går att utesluta att döden orsakades av hans egen avsiktliga handling.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Mikael Svensson:

Innan sommaren 2017 separerade Christian och hans sambo, som han hade två barn tillsammans med. Han förstod att han måste ordna upp sitt liv om han skulle få träffa barnen och under hösten inträdde en förbättring; han skaffade lägenhet, köpte bil och fick ett arbete. Det kändes som att han trots missbruket verkligen försökte få ordning på sitt liv. Missbruket eskalerade rätt mycket på slutet. Hans missbruk – han var en orolig själ och självmedicinerade mot sin ångest – diskuterades i familjen och familjen försökte att ge honom stöd och hjälp. De sista två veckorna innan dödsfallet hade Christian och han nästan ingen kontakt alls men i tiden dessförinnan träffades de då och då och hade kontakt per telefon. – Det är inte troligt att Christian tog sitt liv eftersom han försökte styra upp sitt liv, rätt nyligen innan han gick bort hade köpt hem en massa mat, tecknen på missbruk fanns rätt öppet i hans lägenhet när han hittades trots att han annars var ”hemlig” i sitt missbruk, inte efterlämnade något självmordsbrev och inte hade ordnat något med ekonomi m.m. för att underlätta för efterlevande. Som familjen känner Christian skulle han ha agerat på ett annat sätt om han hade begått självmord. – Christian var sjuksköterska och jobbade på någon vårdinrättning på Högländet. Han hade i en tidigare anställning blivit anmäld för felaktig läkemedelshantering och det fanns risk för att hans legitimation kunde dras in men såvitt han vet blev Christian aldrig av med den.

Katarina Linnell:

Hon hade tät kontakt med Christian. De talades vid i telefon minst en gång varje dag och de träffades rätt ofta. Deras sista telefonsamtal var på kvällen kl 22 den 10 oktober. Christian satt då och tittade på sport på tv och var jätteglad för att Holland

ledde över Sverige. Han jobbade som sjuksköterska i öppenvården i Tranås och det var meningen att hon skulle ringa honom nästa morgon kl 06.00 för att se till att han kom iväg till jobbet men när hon då ringde så svarade han inte.

Hon visste att Christian hade problem med droger och alkohol. De talade dagligen om det men han ville inte erkänna problem – han sa att ett tidigare missbruk låg bakom honom – utan skyllde på mediciner och annat för att förklara att han ibland betedde sig lite konstigt. Han led av depression och ångest och medicinerade för det. Han sa dock aldrig att han ville dö eller ta livet av sig. Tvärtom lovade han henne att det inte skulle sluta på det viset. Och när hon ser tillbaka kan hon inte se någon omständighet som gav anledning att misstänka att han hade självmordstankar.

Han var bl.a. deprimerad efter separationen från sambon i början på maj. Under sommaren bodde han sedan ett tag på en camping men därefter fick han jobb i Tranås och då skaffade han lägenhet i Jönköping, köpte möbler, bil m.m.

Han hade inte rensat uppgifter i telefon och dator som visade hans missbruk. Det skulle han ha gjort om han hade tänkt ta livet av sig.

När de röjde i Christians lägenhet så hittade de en kartong med flaskor som de lämnade in till polisen.

Christian dog en onsdag. Tanken var att han skulle ha en date på söndagen. Hans kyl var full med mat.

Sara Classon:

Hon och Christian var sambos sedan 2013 och de fick två barn tillsammans. Samboförhållandet upphörde den 7 maj 2017. Då hittade hon tabletter och pulver

hemma och då sparkade hon ut honom. Hon visste sedan tidigare att han missbrukade alkohol i perioder och hon misstänkte att han använde också annat och när hon fick svart på vitt fick det vara nog. De fortsatte att ha kontakt dagligen via telefon och sms efter det att förhållandet upphört men det var rörigt då för han var så påverkad och de första fyra veckorna fick han därför inte ha någon kontakt med barnen. Men därefter träffade han barnen oftast två gånger i veckan. Själv träffade hon honom varje gång han träffade barnen. Deras sista kontakt var den 9 oktober då hon och barnen hälsade på honom i hans lägenhet i Jönköping. Han berättade att han hade köpt möbler och han visade upp en bil han köpt. Han ville få ordning på livet och få mer tid med barnen. Han sa att han var glad och började få ordning på livet. Han hade jobbet i Tranås som fungerade, han hade ett umgänge och han träffade tjejer. Han mådde bra men var deprimerad för att han inte fick ha barnen på halvtid. – Hon kan inte tänka sig att han planerade självmord. Han hade för mycket att leva för och han levde för sina barn.

Pontus Wengsén:

Han och Christian hade genom åren en god relation. De växte upp tillsammans och hade gemensamma intressen och gemensamma vänner. De delade intresset för musik och var trubadurer tillsammans och spelade in låtar tillsammans. Föräldrarna separerade 2001 och de bodde hos varsin förälder men de bodde nära varandra och gick emellan. Själv flyttade han till Malmö 2015 men de fortsatte att ha god kontakt via främst telefon. Men de träffades också hos föräldrarna och Christian och hans familj var nere och hälsade på ibland. De träffades i alla fall några gånger om året. Kontakterna glesnade dock mot slutet på grund av Christians ökande missbruk.

Christian var extremt hemlighetsfull med sina saker, bl.a. missbruket. Han är helt övertygad om att Christian inte skulle ha lämnat saker åt familjen att se om han skulle ta sitt liv. Bl.a. hittade de uppgifter om att Christian hade varit inne på en webbsida Asklepios.nu.

Christian lånade pengar från många olika håll. Han spelade en del och han hade ett missbruk.

Ulf Jonsson:

I journalanteckningarna från den 21 maj finns en diagnoskod som täcker självskadebeteende eller självmordsförsök. Det står dock inget om när i tiden de handlingarna låg. Självmordsförsök är en stor riskfaktor. Andra riskfaktorer i Christian Svenssons fall var könet, depressioner, missbruk och relationsproblem. Dålig ekonomi och eventuellt spelmissbruk kan också vara en riskfaktor. De olika faktorerna har olika tyngd. Tidigare självmordsförsök väger tyngst. Det fanns dock också skyddande faktorer som stöttning av familjen, återupptagen kontakt med barnen, nyligen erhållen egen lägenhet, arbete, inköp av bil, planerad date m.m. Dessa förhållanden innebar en förändring till det bättre av hans situation jämfört med läget i maj.

Joakim Karlsson

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat målsägandeförhör med Joakim Karlssons föräldrar Jan och Ulrika Karlsson samt vittnesförhör med Joakim Karlssons vän Marley Laumola.

Målsägandena har åberopat samma bevisning som åklagaren varjämte föräldrarna åberopat fakturor avseende begravningskostnader och de övriga målsägandena åberopat förhör med sig själva.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat samma obduktionsrapport och kontohistorik som åklagaren samt utdrag ur läkemedelsregistret.

Av utredningen framgår att Joakim Karlsson anträffades avliden i sin bostad den 24 oktober 2017. Dagen innan hade han hämtat ut ett postförskott från HN Onlinehandel AB och betalat 921 kr. Den 10 oktober gjorde han en betalning om 89 kr till HHK Internethandel AB.

Av obduktionsrapporten framgår att det i Joakim Karlssons blod fanns bl.a. cyklopropylfentanyl, norfludiazepam, tetrahydrocannabinol och Sertralin, ett antidepressivt läkemedel. Det angavs att depression, suicidtankar och eventuellt läkemedelsmissbruk fanns med i bakgrunden. I målet har dock inte presenterats några journalhandlingar och det är något oklart vilken grund läkaren hade för sina uppgifter. Dock måste Joakim Karlsson ha haft någon kontakt med sjukvården den 3 och 7 juli 2017, den 10 augusti och den 19 september 2017 eftersom det de dagarna skrevs ut olika preparat för honom, bl.a. Sertralin. I rapporten angav läkaren att omständigheterna och fynden talade för akut kombinerad förgiftning med cyklopropylfentanyl och norfludiazepam som dödsorsak och dödssättet bedömdes som oklart.

Ulf Jonsson har i sitt yttrande anført att omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl och ett medel som brutits ner till norfludiazepam, att det utifrån koncentrationen av ämnena inte går att avgöra om döden var en följd av avsiktlig handling eller olyckshändelse, att dödssättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna men att det inte går att utesluta att döden orsakades av egen avsiktlig handling eftersom det i Joakim Karlssons fall förelåg psykisk sjukdom och missbruk.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Jan Karlsson:

Vid tiden för dödsfallet bodde Joakim fortfarande hemma. Han stod i bostadskö och började närma sig att få en bostad, vilket han var väldigt glad för. Han hade drömmar och planer om framtiden. Han såg fram mot att flytta hemifrån och bilda familj. Han hade ett arbete som han skötte väl.

Mot slutet fick familjen klart för sig att han missbrukade men han skötte det väldigt diskret. Familjen visste också att han inte mådde så psykiskt bra och fick medicin. Det dåliga måendet kom ”på senare tid” och hängde nog samman med missbruket. De pratade öppet om hans problem i familjen. Han hade på eget initiativ bokat in en tid på beroendecentrum. Han skulle ha gått dit på fredagen samma vecka som han avled.

Han hade dippar ibland då han mådde mindre bra men under en period innan dödsfallet verkade han må väldigt bra, t.ex. under sommaren 2017. Efter sommaren var det dock lite toppar och dalar. Bl.a. gick han in i väggen, fick reducerad arbetstid och träffade en psykolog vid två tillfällen. Veckan innan han avled var hans syster Linn och hennes sambo bortresta och då lånade han hennes lägenhet och fick en dipp och missbrukade något preparat. Men sedan kom han hem på fredagen och umgicks med familjen under helgen och de hade en bra helg. Det var bara några dagar innan han avled. På måndagskvällen kom han hem med en massa spelutrustning som han hade köpt – spel var ett av hans fritidsintressen – och på kvällen satte han sedan ihop de sakerna och hade då telefonkontakt med brodern Marcus som var på en skola på annan ort. Senare på kvällen sa Joakim att han skulle gå och titta på en film och de sa god natt. Morgonen efter låg han död i sin säng i vanlig sovställning.

Han såg aldrig någon nässprejflaska.

Det fanns inga tecken på självmordstankar hos Joakim. Uppgifterna i polisanmälan om depression och eventuellt missbruk av läkemedel kom från honom men han trodde ändå inte att det var ett självmord. De tänkte att kanske också Joakim hade fått en hjärnblödning som Marcus hade haft.

Marcus blev sjuk i hjärnblödning i oktober 2016 och opererades och låg nersövd. Joakim har alltid varit väldigt mån om sina syskon och han fanns hos Marcus varje dag under nersövningstiden. När sedan Marcus blev bättre så fortsatte bröderna att umgås så mycket som det gick.

Ulrika Karlsson:

Hon kunde se på Joakim när han hade tagit något och de talade mycket om hans missbruk. Han nekade aldrig och han ljög aldrig. Innan sommaren 2017 sa han att han skulle sluta med missbruket och som hon förstod det så lyckades han med det och sommaren var bra. Men sedan kom han tillbaka till arbetet där han fick ta ett väldigt stort ansvar och han orkade inte med det. Han gick till vårdcentralen och fick bl.a. Sertralin. Han var sedan delvis sjukskriven någon månad och gick på två psykologbesök. Sedan var han igen den fina killen till dess att han åkte till Linns lägenhet en fredag. Hon talade med honom i telefon på lördagen och hon hörde att det var något som inte stämde. På måndagen kom han hem och åt middag med henne och system Emma och hon såg att det var något som inte var bra och hon ville att han skulle stanna hemma. Han åkte dock tillbaka till Linns bostad och stannade där till torsdagen. Då kom han hem och hade feber och han stannade hemma. På fredagen när Linn kommit hem så ringde hon och sa att de hade hittat en tablett i lägenheten. Hon sa till Joakim vad Linn hade berättat och krävde korten på bordet. Då svarade Joakim att han hade tagit droger. Hon hade köpt hemmatester och han lämnade ett prov som var positivt. Hon gav honom telefonnumret till en

mottagning där man kunde få hjälp och han ringde tydligen dit och beställde tid. De hade ett långt samtal och det verkade som att en sten lossnade från hans hjärta och de hade sedan en fantastisk helg.

Hon är helt övertygad om att han skulle ha levt idag om han inte hade hämtat ut den där skiten på posten. Han skulle aldrig ha lämnat familjen medvetet utan ett ord. Om han hade tagit livet av sig skulle det ha funnits en ledtråd och efteråt letade hon mycket noga igenom hela hans rum men hittade ingenting.

Linn Karlsson:

Hon var Joakims äldre halvsyster. Det skilde fem år mellan dem. De bodde tillsammans med resten av familjen från det att hon var 18 år till dess att hon vid 21 års ålder flyttade hemifrån. Därefter hade de kontakt via Snapchat ett par gånger i veckan. När hon sedan fick barn valde hon Joakim till gudfar och därefter hade de nästan daglig kontakt. Hon valde honom eftersom han var en varm och omtänksam person med sunda värderingar. Och han tog uppdraget på stort allvar och var mån om barnet. De hade sedan fortsatt nära kontakt via Snapchat och de träffades kanske varannan vecka.

Till följd av händelsen fick hon ständiga panikångestattacker. Hon har haft taggarna utåt och varit deprimerad. Hon har gått i terapi ett år.

Emma Karlsson:

Hon har bott tillsammans med Joakim hela tiden. De umgicks dagligen. De brukade lyssna på musik, åka bil, spela m.m. tillsammans. Han var hennes kompisbror. Det skiljde tre år mellan dem.

Också hon gick hos psykolog under ett år efter händelsen. Det känns tomt efter Joakim.

Marcus Karlsson:

Det skiljde fyra år mellan honom och Joakim. De var bästa vänner med blodsband. 2016 fick han en hjärnblödning. Joakim var då mycket mån om hans mående. Den sista tiden träffades de dock inte så ofta eftersom han gick i skola långt hemifrån men de hördes så ofta det gick.

Det som hände Joakim var fruktansvärt. Han fick självmordstankar och drabbades av en depression. Ännu idag får han panikångestattacker. Även han har gått i terapi.

Han såg inga signaler som tydde på att Joakim hade självmordstankar. De två hade saker inbokade och hade han tänkt ta livet av sig så skulle han ha avbokat de planerna.

Marley Laumola:

Han hade känt Joakim i 3–4 år vid dödsfallet. Han fick redan på morgonen den 24 oktober veta av en annan vän att Joakim hade avlidit. Efter dödsfallet var han hemma hos Joakims familj. Då såg han en nässprejburk som stod på en byrå i Joakims sovrum. Han tittade inte närmare på dem. Han kände dock till drogen fentanyl sedan tidigare och vet hur den såldes så han förstod vad det var.

I tiden innan dödsfallet hade de daglig kontakt och de hade träffats senast den 12–13 oktober. Joakim verkade må bra då. De spelade, drack öl och tog några bensotabletter. Joakim hade tagit benso under någon månad kanske. Han vet inte om Joakim också tog något annat. Han såg inga signaler på självmordstankar. I

början på hösten 2017 hade han dock inte mått så bra utan gått hos psykolog men sedan mårde han bättre.

Han minns inte att han för polisen berättade att Joakim vid något tillfälle också hade tagit rätt mycket Tramadol men står det så i förhöret så sa han väl så. 2015 försökte han själv ta sitt liv med Tramadol. Joakim blev riktigt förbannad när han fick veta det. Enligt Joakim var det fel att tänkta på att ta sitt liv, det skulle inte lösa något.

Ulf Jonsson:

Han har haft till gång till polisanmälan, obduktionsrapport och förhör men inga journalhandlingar. Norfludiazepam är en nedbrytningsprodukt av bensodiazepiner men går också att köpa som en drog i sig.

Enligt en litteraturuppgift är norfludiazepam giftigt över 0,3 mikrogram per gram blod och dödligt över 0,5 mikrogram. I Joakims blod var halten 0,95 mikrogram men det finns sannolikt tillvänjningseffekter också vad gäller norfludiazepam och det är svårt att jämföra koncentrationer men halten 0,95 är potentiellt dödlig.

Sannolikt hade Joakim Karlsson tagit många tabletter. Om både norfludiazepam och cyklopropylfentanyl finns i blodet skulle man teoretiskt kunna säga att personen avlidit av endast det ena preparatet men båda preparaten påverkar andningen och det är omöjligt att reda ut vad som har hänt. Han skulle dock ändå säga att döden sannolikt är resultatet av en kombination av cyklopropylfentanyl och norfludiazepam och inte följden av bara det ena eller det andra. Dödssättet är svårbedömt. Han delar rättsläkarens bedömning i frågan.

Anton Forslin

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat beslagsprotokoll, fotografier, journalutdrag, två förvaltningsrättsdomar i mål om LVM-vård samt förhör med Anton Forslins mamma Ingela Sjökvist.

Målsägandena har som bevisning åberopat fakturor, läkarintyg och intyg om inkomstbortfall samt förhör med sig själva.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat journalanteckningar m.m. och en av de domar som också åklagaren har åberopat.

Av utredningen framgår att Anton Forslin anträffades avliden den 25 oktober 2017 i sitt rum i ett boende dit han kommit efter LVM-vård. Han hittades på kvällen. Enligt uppgift i anmälan hade personal anträffat honom i en soffa och han hade fallit framåt över ett soffbord. I sin ena ficka hade han en nässprejflaska innehållande cyklopropylfentanyl. Han hade samma dag hämtat ut ett postförskott från HN Onlinehandel AB. Postförskottsbeloppet var 821 kr.

I obduktionsrapporten anges att Anton Forslin i sitt blod hade cyklopropylfentanyl, amfetamin och några ämnen som ingår i mediciner mot ångest och psykossjukdom. De sistnämnda ämnena var i behandlingsmässig koncentration. Läkaren fann att fynden och omständigheterna talade för att döden orsakats av förgiftning med cyklopropylfentanyl och att omständigheterna, i synnerhet en uppgift om missbruk, talade för att döden var en följd av oavsiktlig överdosering.

Enligt uppgift från anhöriga startade Anton Forslins missbruk 2013 i samband med att hans pappa fick en hjärntumör. Han behandlades på olika sätt, bl.a. genom LVM-vård. Domar avseende sådan vård meddelades i april 2016 och i april 2017. I samband med förhandlingen som ledde fram till domen i april 2016 uppgav Anton

Forslin att han aldrig, vilket det tycks ha funnits uppgift om, hade sagt att han skulle ta livet av sig och att om någon hört honom säga det, han måste ha uttalat sig berusad i provokationssyfte eftersom han aldrig hade haft några sådana tankar. I det målet fanns uppgift om att Anton Forslin vid tre tillfällen tagit oavsiktliga överdoser och att han hade vårdats på intensivvårdsavdelning på grund av hjärtstopp efter överdos. Och vid förhandlingen som resulterade i domen i april 2017 upprepade han att han inte har någon som helst avsikt att avsluta sitt liv. I det målet angavs att han hade tagit överdoser vid två tillfällen, att han hade varit frivilligt placerad på ett behandlingshem sedan februari 2017, att personal på hemmet misstänkte att han var psykotisk eller på väg in i en psykos och att han blev vårdad enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård från och med den 30 mars. Några journalhandlingar från 2016 fram till och med början av oktober 2017 har inte presenterats i målet. För tiden därefter finns anteckningar gällande hans situation under boendet efter LVM-vården. I vart fall inledningsvis under boendeperioden tycks han ha mått rätt bra men det finns anteckningar från den 17–19 oktober om att han sa sig inte må så bra och att han började känna sig psykotisk, att han verkade ”låg” och att man därför skulle ha lite extra nattkoll på honom. Den 20 oktober berättade han dock att han mådde bra och trivdes men ville ha mer att göra. På kvällen den 25 oktober några timmar innan han anträffades av liden talade han med personalen om att han ville gå till badhuset nästa dag och han verkade vara på bra humör. Den 24 oktober talade han med en sjuksköterska om ett besök hos konsultläkaren den 26 oktober. Meningen var att hans medicinering skulle diskuteras och sjuksystemen bedömde att han såg fram mot besöket.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anfört att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl, att det utifrån koncentrationen cyklopropylfentanyl inte går att avgöra om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en olyckshändelse, att dödssättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna, att han inte delar läkarens bedömning att missbruket talar för att döden var en olycka eftersom det finns en stark koppling mellan missbruk och

själv mord, och att hans egen bedömning är den att det inte går att utesluta att döden orsakades av hans egen avsiktliga handling.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Ingela Sjökvist:

Hon och Anton brukade ha telefonkontakt med varandra flera gånger varje dag. Deras sista kontakt var kl 8 på kvällen samma dag som han avled. Han var då som vanligt och han pratade om vad han skulle göra dagen efter. Bl.a. skulle han åka med personalen och hämta någon person samt ringa socialtjänsten och arbetsförmedlingen. Sista gången de träffades var den 14 oktober då hon och hennes mamma hälsade på honom. Då pratade han om att han ville ha något att göra, att han ville att livet skulle ordna upp sig och att han ville komma hem. Han sa aldrig något om självmord och det fanns inga tecken hos honom på att han tänkte begå självmord.

Anton medicinerade mot psykos. Psykosen kom med drogerna. Hon uppfattade dock inte att han var psykotisk vid det sista samtalet eller när hon och hennes mamma hälsade på honom utan psykosen var i mars/april någon gång. Hon märkte inte något av psykos efter det att han hade börjat med sin medicinering och påbörjat samtal hos psykolog. – Han brukade berätta för henne hur han mådde, t.o.m. när han var psykotisk.

Elina och Anton växte upp tillsammans. De hade kärleksfulla kontakter. I februari 2016 valde Elina, som då bott på annan ort sedan 2014, att flytta hem till föräldrahemmet igen för att kunna vara tillsammans med henne och Anton. Elina tänkte väl att hon behövde stöd för att hjälpa Anton och att också Anton behövde hjälp.

Elina Forslin:

Hon och Anton var nära varandra i ålder och de hade under uppväxten gemensamma vänner och gemensamma intressen. Anton var snäll, omtänksam och beskyddande mot henne. Han ville dela sin första arbetslön med henne. Deras relation fortsatte även när han blev sjuk i sitt missbruk men när han fick LVM sista gången månaderna innan han dog bröt hon kontakten med honom för alla runt omkring henne sa att hon måste göra det. De hade ju provat allting då med behandlingshem, hon hade flyttat hem till mamma för att kunna stötta Anton och mamma m.m. men inget blev bättre av det så det var sista utvägen att bryta kontakten. Men hon pratade med mamma varje dag om Anton även efter brytningen och tanken var att hon skulle följa med och hälsa på Anton nästa gång mamma skulle åka dit.

Ulf Jonsson:

Han har haft tillgång till polisanmälan, obduktionsrapporten, förhör och journalhandlingar från Anton Forslins boende. I obduktionsrapporten står att läkaren som underlag haft bl.a. journalhandlingar från psykiatrimottagningen Gävleborg. De handlingarna har inte han haft tillgång till.

Risikfaktorer för självmord i Anton Forslins fall var missbruk, ångestproblematik och psykosjukdom. Han intog också ett medel mot schizofreni men inget tyder på att han led av den sjukdomen utan han fick nog det medlet mot psykosen. Det finns en stark koppling mellan psykos och självmord. Risken är dock mindre om personen inte är i en psykotisk episod. Anteckningarna i journalen om att han mått dåligt och verkar låg är svårbedömda men sammantaget går det inte att utesluta självmord. Det finns inget i handlingarna som visar att han var akut psykotisk den kvällen då han dog.

David Hallberg

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat journalutdrag, fotografier och beslagsprotokoll samt förhör med David Hallbergs pappa Tord Hallberg och David Hallbergs kusin Conny Hallberg.

Målsägandena har åberopat samma bevisning som åklagaren samt fakturor och hyreskontrakt. Fanny Hallberg har också åberopat förhör med sig själv.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat samma obduktionsrapport som åklagaren samt journalanteckningar m.m.

Av utredningen framgår att David Hallberg anträffades avliden den 26 oktober 2017 i den lägenhet som han enligt hyresavtal hyrde av Tord och Stina Hallberg. Han låg tvärs över sitsen på en pinnstol med magen uppåt och med fötterna i golvet på ena sidan stolen och med huvudet och armarna i golvet på andra sidan stolen. Den 21 december lämnade Tord Hallberg till polisen en nässprejflaska som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl och han lämnade också vissa andra preparat. Flaskan och preparaten hade han hittat i lägenheten. Av polisens fotografier från lägenheten efter dödsfallet framgår att flaskan hade legat på soffbordet. Han lämnade också in två kuvert som hade adresserats till David Hallberg. Avsändare i det ena fallet var KLRX Trading AB och i det andra HN Onlinehandel AB. Försändelsen från HN Onlinehandel AB hämtades ut mot postförskott hos postombud den 25 oktober. Postförskottsbeloppet var 1 358 kr. Den 27 december skickade Tord Hallberg till polisen en orderbekräftelse av den 23 oktober från Chemclub till David Hallberg och som bl.a. avsåg en beställning av 2-me-maf. Orderbeloppet var samma belopp som postförskottsbeloppet.

I obduktionsrapporten anges att David Hallberg i sitt blod hade cyklopropylfentanyl, amfetamin, AB-Pinaca (ett ämne som ingår i syntetiska

cannabinoider, spice) och vissa ämnen i behandlingsordinär koncentration som ingår i mediciner mot depression, annan psykisk sjukdom samt epilepsi. Rättsläkaren bedömde att fynden talade för att förgiftning med cyklopropylfentanyl var dödsorsaken, att inandning av magsäcksinnehåll till luftvägarna kunde ha bidragit till dödsfallet, att det inte kunde avgöras om epileptisk sjukdom bidragit till dödsfallets uppkomst och att undersökningsfynden och omständigheterna kunde tala för att dödssättet var olycka.

David Hallberg hade en mångårig historik av missbruk, psykisk ohälsa, smärtproblematik och epilepsi. Vid flera tillfällen var han föremål för psykiatrisk tvångsvård. I slutet på december 2016 försökte han beröva sig livet när han var inneliggande på psykiatrisk vårdavdelning. I februari 2017 förnekade han dock suicidtankar och sa att försöket i december inte var ett försök att ta livet av sig utan ett rop på hjälp för att han inte fick medicinering som kunde hjälpa honom att hantera sin ADHD. Den 20 mars när han var föremål för LVM-vård upplevdes han som paranoid. Han trodde att personalen försökte förgifta honom och hade ersatt medicin med cyanid. LVM-vården upphörde i slutet på juni och han blev istället föremål för psykiatrisk tvångsvård. Han hade enligt uppgift dödshotat sina föräldrar och det fanns en stark misstanke om pågående psykos. Han fick den 30 juni frågan om han kunde tänkas skada sig själv eller annan och han svarade först nekande och sedan ”det vet man aldrig”. Självmodsriskens angavs som svårbedömd men låg inneliggande. Vid ett samtal med läkare den 3 juli bejakade han dödstankar men förnekade dödsönskan, planer eller avsikt. Tvångsvården pågick sedan till i mitten på augusti då han övergick i öppenvård. Vid ett besök på psykmottagningen den 4 oktober bedömde läkaren ”inget psykotiskt, inget klart depressivt eller inget suicidalt”. Suicidrisken beskrevs som låg. Också vid besök den 6 oktober gjordes bedömningen att det inte förelåg något psykotiskt eller suicidalt. Vid ett besök den 9 oktober nekade han till livsleda och tankar på döden. Därefter förekom några ytterligare kontakter gällande läkemedelshämtning men såvitt framgår av journalen förekom inga ytterligare uttalanden eller bedömningar gällande suicid.

Ulf Jonsson har i sitt yttrande anfört att det finns tre tänkbara dödsorsaker som ensamt eller i samverkan kan ha orsakat döden; epilepsi, förgiftning med cyklopropylfentanyl eller förgiftning med spice (syntetisk cannabis). Han har dock i yttrandet tillagt att det som talar emot att epilepsi orsakat eller medverkat till döden är att det av journalhandlingarna framgår att David Hallberg i juni 2017 hade varit fri från anfall under ett års tid. Han åt dessutom medicin mot epilepsi vilket påvisades vid den rättsmedicinska undersökningen. Ulf Jonssons sammanfattande bedömning blir den att dödsorsaken inte kan fastställas. Vad gäller dödssätt har Ulf Jonsson framhållit att det inte går att utifrån uppmätta koncentrationer cyklopropylfentanyl eller syntetisk cannabis avgöra om döden var en följd av avsiktlig handling eller en olyckshändelse. Dödssättet kan inte heller avgöras utifrån omständigheterna. Ulf Jonsson har framhållit de riskfaktorer för självmord som förelåg i David Hallbergs fall; missbruk, psykosjukdom och tidigare självmordsförsök.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Tord Hallberg:

Familjen var väl medveten om Davids missbruksproblem och psykiska problem. Man pratade mycket om det, också med David själv. Under perioden vintern 2016-sommaren 2017 hade man i familjen dagliga kontakter med honom när han inte var inlagd. De träffades, åt mat tillsammans, gick på stan m.m. Och när han var inlagd besökte de honom ofta. Dock fick de inte ha annat än telefonkontakt med honom när han var intagen för LVM-vård. När David kom ut i slutet på juni märktes direkt att han inte var frisk och han blev polishämtad och förd till psyket. Han försökte sedan ta livet av sig på psyket två gånger när han var intagen där. Det berättade han själv och personalen bekräftade den uppgiften. David blev utskriven på sensommaren och efter det träffade han David varje dag. De kunde äta tillsammans och hålla på med olika friluftaktiviteter men han var hårt medicinerad och trött.

Under hösten var han sitt gamla jag; social, omtyckt, hjälpsam m.m. Hans tidigare aggressivitet var borta. Han hade framtidstro, sökte och kom in på skola, hade träffat en tjej han tyckte lite synd om. De pratade mycket om hans framtid. David ville bli obduktionstekniker. Det fanns inga psykotiska tecken hos honom efter utskrivningen under sensommaren och han uttryckte inga tankar på självmord.

Sista gången de träffades var två dagar innan han avled. Han dog förmodligen på kvällen den 25 oktober. Då fanns det inte längre någon oro för honom. När de efter dödsfallet hade kontakt med läkare och socialassistent framhöll de personerna hur mycket David hade kämpat för att bli frisk och att allt hade sett så bra ut. Han vet inte när David hade börjat med sitt missbruk igen men han uppfattade då att återfallet inträffade den sista dagen. Han kände inte till att det fanns uppgifter om missbruk tidigare i oktober.

Efter dödsfallet hittade de i lägenheten olika föremål som de la i en sopsäck. Sedan efter ett antal dagar ringde polisen och frågade efter olika saker och då visade det sig att sopsäcken låg kvar i bilen och i den låg nässprejflaskan, som hade stått på vardagsrumsbordet, lite tabletter, postförpackningar, kvitton, beställningssedel m.m.

Familjen har aldrig sett David få ett epileptiskt anfall och han tror inte att någon annan har sett det heller. Fast det står i journalen att han hade epilepsi och en gång fick han också ett svimningsanfall. Då trodde han själv att det var epilepsi och han fick sedan medicin mot epilepsi.

David och Fanny hade en mycket bra kontakt och var tigha. David avgudade Fanny. De hade samma umgängeskrets. Eftersom David var sjuk så behöll de, liksom resten av familjen, den nära kontakten också när David hade flyttat.

När familjen bytte bostad från ett hus på landet till lägenhet i stan så köpte man en liten lägenhet som de hyrde ut till David för att han skulle få ett eget boende. Han

bodde ungefär ett år i den bostaden innan han avled. Dödsboet hade inga medel och kunde inte betala hyra under uppsägningstid. – När de skulle ta sig in i lägenheten var de tvungna att krossa en ruta och självrisken avseende reparationskostnader uppgick till 1 500 kr.

Fanny Hallberg:

Hon har växt upp tillsammans med David och föräldrarna. Det skilde fem år mellan dem. Hon och David hade gemensamma kamrater, var mycket tillsammans på sin fritid och hade gemensamma intressen. David var väldigt beskyddande mot henne, snäll och omhändertagande. De bodde tillsammans tills han i tjugoårsåldern flyttade till egen lägenhet. Han var sedan tillsammans med en flickvän några år innan han flyttade hem igen. Då hade dock hon flyttat hemifrån men hon och hennes sambo flyttade sedan hem igen till hennes föräldrar och då bodde hon och David tillsammans igen ett halvår. När de inte bodde tillsammans hade de ändå regelbunden kontakt. När han var på LVM-vård 2017 hade de mindre kontakt men när han kom till psykiatri och sedan var hemma hos deras föräldrar hade de fortsatt regelbunden kontakt. Han brukade anförtro henne allt och berättade om sitt mående och så. Under perioder hade han ingen annan utan då var det ”vi”.

Davids missbruk började med att han självmedicinerade mot en skada i sin fot. Han hade så ont att han till och med övervägde amputation. Hon tror inte att han under hösten 2017 fick smärtlindring eftersom man inte ville kombinera psykmedicin med opioider. När hon vid ett tillfälle i september pratade med David verkade han påverkad så hon misstänkte att han hade fått ett återfall men när hon försökte prata med honom om det så viftade han bort det.

Sista gången hon träffade David var fyra dagar innan han avled. Då verkade han välmående och han var som han var innan han blev sjuk.

Han hade framtidsplaner och drömmar. Den dagen som han dog skulle det komma en psykiatriker eller psykolog till hans skola och hålla ett föredrag om sjukdomar och David tyckte att det skulle bli intressant och ville så gärna gå på den föreläsningen. Och han hade bokat julbord till hela familjen.

Hon såg inga signaler på att David hade självmordsplaner.

Conny Hallberg:

I perioder hade han och David mycket kontakt. Ett tag bodde till och med David hos honom. Också under 2017 hade de kontakter till och från. Han visste att David var inlagd under perioder och han hälsade på honom då. Efter utskrivningen sensommaren 2017 fortsatte de att ha kontakt. Oftast träffades de då och tittade på tv, gick på stan m.m.

Sista gången de träffades var kvällen innan Davids far hittade honom död. David hade tidigare på dagen ringt och frågat om de skulle hänga lite på kvällen. Vid samtalet sa han att han skulle hämta ut paket med spice och nässprej som han hade beställt. Han åkte hem till David på kvällen och tog med en flaska Malibu och ananasjuice. David rökte spice två gånger under kvällen och blev väldigt påverkad; utslagen i soffan 20–30 minuter efter varje röktillfälle. Men David tog inget av nässprejen så länge han var kvar. Sprejflaskan stod dock framme på bordet. De pratade om olika saker under kvällen. Bl.a. berättade David att han hade börjat skolan och att det fanns en tjej där som han var lite förtjust i. Han var glad och såg framåt. Han var som gamla glada David. Han verkade inte psykotisk. När han var det brukade man märka det fort men det märktes inget den här kvällen. Han vet dock förstås inte vad David tänkte under kvällen. Han vet inte när han senast såg David psykotisk. Det var rätt lång tid innan deras sista möte, kanske 6–12 månader innan.

Innan han lämnade David så frågade han om David – som hade avsikten att gå till skolan dagen efter – hade tänkt ta något mer och David svarade att han inte skulle göra det.

Det fanns under kvällen inga tecken hos David på att det fanns risk för att han skulle ta livet av sig. Han kände inte till att David vid tidigare tillfälle hade försökt ta sitt liv. Att David inte hade sagt något om det berodde kanske på att han skämdes.

Han vet inte hur länge David hade missbrukat under hösten. Han vet dock att David hade lämnat ett urinprov tidigare och efteråt sagt att det provet måste visa sig vara positivt. Han ville nog inte lämna positiva prov för han sa att nässprejen som han hade köpt inte skulle synas i urinprov. Om det kom fram att han missbrukade igen så skulle det påverka annat, som t.ex. hans skolgång.

Han har aldrig sett David få ett epileptiskt anfall men David har berättat att han haft sådana anfall.

Ulf Jonsson:

Till skillnad från obduktionsläkaren har han haft tillgång till journalhandlingar.

I Davids fall förelåg riskfaktorerna missbruk, psykisk sjukdom och tidigare självmordsförsök. De skyddande faktorerna bestod i att han vid tillfället tycktes må bra, att det inte verkade finnas något psykotiskt hos honom då, att han medicinerade mot psykisk sjukdom och epilepsi och att han hade planer för framtiden. Om David hade missbrukat under någon period innan dödsfallet så fanns det dock en risk för att han kunde vara på väg in i en psykos även om medicineringen minskade risken.

Om man avlider av ett epilepsianfall så beror det på att man får en syrebrist och hjärtrubbning men efteråt finns inget att se utan man får fastställa dödsorsaken

utifrån omständigheterna och att man inte ser någon annan dödsorsak. I det här fallet fanns spice och cyklopropylfentanyl. Det går inte att säga om epilepsi medverkade till dödsfallet eftersom ett epilepsianfall inte skulle ha lämnat något spår. Han har sett bilderna på David liggande över stolen. Han kan tänka sig att man kan hamna i den positionen till följd av ett epilepsianfall men han vet inte. Cyklopropylfentanyl är muskelavslappnande. Han vet inte om det kan skydda mot epilepsi. Det är möjligt.

Spice kan ha inverkat på dödsfallet. Spice påverkar hjärtat och kan medföra en hjärtrubbning. En sådan rubbning behöver man inte se efteråt vid en obduktion. Det finns dödsfall rapporterade som kan kopplas till enbart intag av spice. David Hallberg hade i sitt blod spiceämnena AB-Pinaca och 5C1- AB-Pinaca. I vart fall AB-Pinaca kan orsaka dödsfall.

Erik Lidén

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat journalutdrag samt förhör med Erik Lidéns mamma Susanne Lidén och hans flickvän Alexandra Lundgren.

Susanne Lidén har åberopat förhör med sig själv samt handlingar gällande hennes inkomstförlust och fakturor.

Hasan Osman har åberopat beslagsprotokoll, journalhandlingar m.m. och förhör med rättsläkaren Cecilia Besev Swing.

Av utredningen framgår att Erik Lidén anträffades död den 11 november 2017 i sitt rum på det behandlingshem där han befann sig. Den 10 november hade han hos postombud hämtat ut ett postförskott från HN Onlinehandel AB.

Postförskottsbeloppet uppgick till 472 kr. I hans fall har inte anträffats någon flaska

med cyklopropylfentanyl. Däremot hittades tomma förpackningar som innehållit preparat inköpta från Asklepios.

I obduktionsrapporten anges att Erik Lidén i sitt blod hade cyklopropylfentanyl, norfludiazepam, amfetamin samt två antipsykotiska läkemedel i behandlingskoncentration, att undersökningsfynden talade för att dödsorsaken var förgiftning med cyklopropylfentanyl, möjligen i samverkan med norfludiazepam och amfetamin, och att undersökningsfynden och omständigheterna talade för att dödssättet var en olyckshändelse.

Erik Lidén hade diagnoserna ADHD, Borderline, PTSD, kronisk ångest, social fobi, paranoid personlighetsstörning och fobisk personlighetsstörning. Den 5 juni 2017 lades han in för psykiatrisk vård eftersom han bl.a. hade självmordstankar och självmordsplaner. Han hade vid tidigare tillfälle försökt beröva sig livet. Suicidrisken bedömdes som medelhög till hög. Han var också abstinent. I journalhandlingarna anges att hans huvuddrog var fentanyl. Han skrevs ut den 12 juni och överfördes så småningom till det behandlingshem där han sedan avled. Den 28 oktober hade Susanne Lidén kontakt med psykiatrin och berättade, enligt journalanteckning, att Erik Lidén hade vanföreställningar, självmordstankar och självmordsplaner samt att han hade fått återfall och ville bli inlagd. Samma dag kom han akut till mottagningen och berättade om tilltagande röster och att han kände att han höll på att bli psykotisk. Suicidrisken bedömdes som kroniskt förhöjd. Dock bedömdes han inte som suicidal i nuläget men det framhölls att det fanns stor osäkerhet kring hur det skulle utvecklas. Han blev inlagd och skrevs sedan ut den 2 november och återvände till behandlingshemmet. Rösterna hade då försvunnit och Erik Lidén tyckte att han hade blivit mycket bättre. Han bedömdes inte ha en hög risk för suicid. Den 8 november var han försämrad igen. Han hade nojor, hörde röster och kände sig deprimerad. Han ville söka sig tillbaka till psykiatrin. Den 9 november gjordes en journalanteckning om att han inte hade någon

antipsykosmedicin och det skrevs ut. Han blev kvar på behandlingshemmet till dess att han avled.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anført att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades genom förgiftning med cyklopropylfentanyl och norfludiazepam och att det utifrån påvisade substanser inte kan avgöras om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en olyckshändelse och att dödsättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna. Jonsson har påpekat att det hos Erik Lidén fanns en psykossjukdom och ångestproblematik samt ett narkotika- och tablettmissbruk och att han vid två tidigare tillfällen sökt ta livet av sig. Ulf Jonsson har också lyft fram att Erik Lidén en månad innan dödsfallet kände sig övervakad och förföljd, att han endast tre dagar innan han anträffades avliden ville söka psykiatrisk vård eftersom han mådde allt sämre och var deprimerad och hade självmordstankar och hörde röster som uppmanade honom att skada sig själv. Ulf Jonsson har bedömt att det inte går att utesluta att döden orsakades av egen avsiktlig handling; om intaget av cyklopropylfentanyl och det lugnade medel som brutits ner till norfludiazepam skedde i syfte att ta sitt liv så vore det förklarligt utifrån omständigheterna.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Susanne Lidén:

Hon och Erik hade mycket kontakt och stod varandra nära. Sista kontakten innan dödsfallet var på fredagen dagen innan han anträffades död. Det var en telefonkontakt. De hade oftast daglig telefonkontakt. Deras sista fysiska möte var 1–1½ månad tidigare.

Hon har länge känt till Eriks psykiska problem och drogproblem. Däremot kände hon inte till hans självmordsförsök och självmordstankar. Hon har sett honom

psykotisk men hon upplevde inget psykotisk i de sista kontakter som de hade. Det fanns i de kontakterna inget som tydde på självmordstankar.

Han var glad åt att ha träffat flickvännen Alexandra. Han ville få ett arbete och leva ett vanligt liv tillsammans med Alexandra.

Hon visste att Erik vid ett tillfälle hade använt fentanylplåster mot sina diskbräckssmärter. Erik hade också vid något tillfälle pratat om att det fanns fentanyl som nässprej men hon vet inte om han hade använt det.

Eriks pappa bor utomlands sedan minst tio år tillbaka. Eriks kontakt med honom var rätt sporadisk. Erik hälsade på honom en gång och annars hade de bara lite mejlkontakt.

Alexandra Lundgren:

Hon och Erik träffades på behandlingshemmet. Också hon var intagen där för behandling. De var tillsammans någon månad innan han avled.

Erik och en person som hette Linus beställde hem en fentanylanalog som nässprej via post. De fick produkten rätt fort och hämtade ut den strax innan dödsfallet. Det kan stämma som hon sa till polisen, att Erik sa att det fentanylet var starkare än det fentanyl som han tidigare hade beställt. Han beställde preparat från olika hemsidor. En sida hette Aroma och en Flugsvamp. Hon minns inte idag det hon sa till polisen, att den sista beställningen gjordes på en sida som hette Chemclub.se. Hon minns inte heller att hon sa att det var Linus som betalade det fentanyl som hämtades ut innan dödsfallet men eftersom hon sa så så kan det stämma. Hon sa till Erik att fentanylanalogen var jättefärlig och att han kunde dö. Han svarade dock att hon kunde var lugn och att han inte skulle dö av det.

Hon såg en gång när Erik var påverkad av medlet. Han blev kraftigt påverkad. Det var skrämmande. Det var sedan rätt snart efter den gången som han avled.

Hon såg inga tecken på att Erik ville ta sitt eget liv. Han pratade om framtiden och sa att han ville börja träna igen. Det hade dock inte talat om en gemensam framtid.

Cecilia Besev Swing:

Hon hade vid obduktionen inte tillgång till journalhandlingar. Hon har tagit del av dem i efterhand och då också utlåtanden från Ulf Jonsson och Jan Beskow samt en artikel om opioider vid dödsfall. Primärt journalhandlingarna har fått henne att revidera sin uppfattning om dödssätt. Erik Lidén hade en tung psykiatrisk anamnes och hade gjort självmordsförsök. Men samtidigt var han hjälpsökande och sökte sig till psykiatrin och sa till sin flickvän att han inte tänkte dö ifrån henne. Och han intog antipsykotisk medicin. Med den nya kunskapen måste hon sänka sannolikhetsgraden till att omständigheterna möjligen talar för att det kan ha varit ett olycksfall.

Suicidbedömning gällande en levande person är svårt. Är personen avliden blir det än svårare. Som rättsläkare blir man hänvisad till omständigheterna.

Enligt hennes erfarenhet är det inte ovanligt att man som rättsläkare får göra sina bedömningar om dödssätt utan att ha tillgång till journalhandlingar.

Ulf Jonsson:

Han har haft tillgång till journalhandlingar. Han vet inte om obduktionsläkaren hade det. Halten norfludiazepam var rätt hög; 1,2 mikrogram/gram blod. Norfludiazepam är giftigt i koncentration 0,3 och dödligt i koncentration 0,5. Också vad gäller norfludiazepam finns tillvänjningseffekter men hade det bara funnits norfludiazepam i blodet så hade man kunnat utgå från att det var en rimlig

dödsorsak. Men nu fanns också fentanyl och båda har samma effekt så det går inte att särskilja de två preparatens inverkan på dödsfallet. Det är möjligt att dödsfallet kan ha orsakats av endast fentanyl eller endast norfludiazepam men det rimliga är att de har samverkat.

Om Erik Lidén led av kronisk smärta så är det en ytterligare riskfaktor för självmord.

Christoffer Jonsson

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat fotografier och sms samt förhör med Christoffer Jonssons mamma Maria Jonsson, hennes sambo Roger Jäderström och Christoffer Jonssons enligt åklagarens uppgift särbo men enligt sin egen uppgift sambo Anette Brännvall.

Målsägandena har åberopat samma bevisning som åklagaren samt journalutdrag varjämte Anette Brännvall har åberopat förhör med sig själv samt handlingar gällande inkomstförlust och utlägg och Torbjörn Jonsson åberopat handlingar gällande begravningskostnad.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat journalhandlingar m.m., sms från Anette Brännvall till Christoffer Jonsson, fotografier tagna av polis i Christoffer Jonssons lägenhet och vissa anteckningar från den 14 november rörande en ansökan om försörjningsstöd som Christoffer Jonsson hade givit in till Kiruna kommun.

Utredningen visar följande. Christoffer Jonsson anträffades avliden den 18 november 2017 på golvet i en studentlägenhet som han hyrde. Det gjordes inget beslag av cyklopropylfentanyl i bostaden. Han hade den 16 november hos postombud hämtat ut en försändelse från HN Onlinehandel AB. Han hade den 7 och

15 november swishat pengar till bolaget; 235 respektive 485 kr. I hans mobiltelefon fanns ett fotografi av en röd nässprejflaska med vit topp som såg ut som de flaskor som HN Onlinehandel AB sålde. Flaskan låg i en plastpåse och den verkade ha läckt eftersom det fanns vätska både i flaskan och utanför i själva påsen. Enligt uppgift i telefonen var bilden tagen den 17 november.

Den 17 november hade han och Anette Brännvall en sms-kontakt i vilken hon bl.a. frågade om hans motivation till att vara förälder – de hade en dotter född i mars 2017 – och vad han gör för att bli fysiskt och psykiskt frisk.

I obduktionsrapporten anges att Christoffer Jonsson hade cyklopropylfentanyl och vissa mediciner i behandlingsmässig koncentration i sitt blod, bl.a. medicin mot depression, att fynden och omständigheterna talade för att döden orsakades av förgiftning med cyklopropylfentanyl och att omständigheterna – framför allt uppgiften om tidigare missbruk – kunde tala för att döden var en följd av oavsiktlig överdosering. Av rapporten framgår att rättsläkaren haft tillgång till några journalhandlingar från Kiruna hälsocentral som inte presenterats i målet.

Den 27 oktober ringde Christoffer Jonsson till Psykiatri Gällivare och berättade bl.a. att han tidigare haft ett missbruk av suboxone, heroin och metadon men varit nyktert drogfri i tre år, att han hade ett ordnat liv med bostad, flickvän och ett sjumånaders barn och att han studerade men skulle börja arbeta om två-tre månader. Skälet till kontakten var att han hade kämpat mot drogsuget i tre år och nu inte orkade längre utan ville ha stöd i form av deltagande i LARO-programmet (Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende). Han bedömdes dock inte som aktuell för programmet vilket han fick besked om den 3 november. Han uttryckte missnöje över det beslutet. Den 14 november talade han med en socialsekreterare om en ansökan om försörjningsstöd som han hade gjort. I samtalet sa han att han var ensamstående sedan tre månader tillbaka, att dottern bodde heltid hos mamman men att han besökte dottern och umgicks med henne, att han gick på

folkhögskola men hade blivit av med sitt CSN-stöd eftersom han inte hade tillräcklig närvaro, vilket han förklarade med att han för ett år sedan hade varit sjukskriven 3–4 månader för utmattningssyndrom.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande angivit att fynden och omständigheterna talar för att döden orsakades av förgiftning genom intag av cyklopropylfentanyl, att det utifrån koncentrationen cyklopropylfentanyl inte kan avgöras om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en olyckshändelse, att omständigheterna talar för att döden orsakades av en olyckshändelse där han förlorat kampen mot sitt drogsug men att det dock inte kan uteslutas att döden orsakades av egen avsiktlig handling; han hade mått psykiskt dåligt och var åtminstone likgiltig inför de risker som är förknippade med en substans som cyklopropylfentanyl.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Maria Jonsson:

Hon och Christoffer stod varandra väldigt nära. De hade kontakt flera gånger per vecka. Sista gången de träffades var v 44 när han hade lov från skolan. Då besökte hon honom. Den sista kontakten var den 17 november. Då skrev de till varandra. Sista samtalet var den 16 november. Då skulle han göra en drogtest. Han ringde och ville att hon skulle swisha 1 250 kr till honom för den och då gjorde hon det. Det skulle han aldrig ha bett henne om ifall han hade tänkt ta sitt liv. Han lämnade regelbundet prover för att visa drogfrihet. Han behövde det för att få körkortstillstånd. Det var hon som betalade för proverna.

Han var glad i deras sista kontakter och det märktes inget konstigt med honom. Det fanns inga signaler på självmordstankar. Om han hade sådana tankar så skulle hon ha märkt det. Men han hade fått en bakterie som han fick penicillinbehandling mot och det gjorde honom lite deprimerad. Han ville leva och inte droga. Han hade ett

tidigare missbruk men fick behandling 2015 och blev drogfri. Han berättade för henne att han hade sökt hjälp i LARO-programmet för att inte börja med drogerna igen. Han ville slutföra sina studier och sedan bli behandlare.

Han flyttade med Anette till Kiruna i september 2016 för att komma närmare sin familj. Någon gång 2016 ringde han och var jätteglad över att han skulle bli pappa. Och när dottern sedan var född så var han väldigt stolt över det. Han var inte deprimerad då.

Hon tror inte att Anette och Christoffer egentligen separerade utan han bosatte sig nog bara tillfälligt i en studentlägenhet.

Hans bror Fredrik var fyra år äldre. De hade växt upp tillsammans och Christoffer såg upp till sin storebror. De hade bra kontakt och en nära relation. Fredrik har inte orkat närvara i rättegången. Han har sin sorgprocess. Och så är det också med Christoffers pappa.

När förhöret med Maria Jonsson var avslutat, tog rätten en paus. Efter pausen meddelade åklagaren att hon hade fått ny information av Maria Jonsson och förhöret med henne återupptogs. Då berättade hon bl.a. följande.

Hon, hennes sambo och Christoffers pappa skulle städa ur lägenheten efter dödsfallet. Det var samma dag som de tog ett sista farväl av Christoffer på bårhuset. Då hittade de en röd flaska högst uppe i ett skåp till höger om kylan. Det var en röd flaska med vit kork av samma slag som finns på bilden som åklagaren har åberopat. Hon vet inte om den var tom eller full. Polisen kan inte ha gått igenom det skåpet. Och vid datorn stod en vit nässprejflaska framme. Den borde ha syns på polisens fotografier. Men det kan ha varit en vanlig nässprejflaska. Hon har inte berättat om

det här tidigare för hon skämdes så mycket eftersom Anette blev jättearg på henne för att de hade städat ur lägenheten. Anette hade nämligen velat se hur det såg ut i lägenheten där Christoffer hade gått bort. De blev ovänner och därför berättade hon inte om flaskan, som de kastade bort. Hon handlade i chock. Att hon sedan inte berättade om flaskan vid polisförhör berodde väl både på att hon inte förstod betydelsen, att hon trodde att det räckte med att en flaska fanns fotograferad i telefonen och på grund av grälet med Anette. Hon vet inte. Hon skämdes.

Hon berättade i efterhand för Anette att hon hade hittat flaskan. Hon vet inte när hon berättade det.

Roger Jäderström (som inte hördes under förundersökningen och som rätten ringde upp för telefonförhör omedelbart efter det att det fortsatta förhöret med Maria Jonsson hade avslutats):

Han var med och städade ur lägenheten. Det var någon av de sista dagarna i november. De plockade ut alla grejor och kastade i soprummet. Bland sakerna de kastade fanns en helt röd och en vit nässprejflaska. Han vet inte om det fanns någon etikett på den röda flaskan. Den ena låg bredvid datorn eller kanske låg de där båda två men kanske låg den ena i ett skåp för de tömde ju skåpen också. De pratade inte om att de borde lämna in flaskorna till polisen. När Anette sedan fick veta att de varit där blev hon inte glad. Hon tyckte att de sprang fram för fort. Långt efteråt funderade han och Maria på om de kanske hade kastat bort bevis.

Anette Brännvall:

Hon var behandlare på ett behandlingshem när hon träffade Christoffer där. De kände varandra sex år innan han gick bort. Hon har levt varje dag med honom i sex år utom två veckor då hon var utomlands. Han har under den tiden gjort allt för att få leva. Bl.a. flyttade de till Kiruna och han skaffade ett nytt nätverk och barn, köpte

bil och vänte sig utåt istället för inåt till drogerna. Han var glad för dottern men han upplevde stress över att bli förälder och över skolan och hunden som de hade. Han hade nog aldrig mått så bra som han gjorde efter förändringen. I långtidsbehandling av beroende ingår den depressionsmedicin som han tog.

Christoffer var väldigt rädd för att dö. Hon frågade honom rakt ut om han hade haft tankar på att ta sitt liv. En gång gjorde hon det via sms och då svarade han att han inte hade tänkt så men att han funderade på hur han skulle lösa sitt psykiska mående utan att knarka. Han indikerade aldrig tankar på att ta sitt liv. Han hade ett sug och det fanns risk för återfall men ingen risk för att han skulle ta sitt liv.

Stressen han kände över föräldraskapet gjorde att de pratade med BVC under våren 2017. De fick svaret att de fick vänta till efter sommaren. Hösten 2017 fick han via BVC kontakt med en psykolog. Han var inte jättenöjd med henne utan vände sig till en kurator på ungdomsmottagningen. Han hade också under 2016–2017 kontakt med en Pelle på öppenvårdsbehandlingen. De träffades både privat och professionellt men Pelle flyttade i slutet på oktober 2017.

Det innebar ingen risk för självmord att han inte fick gå in i LARO-programmet men däremot innebar det att han sökte sig till en marknad där han inte kunde lagföras. De hade talat om risken för återfall och hon hade då sagt att om han skulle få ett återfall så fick han inte vara ensam med dottern.

De hade varsin bostad den sista tiden. Hon fick inte kännedom om Christoffers flyttplaner i förväg. Han sa att han ville ha en övernattningslägenhet där han kunde spela och få lugn och ro och han fick en lägenhet den 1 september. Hon antar att han flyttade i panik över kraven med föräldraskapet. Men de bodde dock ändå huvudsakligen tillsammans hos henne ända fram till sista veckan då han dog. Att han till socialförvaltningen sa att de hade separerat var bara för att han skulle få pengar.

Hon träffade Christoffer den 15 november när han fyllde år. De hade planerat festen tillsammans. Sista gången hon träffade honom var den 16 november. Meningen var att de skulle träffas också den 17 november för att fira dotterns åttamånadersdag men han kom inte. Hon blev arg och det var bakgrunden till hennes sms till honom i vilket hon egentligen bara kopierade några ord som en familjerådgivare sagt till honom.

Hon och Christoffer hade gemensamma framtidsplaner. De hade tänkt starta en behandlingsverksamhet och återvända till Skåne, där de hade kvar en lägenhet.

När Christoffer hade dött talade hon med polisen och de sa att det i lägenheten inte fanns tecken på missbruk. Hon trodde inte på det. Hon misstänkte att han hade fått en ful vara. När obduktionsrapporten kom i slutet på januari så pratade hon med Maria om sina misstankar och frågade om hon hade hittat något. Då sa Maria att hon hade hittat en flaska i ett skåp. Maria gick in i lägenheten medan hon själv tog ett sista farväl av Christoffer på sjukhuset. Hon blev jättearg för hon hade velat se hur det såg ut i bostaden där han hade avlidit. Hon berättade för polisen att anhöriga hade rensat lägenheten men då sa polisen att det skulle de fråga de anhöriga om.

Att Christoffer tog en bild på en trasig nässprejflaska berodde väl på att han tänkte reklamera. Det var den sista bilden som fanns i telefonen tagen på fredagen vid tolvtiden.

Ulf Jonsson:

Han har inte haft tillgång till de journalhandlingar som den obducerande läkaren hade. Han har inte heller tagit del av anteckningar över Christoffer Jonssons besök hos psykolog/kurator. Han vet inte varför Jonsson hade de kontakterna.

De skyddande faktorerna var att Christoffer Jonsson hade blivit pappa, levde i en bra relation och hade varit "ren" under lång tid. Detta talar för en olyckshändelse. Riskfaktorer var missbruk och psykisk sjukdom samt hans uppgifter till socialtjänsten om utbrändhet, att han blivit ensamstående och inte fick CSN-bidrag. Rättsläkaren skrev som bakgrundsinformation att Christoffer Jonsson hade ADHD och led av ångest och depression och det fanns ett medel mot depression i Christoffer Jonssons blod. Den medicinen behöver dock inte intas för att bota en pågående depression utan för att utgöra ett stöd när personen ska avhålla sig från missbruk eller för att förhindra att man bli sjuk i depression igen.

Om han hade varit utan opioider en tid så hade toleransen försvunnit vilket kan tala för en olyckshändelse; man missbedömer hur mycket kroppen tål. Han kan inte uttala sig om hur lång tid det tar att bygga upp tolerans igen. Det kan nog variera från person till person. Han kan inte säga om det tar dagar eller veckor.

Alexander Rundgren

Åklagaren har som ytterligare bevisning åberopat beslagsprotokoll, fotografier och journalutdrag samt förhör med Alexander Rundgrens pappa Henrik Rundgren och hans mormorsmor Eva Ridell.

Målsägandena har åberopat förhör med sig själva och dödsboet har åberopat fakturor.

Hasan Osman har som ytterligare bevisning åberopat journalhandlingar m.m.

Av utredningen framgår att Alexander Rundgren anträffades död i en säng hemma hos sin gammelmormor Eva Ridell den 19 november 2017. Den 18 november hade han hos postombud hämtat ut en försändelse från HN Onlinehandel AB och betalat postförskottsbeloppet 572 kr. Familjen tog efter dödsfallet hand om Alexander

Rundgrens jacka som funnits hos Eva Ridell och i den hittade man en nässprejflaska som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Halten cyklopropylfentanyl i den flaskan var 2,9 mg/ml.

I obduktionsrapporten anges att det i Alexander Rundgrens blod fanns cyklopropylfentanyl, tetrahydrocannabinol samt antidepressiva och lugnande medel och sömnmedel i koncentrationer som ses vid sedvanlig behandling. Läkaren fann att fynden talade för förgiftning med cyklopropylfentanyl som dödsorsak och att fynden och omständigheterna talade för att dödssättet var en olyckshändelse.

Alexander Rundgren hade en flerårig kontakt med psykiatrin och erfarenhet av missbruksvård. Han missbrukade alkohol, narkotika och tabletter. Han hade diagnoserna Aspberger och ADHD och medicineringskrävande psykiska problem i form av ångest och psykoser. Den 7 juli 2017 hade han avvikit från ett behandlingshem och intogs på psykiatrisk klinik. Självmodsriskens bedömdes då som låg. Han var sedan kvar på kliniken för abstinens och psykos till den 15 juli. Under vårdtiden såg han andar och hotfulla personer och hörde röster och bedömdes som paranoid. Han bedömdes inte som suicidal även om han vid något tillfälle uttalade att han såg självmord som en utväg på längre sikt, att han inte hade något att leva för och att han skulle knarka ihjäl sig när LVM-vården upphörde. Den 15 juli var han inte längre psykotisk och han skrevs ut för fortsatt missbruksvård. Han fortsatte att ha kontakt med psykiatrin under hösten. Enligt en journalanteckning den 28 september hade LVM-vården upphört i slutet på augusti. Det fanns då inget psykotiskt hos honom och det fanns ingen aktuell suicidal kommunikation. Det angavs att han vid något tillfälle skulle ha gjort ett självmordsförsök. Den 20 oktober erbjöds han inläggning på den psykiatriska kliniken för att ”stabilisera situationen” men han tackade nej. Den 27 oktober erbjöds han på nytt inläggning vilket han då var positiv till och en inläggning kom till stånd den 31 oktober. Vid ett samtal med läkaren den dagen berättade han att han under tre veckors tid hade druckit en liter starksprit om dagen. Självmodsriskens bedömdes då som mycket

låg. Han skrevs ut den 6 november. Vid fortsatt öppenvårdskontakt med psykiatrin bedömdes att han inte var psykotisk och det fanns ingen synbar ångest eller suicidal kommunikation. Den 14 november kom han som vanligt för att ta sin dagliga medicin. Den 15 november ringde han och meddelade att han var sjuk och inte kunde komma. Därefter uteblev han från den 16 november till dess att han avled utan att höra av sig.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande uttalat att fynden och omständigheterna talar för att döden orsakades genom intag av cyklopropylfentanyl och att de övriga påvisade substanserna kan ha bidragit. Vad gäller dödssätt har han framfört att det utifrån koncentrationen av de påvisade substanserna inte går att avgöra om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en olyckshändelse. Dödssättet kan inte heller avgöras utifrån omständigheterna. Det saknas direkta omständigheter talande för självmord men det förelåg ett alkoholmissbruk och omfattande psykisk sjukdom med bl.a. ångest och depression. Han hade även försökt att ta livet av sig vid tidigare tillfälle. Mot den bakgrunden går det enligt Jonsson inte att utesluta att döden orsakades av hans egen avsiktliga handling.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Eva Ridell:

Alexander kom hem till henne lördagen den 18 november. Han brukade ofta besöka henne. Han kom mot kvällen. Han åt mat hos henne och så tog han fram några knarkgrejor som han rökte. Och så hade han en annan sort också. Sedan tittade de på tv och han berättade att han hade blivit lovad en LSS-lägenhet men han frågade om han inte istället kunde få köpa hennes hus. Under kvällen hade Alexander planer på att träffa en kompis Jocke och Alexander ringde till honom men Jocke skulle ut med några andra. Vid halv elva frågade han om han kunde få några huvudvärkstabletter och han fick några Alvedon och sedan gick han upp till sitt

rum. Innan han gick pratade de om att de kunde ligga lite längre nästa dag för det var söndag och om att han nästa dag skulle åka till Ronneby där han bodde på ett vandrarhem. Vid fyrtiden var hon tillfälligt uppe och då träffade hon Alexander. Han sa att det var lite kallare väder ute och hon tror att han hade varit ute. Hon gick och lade sig igen och på förmiddagen vid 10-tiden ringde Alexanders mamma. Själv tänkte hon att Alexander fortfarande sov och vid halv tolv gick hon upp för att titta och då satt han död påklädd på sängkanten med benen ner i golvet. Framför sig hade han en hink av det slag man hade förr i världen för det fanns ingen toalett på övervåningen. I hinken låg bara snus. Det var sedan ambulansmännen som lade honom ner i sängen.

Hon visste att Alexander hade problem med sitt psykiska mående och missbruk. Fast den kvällen när han kom verkade han rätt glad. Han brukade ofta prata om demoner men det gjorde han inte den här kvällen. Hon såg inga tecken på risk för självmord. Det var värre tidigare när det hade tagit slut med en flickvän men det var några år tidigare.

Hon såg ingen flaska med nässprej men hans mamma hittade en flaska i hans jacka som hängde i trappuppgången.

Henrik Rundgren:

Barnen i familjen växte upp tillsammans på en hästgård även om Alexander ibland bodde på andra ställen till följd av sitt missbruk. Kanske var han borta halva tiden och hemma halva tiden. Alexander var alltid mån om Lina och Elliot. Han och Elliot delade intresset för maskiner och motorer. Också Lina och Alexander stod nära varandra.

Han kände förstås till Alexanders missbruk och psykiska mående. Alexander försökte få hjälp många gånger men det var inte så lätt. Ibland var det bättre, ibland

sämre. Det gick att prata med honom om hans problem men familjen var uppgiven ibland. Hemmen han var på gjorde honom aldrig något gott. En period innan han avled åkte han till sjukhuset och tog sina tabletter och det kändes positivt.

Alexander bodde hemma hos familjen veckan innan han avled. Han visade inga paranoida tecken då.

Stundtals kände Alexander nog uppgivenhet inför framtiden men ibland var det bättre och han uppfattade att det var bättre månaderna innan Alexander dog. Han fick in rutinen att hämta medicin och det hjälpte honom på något sätt. Alexander hämtade inte ut sin medicin de sista dagarna och han gissar att det berodde på att han fick tag på andra preparat istället.

Alexander sa säkert någon gång t.ex. det här är inte värt att leva men han pratade aldrig om bestämda planer och det kändes aldrig, inte heller dagarna innan han avled, som att han skulle kunna begå självmord. Han kände inte till att Alexander hade gjort ett självmordsförsök.

Han visste inte att Alexander använde fentanyl. Nässprejflaskan som polisen fick låg i Alexanders jacka. Han vill minnas att flaskan hade en vit topp och att flaskan var genomskinlig eller hade en blå ton.

Någon dag i den veckan då Alexander dog skulle han köra honom till tågstationen. Det var kanske onsdagen eller fredagen eller lördagen. Han tror att det var samma dag som Alexander kom hem till Eva Ridell. Då pratade Alexander om att han först måste hämta ett paket och han förstod nästan att det handlade om droger. Alexander hämtade sedan ut försändelsen innan han åkte iväg till Karlshamn.

Ulrika Palo Rundgren:

Det kan stämma att Alexander i åldern 18–22 bodde hemma ungefär halva tiden. Sista tiden hade han utskriven daglig medicin som han fick hämta i Karlshamn. Då bodde han hemma under en period av 2–3 veckor och det fungerade bra men sedan åkte han till en kompis och de rökte något. Det var då han ringde till sjukhuset och sa att han inte kunde komma för att han var sjuk.

När Alexander hade avlidit var de hos Eva Ridell och hämtade Alexanders tillhörigheter och på kvällen hittade hon en nässprejflaska i hans jacka. Som hon minns det var flaskan genomskinligt orangeröd eller röd med vit topp. Det var ingen märkning på flaskan.

Alexander och Lina och Alexander och Elliot hade en vanlig syskonrelation. De hjälptes åt och det fungerade bra mellan dem. Alexander och Elliot höll på med motorer.

Lina Rundgren:

Det skiljde två år mellan henne och Alexander. Under uppväxten var Alexander mån om henne. Han var hjälpsam och omtänksam och kom ofta med bra idéer som var en hjälp för henne i stallet. Under en tid hade de gemensamma vänner. De umgicks mycket innan allt spårade ur för honom och de stod varandra nära. Hon besökte honom när han bodde på LVM-hem och hon träffade honom ett par gånger sista månaden han levde. Allt verkade lugnt då.

Alexander skulle aldrig ta sitt eget liv. Han hade problem men också livsgnista och drömmar. Hon kände inte till att han hade uttalat självmordstankar.

Elliot Rundgren:

Det skiljde fyra år mellan honom och Alexander. De hade en bra relation och gjorde mycket tillsammans. Alexander betydde mycket för honom. De delade motorintresset fram till dess att han var 17–18 år och började med knarket. Också han hälsade på Alexander när han var på LVM-hem.

Han tror inte att Alexander ville ta sitt liv. Han var för nyfiken på morgondagen. Om han har hotat med självmord så var det i så fall bara för att pressa ut medicin.

Ulf Jonsson:

Risikfaktorerna i Alexander Rundgrens fall var missbruk, psykisk sjukdom och tidigare självmordsförsök. Riskbedömningen på sjukhus sommaren 2017 utmynnade i att det fanns en risk om han började missbruka igen. Skyddande faktorer var att det inte fanns någon omständighet som direkt talade för självmord och det fanns ingen uppgift om att han var psykotisk vid tillfället.

Han tror inte att medicinerna i Alexander Rundgrens blod medverkade till dödsfallet. Han vill ändra sig på den punkten i förhållande till vad han skrev i sitt yttrande. Det var fentanyllet som orsakade dödsfallet.

Anders Lindberg

Åklagaren har som tillkommande bevisning åberopat beslagsprotokoll och fotografier samt förhör med Anders Lindbergs mamma Elisabeth Sandström samt uppgifter från det under förundersökningen hörda vittnet Robin Varis, Anders Lindbergs vän.

Elisabeth Sandström har åberopat samma bevisning som åklagaren samt underlag till styrkande av inkomstförlust.

Hasan Osman har som tillkommande bevisning också åberopat förhöret med Robin Varis.

Utredningen visar följande. Anders Lindberg anträffades avliden lättklädd den 27 november 2017 i soffan i sin lägenhet. I bostaden fanns två röda nässprejflaskor som visade sig innehålla cyklopropylfentanyl. Den ena flaskan stod på soffbordet framför soffan och den andra fanns i badrummet. På soffbordet stod framdukat chips och ostbågar, smörgåspålägg, en matlåda med lite mat kvar och en colaburk. Anders Lindberg hade den 22 och 24 november hos postombud hämtat ut försändelser från HN Onlinehandel AB och i båda fallen betalat postförskottsbeloppet 572 kr.

Av det rättsmedicinska utlåtandet framgår att det i Anders Lindbergs blod fanns cyklopropylfentanyl och etanol. Rättsläkaren bedömde att fynden och omständigheterna talade för att döden hade orsakats av förgiftning med cyklopropylfentanyl och att omständigheterna kunde tala för att döden var en följd av oavsiktlig överdosering.

Hasan Osman har påpekat att det av utlåtandet framgår att rättsläkaren haft tillgång till journalhandlingar från en vårdcentral och en hälsocentral, handlingar som inte presenterats i målet.

Ulf Jonsson har i sitt utlåtande anfört att det inte går att avgöra om etanolen var en följd av intag av alkohol eller om den bildats efter dödens inträde, att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av förgiftning med cyklopropylfentanyl, att det utifrån påvisade koncentration av cyklopropylfentanyl inte kan avgöras om döden var en följd av egen avsiktlig handling eller en

olyckshändelse, att dödssättet inte heller kan avgöras utifrån omständigheterna, att det mot bakgrund av uppgifter om dåligt psykiskt mående och missbruk och kopplingen mellan självmord och missbruk inte kan uteslutas att döden orsakades av en avsiktlig handling även om det saknades direkta omständigheter som talade för självmord.

Förhörspersonerna har berättat bl.a. följande.

Elisabeth Sandström:

Hon hade nästan dagliga kontakter med Anders och de umgicks ofta på storhelger. Tidigare hade han varit arbetslös och gått på socialen och det tyckte han inte var roligt. Han ville ha ett arbete och det fick han i november. Då var han jätteglad. Han hade egen bostad och hade skaffat en katt. Hon pratade med honom den 25 november och då var han så glad åt katten och skickade bilder på den. Och han hade den dagen fått sin första lön.

Efteråt fanns i hans lägenhet något som han hade skrivit för hand som en dagbok. Hon vet inte när han hade skrivit det. Det fanns inget i texten som avslöjade tiden. Han skrev bl.a. att han hjälpte andra men inte fick någon hjälp själv och att det inte syntes utanpå att han var trasig inuti. Men han skrev inget om självmordstankar – det skulle hon ha märkt i så fall. Han uttryckte inga sådana tankar inför henne heller men de pratade inte så mycket om hans problem. Men hon är övertygad om att han inte tog sitt liv. Han hade dukat fram mat på bordet och skulle nog ha en mysig kväll med katten. Hon vet inte om han gick för samtal någonstans för att få hjälp och stöd men han hade en kontakt Marko som han umgicks med. När Anders kom till ett stödboende i Sundsvall så arbetade Marko där och Marko tog hand om Anders och de fortsatte sedan att ha kontakt.

Hon kände till att Anders missbrukade under sommaren 2017 men det rättade sedan till sig. Hon visste inte i november att han hade fått ett återfall.

När hon åkte till lägenheten efter det att Anders hade avlidit stod två röda sprejflaskor med vit topp på bordet. Hon ringde till polisen och pratade om flaskorna och då kom de och hämtade dem.

Robin Varis han inte kunnat anträffas för delgivning av kallelse till huvudförhandlingen. På åklagarens och Hasan Osmans begäran har tingsrätten tillåtit att hans polisförhörsuppgifter förebringas genom uppläsning av polisförhöret.

Vid polisförhör uppgav Robin Varis bl.a. följande.

Han var vän med Anders sedan 2015. Anders led av depressioner som han fick medicin mot men det var nog mest sömnmedel. En månad innan han avled hade han fått ett nytt arbete efter att ha varit arbetslös en tid och han hade skaffat en katt en kort tid innan dödsfallet.

Från sommaren 2017 tog Anders fentanylsprej. Innan sommaren använde han andra missbruksmedel. Det var mindre i början och oftare sista året. Vid något tillfälle var han med när Anders tog fentanylen. Han ”noddade” av sprayen, nästan somnade. Hur ofta han använde fentanyl berodde på hur mycket pengar han hade.

Anders hade sagt att han gillade ”noddandet” som gav honom lugn och ro. Han tyckte att ruset kom fort och försvann fort och då var han tvungen att ta igen. Han tror därför att Anders tog för många sprut för att få behålla ett långt och lagom rus. Han var med Anders på onsdagen innan dödsfallet när han hämtade ut fentanylsprejen som han hade köpt.

Fredagen innan Anders dog var han hemma hos Anders och de umgicks. På lördagen skulle han vara hemma hos sig men den dagen ringde Anders, lät lite ”groggy” och ville att han skulle komma som de hade bestämt. Han svarade att han ju hade varit där på fredagen och att han skulle vara hemma och städa på lördagen. Anders var inte en person som bad om hjälp men han tror att Anders kände sig ensam och att han hade blandat ihop vad de hade gjort och hade bestämt.

Ulf Jonsson:

Han har inte haft tillgång till de journalanteckningar som rättsläkaren hade och vet inte vad det stod i dem.

Skyddsfaktorer i Anders Lindbergs fall var att han hade fått ett jobb och mammans uppfattning att han mårde mycket bättre. Riskfaktorer var hans missbruk och att han mårde dåligt.

Om det i journalerna hade stått något om självmordstankar skulle i vart fall han, om han varit obduktionsläkaren, inte ha hamnat i den bedömning som rättsläkaren gjorde.

Tingsrättens bedömning***Åtalen för brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor***

Av utredningen framgår att Hasan Osman har hanterat och såld cyklopropylfentanyl i enlighet med vad åklagaren påstått, dock att antalet flaskor i åtalspunkt 3:4 kan ha varit 150 lägre. Tingsrätten har vid den bedömningen utgått från vinningsberäkning nr 2 (se nedan under FÖRVERKANDE) som framstår som säkrare än beräkning nr 1, som bygger på en ögonblicksbild i slutet av bolagets verksamhet. Men tingsrätten

har å andra sidan också beaktat att priset per flaska uppgick till 500 kr bara under en del av försäljningsperioden. Under andra delar var priset lägre eller betydligt lägre.

Hasan Osman har antagit att 4-me-maf är samma sak som cyklopropylfentanyl och Kai Knudsen har uppgivit att han har uppfattat att det är två namn på samma ämne. Av utlåtandet från NFC framgår dock att det finns kemiska skillnader mellan de två ämnena. Oavsett hur det förhåller sig med den saken är klarlagt att i vart fall 2-me-maf är något annat än cyklopropylfentanyl och 2-me-maf har aldrig varit klassat som varken narkotika eller hälsofarlig vara. Det har alltså varit tillåtet att hantera och sälja 2-me-maf.

Brott mot 3 § lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor var under den tid som åtalerna avser ett brott som krävde uppsåt hos gärningsmannen. Det innebär att en fällande dom i denna del kräver att Hasan Osman antingen visste att det var cyklopropylfentanyl som han hanterade och sålde eller att han i vart fall misstänkte det men var likgiltig för hur det förhöll sig. Den sistnämnda uppsåtsformen kallas likgiltighetsuppsåt och det är den uppsåtsform som åklagaren pläderingsvis i första hand lyft fram som tillämplig beträffande Hasan Osman.

Tingsrätten konstaterar att det inte finns något som talar för att Hasan Osman visste att han sålde cyklopropylfentanyl. Tvärtom pekar utredningen med styrka mot att han inte kände till det. Hans mejlkonversation med säljaren när han väl hade avslöjats har i och för sig begränsat värde som bevis för hans okunskap men de skriftliga handlingarna från tiden innan polisingripandet mot honom har däremot ett rätt betydande bevisvärde. Han fick då en orderbekräftelse i vilken en order på preparatet 2-me-maf bekräftades och han gjorde vissa egna anteckningar på papper och noteringar i sin telefon angående sin hantering av 2-me-maf. Dessutom annonserade han ut varan som 2-me-maf och det vid en tidpunkt då han ur laglighetssynpunkt lika gärna kunde ha bjudit ut 4-me-maf eftersom 4-me-maf inte var klassad som hälsofarlig vara när han inledde sin försäljning.

Av det ovan anförda följer att det ingalunda är visat att Hasan Osman visste att han efter den 17 oktober 2017 hanterade och sålde det då klassade ämnet cyklopropylfentanyl. Frågan uppkommer då om han misstänkte det. Rätten kan dock inte se någon omständighet som borde väckt en sådan misstanke hos honom. Visserligen agerade han på en marknad där man inte på samma sätt som på en seriös kemikaliemarknad kunde vara säker på vad man fick och några kunder varnade för medlets farlighet eller berömde det för dess effekter men det är svårt att föreställa sig hur detta skulle ha fått Hasan Osman att misstänka att det han sålde var just cyklopropylfentanyl. Och under alla förhållanden finns ingen omständighet som visar att han var likgiltig för hur det förhöll sig; omständigheterna talar närmast för att han, som han uppgivit, tänkte sig en försäljningsverksamhet som, om än av olika skäl ytterst olämplig, ändå inte kunde angripas som olaglig.

Sammanfattningsvis konstaterar tingsrätten att åklagaren inte har visat att Hasan Osman i sin verksamhet uppsåtligen bröt mot 3 § lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Åtalen i dessa delar ska därför ogillas.

Åtalen för dråp, i andra hand vållande till annans död, grovt brott

Inledningsvis kan allmänt sägas följande.

För att Hasan Osman ska kunna åläggas ansvar för de elva namngivna personernas död krävs först och främst att det är visat att dödsorsaken var intag av cyklopropylfentanyl inköpt från HN Onlinehandel AB och att dödsfallen berodde på oavsiktlig överdosering och inte var självmord. Advokat Beskow har dock med instämmande av advokat Mattson Dismats framhållit att det inte spelar någon roll hur offren dog – självmord eller oavsiktlig överdos – eftersom Hasan Osman visste att ett antal personer skulle dö av preparatet på det ena eller andra sättet och Hasan Osmans resonemang om självmord måste gå ut på att han anser att de som begick självmord samtyckte till dödsfall, vilket är ett samtycke som inte friar från ansvar.

Det är en uppfattning som tingsrätten inte kan dela; om någon medvetet tog livet av sig kan inte Hasan Osman straffas för det även om självmordet skedde med en produkt inköpt från HN Onlinehandel. För övrigt kan åklagarens åtal inte tolkas som omfattande också självmordsfallen.

Hasan Osman har pläderingsvis framfört uppfattningen att rätten inte rimligen kan avvika från rättsläkarnas uppfattningar att det i samtliga fall är möjligt att dödssättet var självmord, eftersom det skulle innebära att rätten skulle påstå att rättsläkarna med sin sakkunskap har fel. Om det kan sägas följande. Om rätten i något fall kommer fram till en annan slutsats i fråga om dödssätt än rättsläkarna så innebär det inget ifrågasättande av deras medicinska kompetens. Men frågan om dödssätt är inte en rent medicinsk fråga på samma sätt som dödsorsak. Vad gäller sättet är dels den riskbedömning i efterhand som gjorts inte medicinskt verifierbar på samma sätt som t.ex. de omständigheter som läggs till grund för en bedömning av dödsorsak – enligt Jan Beskow har suicidriskbedömningar inte så stort värde – dels, och inte minst, tillkommer de faktiska omständigheterna kring själva dödsfallet där rätten kan tänkas ha en annan uppfattning än rättsläkarna. Obduktionsläkarna har i många fall haft begränsad kunskap om de faktiska omständigheterna. Ulf Jonsson har haft i huvudsak samma kunskap som rätten och har också uppgivit att han tagit hänsyn till faktiska omständigheter – ensam eller tillsammans med andra vid dödsfallet, plats för anträffande m.m. – men i sådana frågor kan rätten komma att lägga en annan vikt vid vissa förhållanden än vad möjligen Ulf Jonsson gjort.

Ett påpekande dock beträffande en omständighet som rör frågan om acceptans av medicinska bedömningar. Rättsläkarna har som möjliga dödsorsaker framhållit förgiftning (cyklopropylfentanyl, norfludiazepam, AB-Pinaca och amfetamin), sjukdom (epilepsi) och kroppslig defekt (förstorat hjärta). De har dock inte i något fall uttalat att döden med full säkerhet orsakats av de angivna orsakerna utan de har uppgivit att fynd och omständigheter talar för eller talar starkt för den ena eller andra dödsorsaken (eller flera i kombination). De öppnar alltså för att det skulle

kunna finnas någon annan och i så fall helt okänd dödsorsak. Rätten ser dock inte anledning att spekulera i möjligheten att döden skulle kunna ha orsakats av någon omständighet som inte givit spår vid obduktion eller i analys av blod eller som det inte funnits ens antydning om i det omfattande journalmaterialet.

Nedan behandlar tingsrätten varje dödsfall för sig vad gäller de inledande frågorna om dödsorsaken var intag av cyklopropylfentanyl inköpt från HN Onlinehandel AB och om dödsfallet berodde på oavsiktlig överdosering eller självmord.

Generellt kan sägas, utan att det kommer att upprepas i de elva olika bedömningarna, att avsaknaden av självmordsbrev (ingen av de avlidna efterlämnade sådana) och anhörigas besked att de inte sett tecken på självmordstankar (i stort sett alla anhöriga har uppgivit att de inte uppfattat självmordsplaner), inte har särskilt stor tyngd i bevisvärderingen eftersom både Jan Beskow och Ulf Jonsson uppgivit att självmordsbrev är ovanliga och att i vart fall också mer tydliga yttre tecken på självmordstankar är rätt ovanliga.

Sebastian Karlsson

Av utredningen framgår att Sebastian Karlsson hade intagit cyklopropylfentanyl. Med hänsyn till den mycket korta tiden mellan det att han fick en försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till Sandra Petterssons uppgift att han hade köpt fentanylspredet på nätet och till att han, såvitt känt, inte hade handlat droger hos någon annan leverantör, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl i sprejform som han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel. Utredningen visar också att det var cyklopropylfentanyl som var dödsorsak. Dock fanns i lägenheten under kvällen också annat fentanylpreparat än cyklopropylfentanyl i sprejform, nämligen de tabletter som kamraterna hade med sig. Det är inte klarlagt att Sebastian Karlsson intog några tabletter men vad som talar för den möjligheten, förutom att det rent allmänt inte framstår som konstigt om han blev bjuden tillbaka

när vännerna, enligt vad Sandra Pettersson berättat, hade fått använda hans sprej, är att Sebastian Karlsson tydligen var väldigt angelägen om att uppnå och behålla rus och därför tog så mycket av sin sprej att Sandra Pettersson tog ifrån honom den. Om han då fortfarande kände behov av mer fentanyl kan han ha intagit också tabletter. Dessutom yttrade kamraten Joakim, som var en av de två möjliga personer som hade med sig tabletterna, till polisen som kom till lägenheten i anledning av dödsfallet att det var något – oklart vad – som var hans fel.

Tingsrätten ser det inte som omöjligt att Sebastian Karlsson under kvällen intog också cyklopropylfentanyl som inte hade levererats av HN Onlinehandel AB. Därför och då det inte finns någon utredning som visar om Sebastian Karlsson skulle ha avlidit eller överlevt om han endast hade intagit sprej, kan åtalet inte vinna bifall.

Det kan tilläggas att omständigheterna mycket starkt talar emot att Sebastian Karlsson begick självmord. Han hade visserligen en bakgrund av missbruk, psykiskt dåligt mående och självmordsförsök men han mådde som nybliven pappa bättre i tiden innan dödsfallet. Så sent som dagen innan dödsfallet uttryckte han glädje över barnen och mådde bra. Dessutom – och det ser tingsrätten som en tungt vägande faktor – avled han under en tillställning då han tillsammans med sambo och vänner använde cyklopropylfentanyl vilket alls inte framstår som ett självmordstillfälle.

Joakim Lindström

Utredningen visar att Joakim Lindström hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled och med hänsyn till vad som framkommit om hans inköp från HN Onlinehandel, den korta tiden mellan inköp och död och att han såvitt framkommit inte hade använt annan leverantör av cyklopropylfentanyl, finner tingsrätten visat att det var det från bolaget inköpta preparatet som han nyttjade innan han avled. Han hade i sitt blod även norfludiazepam, också det ett giftigt medel. Både

obduktionsläkaren och Ulf Jonsson har uttalat att norfludiazepamet kan ha bidragit till dödsfallet. Henrik Druid har mer generellt uttalat att han ”gissar” att norfludiazepam inte har så stor påverkan på andning och cirkulation men han har också uttalat att norfludiazepam kan ha bidragit till de olika dödsfallen. Tingsrättens bedömning av rättsläkarnas uppgifter blir den att utredningen inte tillåter någon säker slutsats om i vilken utsträckning norfludiazepamet medverkade till dödsfallet. Det går alltså inte att fastslå om Joakim Lindström skulle ha avlidit eller överlevt om han inte hade intagit norfludiazepam varför det inte är bevisat att det var cyklopropylfentanyl som orsakade hans död. Åtalet kan därför inte bifallas.

Det kan tilläggas att utredningen tecknar en bild av Joakim Lindström som en rätt ensam, missbrukande person som verkade ha dragit sig undan i tiden innan dödsfallet, att bl.a. lägenhetens utseende leder tankarna till en boende som inte mår särskilt bra och att det inte framkommit att han hade några mera konkreta framtidsplaner. Mot denna bakgrund bedömer tingsrätten att det inte går att utesluta att dödssättet var ett självmord.

Joakim Eriksson

Av utredningen framgår att Joakim Eriksson hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled och med hänsyn till tiden mellan det att han hämtade ut sin försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han betalade 622 kr som var ett av de under förundersökningen ”identifierade” belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl, till den upphittade sprayflaskan och till att han, såvitt framkommit, inte hade andra inköpsvägar gällande droger än bolaget, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl som han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel AB.

Henrik Druid har tydligt uttalat att det inte finns vetenskapligt stöd för att hjärtförstoring ska ha bidragit till dödsfall i situationer som denna. Tingsrätten sätter

det klara uttalandet framför Ulf Jonssons mera försiktiga uppgift om att hjärtförstoring kan ha bidragit. Ulf Jonsson har också sett möjligheten att epilepsi kan ha bidragit men Anita Erikssons uppgifter om hur hon hittade sonen i sängen och ett besked i obduktionsrapporten om att Joakim Eriksson inte hade några skador i mun eller på läppar, utesluter enligt tingsrätten att han hade fått ett epilepsianfall. Dödsorsaken var därför intaget av cyklopropylfentanyl.

I Joakim Erikssons bakgrund fanns ett missbruk men ingen svårare psykisk sjukdom. Det finns inte anledning att ifrågasätta vad Anita Eriksson berättat och av hennes uppgifter framgår att Joakim Eriksson avled sittande på sängkanten framför sin dator och att hans situation vid tiden för dödsfallet såg rätt ljus ut; han arbetade med sitt missbruk, hade brutit med tidigare kamrater och hade rätt konkreta planer för framtiden gällande arbete och bostad och planer också för morgondagen då han skulle träffa och hjälpa sin mormor som han tyckte om.

Tingsrätten finner att omständigheterna så tydligt talar mot att Joakim Eriksson hade någon avsikt att beröva sig sitt liv att det alternativt kan uteslutas.

Christian Svensson

Av utredningen framgår att Christian Svensson hade intagit cyklopropylfentanyl och någon substans som innehöll eller bröts ner till norfludiazepam innan han avled. Med hänsyn till den rätt korta tiden mellan det att han hämtade ut sin försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han, såvitt framkommit, inte hade andra inköpsvägar gällande cyklopropylfentanyl än bolaget – tingsrätten sätter tilltro till Stefan Kalmans uppgift att Askleipos inte sålde cyklopropylfentanyl – och till de upphittade flaskorna, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl som han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel AB.

Christian Svensson hade i sitt blod också norfludiazepam, också det ett giftigt medel. Både obduktionsläkaren och Ulf Jonsson har uttalat att omständigheter och fynd starkt talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl och norfludiazepam. Henrik Druid har mer generellt uttalat att han ”gissar” att norfludiazepam inte har så stor påverkan på andning och cirkulation men han har också uttalat att norfludiazepam kan ha bidragit till de olika dödsfallen. Tingsrättens bedömning av rättsläkarnas uppgifter blir den att utredningen inte tillåter någon säker slutsats om i vilken utsträckning norfludiazepamet medverkade till dödsfallet. Det går alltså inte att fastslå om Christian Svensson skulle ha avlidit eller överlevt om han inte hade intagit norfludiazepam. Det är därför inte bevisat att det var cyklopropylfentanyl som orsakade hans död varför åtalet ska ogillas.

Det kan tilläggas att omständigheterna med stor styrka talar mot självmord. Visserligen hade Christian Svensson en bakgrund av missbruk och i vart fall viss psykisk ohälsa men hans situation strax innan dödsfallet var ljus och han hade gjort olika inköp inför framtiden och var glad samma kväll som han avled då han talade med sin mamma om morgondagen när hon skulle ringa och väcka honom så att han kom iväg till arbetet.

Joakim Karlsson

Av utredningen framgår att Joakim Karlsson hade intagit cyklopropylfentanyl och någon substans som innehöll eller bröts ner till norfludiazepam innan han avled. Med hänsyn till den korta tiden mellan det att han hämtade ut sin försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han betalade 921 kr som var ett av de under förundersökningen ”identifierade” belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl, till att han, såvitt framkommit, inte hade andra inköpsvägar gällande cyklopropylfentanyl än bolaget – tingsrätten sätter tilltro till Stefan Kalmans uppgift att Askleipos inte sålde cyklopropylfentanyl – och till Marley Laumolas iakttagelser av en nässprejflaska i Joakim Karlssons sovrum efter

dödsfallet, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl som Joakim Karlsson hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel AB.

Både obduktionsläkaren och Ulf Jonsson har uttalat att omständigheter och fynd starkt talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl och norfludiazepam. Henrik Druid har mer generellt uttalat att han ”gissar” att norfludiazepam inte har så stor påverkan på andning och cirkulation men han har också uttalat att norfludiazepam kan ha bidragit till de olika dödsfallen. Tingsrättens bedömning av rättsläkarnas uppgifter blir den att utredningen inte tillåter någon säker slutsats om i vilken utsträckning norfludiazepamet medverkade till dödsfallet. Det går alltså inte att fastslå om Joakim Karlsson skulle ha avlidit eller överlevt om han inte hade intagit norfludiazepam. Det är därför inte bevisat att det var cyklopropylfentanyl som orsakade hans död varför åtalet ska ogillas.

Det kan tilläggas att omständigheterna talar starkt mot självmord. Visserligen framgår av utredningen att Joakim Karlsson hade en bakgrund av missbruk och psykisk ohälsa och att han hade återfallit i missbruk strax innan dödsfallet. Men när han kommit hem från systemns lägenhet upplevde familjen en förbättring och lättnad hos honom och han beställde tid på en beroendemottagning till senare i veckan och köpte in spelutrustning och monterade kvällen innan han dog.

Anton Forslin

Av utredningen framgår att Anton Forslin hade intagit cyklopropylfentanyl innan han avled och med hänsyn till tiden mellan det att han hämtade ut sin försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han, såvitt framkommit, inte hade andra inköpsvägar gällande cyklopropylfentanyl än bolaget, och till den i hans ficka upphittade sprejflaskan, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel.

Av omständigheterna och fynden vid obduktion och analys framgår att dödsorsaken inte kan ha varit annan än förgiftning med cyklopropylfentanyl.

Utredningen visar att Anton Forslin hade en bakgrund av missbruk och psykisk ohälsa. Men han tycks ha mått bra vid tiden för dödsfallet och han planerade ett badhusbesök som skulle äga rum dagen efter han avled sittande i soffan och han skulle ta kontakt med några olika myndigheter och dagen därefter skulle han träffa konsultläkaren och diskutera medicinering, vilket han enligt vittnesuppgift såg fram emot. Mot den bakgrunden ser tingsrätten som uteslutet att han avsiktligt berövade sig livet.

David Hallberg

Av utredningen framgår att David Hallberg hade intagit cyklopropylfentanyl, amfetamin och ett ämne som ingick i spice. Med hänsyn till tiden mellan det att han hämtade ut sin försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet och till den i hans lägenhet upphittade sprejflaskan, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel.

Obduktionsläkaren fann att omständigheter och fynd talade för att döden hade orsakats av cyklopropylfentanyl och att det inte kunde avgöras om epilepsi medverkat till dödsfallet. Ulf Jonsson har däremot ställt sig tveksam till epilepsi som medverkande dödsorsak men istället framhållit förgiftning med spice som ensam eller samverkande orsak men tillagt att dödsorsaken inte kan fastställas. Tingsrätten ser inte anledning att ifrågasätta Ulf Jonssons uppgifter om betydelsen av spice även om obduktionsläkaren inte uttalat något om spice som möjlig orsak. Utredningen tillåter ingen slutsats om i vilken utsträckning spice medverkade till dödsfallet. Det går alltså inte att fastslå om David Hallberg skulle ha avlidit eller överlevt om han inte hade intagit det preparatet. Det är därför inte bevisat att det var cyklopropylfentanyl som orsakade hans död varför åtalet ska ogillas.

Det kan tilläggas att David Hallberg hade en mångårig bakgrund av missbruk och psykisk sjukdom, att han tidigare hade uttalat dödstankar och gjort självmordsförsök men att hans situation tycks ha förbättrats under hösten 2017, både medicinskt och vad gäller levnadsförhållanden. Han hade börjat skolan och träffat en flicka som han var förtjust i. Kvällen innan han avled pratade han med Conny Hallberg om sin planerade skolgång nästa dag, den dagen då det enligt Fanny Hallberg skulle komma någon och hålla ett föredrag som han såg fram emot. De sistnämnda omständigheterna talar mot självmord men bakgrunden med rätt svår psykisk sjukdom och flera självmordsförsök i kombination med att David Hallberg efter en tids hårt kämpande mot missbruket hade återfallit, leder tingsrätten till slutsatsen att det inte går att utesluta självmord.

Erik Lidén

Av utredningen framgår att Erik Lidén hade intagit cyklopropylfentanyl, norfludiazepam och amfetamin. Med hänsyn till den mycket korta tiden mellan det att han hämtade ut en försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han eller annan betalade 472 kr som var ett av de under förundersökningen ”identifierade” belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl och till Alexandra Lundgrens uppgift att Erik Lidéns och hans kamrats sista beställning gjordes från Chemclub.se, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl som han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel.

Obduktionsläkaren har uttalat att undersökningsfynden talar för att döden orsakades av cyklopropylfentanyl, möjligen i samverkan med norfludiazepam och amfetamin, och Ulf Jonsson har anfört att fynd och omständigheter starkt talar för att döden orsakades av förgiftning av cyklopropylfentanyl och norfludiazepam. Henrik Druid har mer generellt uttalat att han ”gissar” att norfludiazepam inte har så stor påverkan på andning och cirkulation men han har också uttalat att norfludiazepam

kan ha bidragit till de olika dödsfallen. Tingsrättens bedömning av rättsläkarnas uppgifter blir den att utredningen inte tillåter någon säker slutsats om i vilken utsträckning norfludiazepamet medverkade till dödsfallet. Det går alltså inte att fastslå om Erik Lidén skulle ha avlidit eller överlevt om han inte hade intagit det ämnet. Det är därför inte bevisat att det var cyklopropylfentanyl som orsakade hans död varför åtalet ska ogillas.

Det kan tilläggas att Erik Lidén hade en bakgrund av missbruk och rätt svår psykisk sjukdom, att han tidigare hade uttalat dödstankar och gjort självmordsförsök, att han bara några få dagar innan dödsfallet mådde psykiskt mycket dåligt och att det inte framkommit att han hade några konkreta tankar om framtiden varken på kort eller lite längre sikt. Även om det finns omständigheter som talar för att han inte ville beröva sig livet – han hade t.ex. träffat en ny flicka och till henne sagt att han inte skulle dö av det fentanylpreparat som han intog – går det mot nyss angiven bakgrund inte att utesluta att han berövade sig livet.

Christoffer Jonsson

Hasan Osman har pläderingsvis avfärdat Maria Jonssons och Roger Jäderströms uppgifter om flaskfynd som osanna lämnade i syfte att få honom dömd. Tingsrätten gör en annan bedömning av tilltron till dem. De har berättat trovärdigt och i Roger Jäderströms fall har utsagan lämnats under ed. Visserligen framstår det som märkligt att Maria Jonsson lämnat uppgifter om flaskan först vid huvudförhandlingen och inte vid polisförhör men hennes förklaring är inte orimlig. Och vore hennes uppgifter påhittade så måste hon först ha samrått med Roger Jäderström för att förmå honom att lämna en bekräftande utsaga. Det hade då kunnat förväntas att de skulle ha lämnat samma uppgifter om utseende och fyndplats.

Hasan Osman har framhållit att det är omöjligt att polisen skulle ha kunnat missat flaskorna vid sin undersökning av lägenheten. Tingsrätten kan hålla med om att det kan tyckas anmärkningsvärt men det var ju samma sak som hände i Christian Svenssons, David Hallbergs och Anders Lindbergs fall. Också i de fallen hittade anhöriga flaskor efter det att polisen hade varit i lägenheterna och åtminstone i David Hallbergs och Anders Lindbergs fall tycks som att polisen gjorde en rätt noggrann undersökning av bostäderna. I vart fall togs många fotografier i de båda lägenheterna och på korten syns t.o.m. nässprejflaskor. Möjligen förhåller det sig så att inte alla poliser hösten 2017 var medvetna om betydelsen av fynd av nässprejflaskor i avlidna missbrukares bostäder.

Av utredningen framgår att Christoffer Jonsson hade intagit cyklopropylfentanyl. Med hänsyn till den mycket korta tiden mellan det att han hämtade ut en försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han betalade 485 kr som var ett av de under förundersökningen ”identifierade” belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl, till att han dagen innan dödsfallet uppenbarligen innehade en flaska av det slag som HN Onlinehandel AB sålde, till att det också efter dödsfallet fanns liknande flaska i hans bostad och till att han såvitt framkommit inte använde annan drogleverantör än Hasan Osmans bolag, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel.

Av omständigheterna och fynden vid obduktion och analys framgår att dödsorsaken inte kan ha varit annan än förgiftning med cyklopropylfentanyl.

Christoffer Jonsson hade en missbruksbakgrund, hade varit drogfri under lång tid men uppenbarligen återfallit i missbruk. Det har inte framkommit att han skulle haft några mer uttalade psykiska problem. Han tycks ha haft en framtidstro och han planerade t.ex. för en framtida verksamhet tillsammans med Anette Brännvall. Och anhöriga såg honom inte som en självmordsbenägen person. Samtidigt framstår

hans livssituation hösten 2017 som sämre än tidigare. Han hade skaffat egen bostad av till Anette Brännvall uttalade skäl som framstår som lite svårförståeliga. Han hade tydligen ekonomiska bekymmer. Och att döma av den omständigheten att han inte kom till dotterns firande och det efterföljande sms:et fanns tydligen vissa slitningar i förhållandet. Och han hade som sagt återfallit i missbruk, vilket skulle kunna kännas som ett misslyckande efter lång tids kämpande och drogfrihet och som dessutom skulle kunna utestänga honom från ensam kontakt med sin dotter.

Tingsrättens sammanfattande bedömning blir den att omständigheterna rätt klart talar för att Christoffer Jonsson avled av en oavsiktlig överdosering men att det inte går att helt utesluta självmord. Åtalet i denna del kan därför inte bifallas.

Alexander Rundgren

Av utredningen framgår att Alexander Rundgren hade intagit bl.a. cyklopropylfentanyl. Med hänsyn till den mycket korta tiden mellan det att han hämtade ut en försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han betalade 572 kr som var ett av de under förundersökningen ”identifierade” belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl och till att det i hans kläder hittades en flaska som innehöll cyklopropylfentanyl, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel. Utredningen visar också att det var cyklopropylfentanyl som var dödsorsak.

Alexander Rundgren hade en mångårig bakgrund av missbruk och psykisk ohälsa och han hade vid något tillfälle uttalat självmordsavsikt och också gjort något självmordsförsök. Vid återkommande bedömningar under hösten 2017 befanns dock självmordsrisken som låg. De sista dagarna innan dödsfallet slutade han att ta sin medicin. Det har inte framkommit att han hade några mera konkreta framtidsplaner. Det anförda talar för att han kan ha berövat sig livet. Mot detta ska dock ställas att han kvällen innan han avled hade samtal med sin gammelmormor

om nästa dag och att halten cyklopropylfentanyl i den upphittade sprejflaskan var så låg som 2,9 mg/ml, vilket talar för möjligheten att Alexander Rundgren hade spätt ut vätskan, vilket i så fall i sin tur antyder att han i vart fall vid utspädningstillfället dagen innan dödsfallet (medlet hämtades ut på posten då) eller samma natt/morgon som han dog inte hade tänkt att beröva sig livet med cyklopropylfentanyl.

Sammanfattningsvis finner rätten att omständigheterna talar med viss styrka mot att Alexander Rundgren tog sitt liv men att hans under lång tid dåliga mående, med medföljande självmordsplaner och självmordsförsök, hans kraftiga missbruk och den avbrutna medicineringen inte utesluter att han tog sitt liv. Åtalet kan därför inte bifallas.

Anders Lindberg

Av utredningen framgår att Anders Lindberg hade intagit bl.a. cyklopropylfentanyl. Med hänsyn till den rätt korta tiden mellan det att han hämtade ut en försändelse från HN Onlinehandel AB och dödsfallet, till att han betalade 572 kr som var ett av de under förundersökningen "identifierade" belopp som köpare betalade till bolaget för inköp av cyklopropylfentanyl och till att det i hans bostad fanns två flaskor med samma utseende som de flaskor hade som HN Onlinehandel sålde, finner tingsrätten visat att den cyklopropylfentanyl han hade brukat var inköpt från HN Onlinehandel. Utredningen visar också att det var cyklopropylfentanyl som var dödsorsak.

I Anders Lindbergs bakgrund fanns missbruk och visst psykiskt dåligt mående. Hans levnadssituation vid dödsfallet var dock rätt bra. Han hade nyligen fått ett arbete, han hade egen bostad och han hade skaffat en katt. Och vid det sista samtalet med mamma någon dag innan dödsfallet var han glad. Detta talar mycket starkt mot självmord och det gör också den omständigheten att han anträffades död vid en uppdukad måltid framför tv:n.

Hasan Osman har pläderingsvis pekat på möjligheten att den skrift som Elisabeth Sandström hittade i lägenheten kunde vara ett självmordsbrev. Det stämmer dock dåligt med hennes beteckning dagbok och hennes uppgift att Anders Lindberg visserligen på något ställe hade skrivit – oklart när – att han var trasig inuti men inte något om självmord.

Mot bakgrund av vad nyss sagts om Anders Lindbergs levnadssituation i tiden innan han dog, den syn på framtiden som han måste ha haft när han skaffade sig en katt och den uppdukade måltiden framför tv:n, ser tingsrätten det som uteslutet att han intog cyklopropylfentanyl i avsikt att beröva sig livet.

Uppsåt, vållande?

Av det ovan anförda framgår att tingsrätten funnit visat att Joakim Erikssons, Anton Forslins, Christoffer Jonssons, Alexander Rundgrens och Anders Lindbergs död orsakades av cyklopropylfentanylsprej såld av HN Onlinehandel AB och att det i Joakim Erikssons, Anton Forslins och Anders Lindbergs fall går att utesluta självmord som dödssätt. De tre sistnämnda har istället dött av oavsiktliga överdoser.

Det återstår då att bedöma om Hasan Osman orsakade de tre dödsfallen uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om han inte alls kan lastas straffrättsligt för att de tre avlidit.

Den uppsåtsform som åklagaren lyft fram är likgiltighetsuppsåt. Tingsrätten delar uppfattningen att någon annan uppsåtsform inte kan vara aktuell. Som ovan angivits innebär likgiltighetsuppsåt att gärningsmannen misstänker att hans handlande ska medföra en viss effekt (eller misstänker att en viss förutsättning föreligger) och att

han är likgiltig för om effekten ska inträda eller inte (eller om omständigheten föreligger eller inte).

Av stor betydelse är uppsåtsprövningens första led; gärningsmannens uppfattning om risk. Den får nämligen betydelse också för prövningens andra led. I rättsfallet NJA 2016 s. 763 uttalade Högsta domstolen att vad som i allmänhet krävs för att ett likgiltighetsuppsåt ska föreligga är att gärningsmannen uppfattade att risken för effekten var mycket hög eller att han trodde – i betydelsen utgick från eller antog – att effekten skulle inträda. Betydelsen för andra ledet ligger däri att den som uppfattar risken som avsevärd eller tror att den ska förverkligas, normalt är likgiltig till effekten. Om däremot risken inte är avsevärd är presumptionen att likgiltighet inte föreligger.

Tingsrätten återkommer nedan till frågan om uppsåt men uppehåller sig först vid frågan om vållande.

För straffbar oaktsamhet krävs att gärningsmannen på något sätt utför en kontrollerad handling som är oaktsam (tar otillåtna risker, avviker från nödvändig aktsamhet) eller oaktsamt underlåter att agera och att handlandet, eller underlåtenheten, orsakar den aktuella följden på ett relevant sätt. Om gärningsmannen inser risken med sitt handlande brukar han sägas handla med medveten culpa. Om han inte inser risken men borde ha insett den har han agerat med omedveten culpa.

Hasan Osman kan i sin verksamhet inte ha varit omedveten om att det ämne han marknadsförde var farligt. Det får visserligen godtas att han inte visste att han sålde cyklopropylfentanyl utan trodde att han sålde 2-me-maf, som kan ha varit svagare än cyklopropylfentanyl. Han visste dock att det var en fentanylanalog, han hade gjort olika undersökningar innan han startade sin verksamhet, han hade bekanta som hade avlidit av liknande preparat, han använde skyddsutrustning när han hanterade

det – tingsrätten lämnar utan avseende hans förklaring om målning och fingeravtryck –, preparatet kommenterades på bolagets hemsida och diskuterades i olika internetfora och han varnade på så sätt för preparatet som han på hemsidan uttalade att det inte skulle användas av människor.

Preparatet användes för missbruk och Hasan Osman visste att så skulle ske. Köparna var okända för Hasan Osman. Han hade inte tagit reda på vad han egentligen sålde utan förlitat sig på en okänd säljare i Kina. Det farliga medlet var svårdoserat av bl.a. det skälet att intaget skedde via nässprejflaskor som gav olika stora doser. De sålda förpackningarna saknade varje form av information och varningar.

Tre av köparna avled till följd av oavsiktliga överdoseringar.

En risk kan vara tillåten av bl.a. det skälet att de förväntade fördelarna med handlandet, ut ett samhällsperspektiv överväger risken. Hasan Osmans verksamhet innebar dock ingen annan fördel än för hans egen ekonomi utan den var tvärtom i hög grad samhällsskadlig.

Hasan Osman har genom sitt agerande tagit otillåtna risker och agerat oaktsamt på nyss beskrivet sätt och handlandet fick de nyss beskrivna, förutsebara och straffrättsligt relevanta följderna av försäljning av en farlig produkt till missbrukare under de förhållanden som skedde.

Av vad nyss sagts om Hasan Osmans kännedom om den produkt han sålde och om kundkretsen följer att han insåg riskerna och handlade med i vart fall med medveten culpa. Frågan är om han till och med hade ett likgiltighetsuppsåt.

Skillnaden mellan medveten culpa och likgiltighetsuppsåt är att båda begreppen har första ledet i definitionen av likgiltighetsuppsåt gemensamt – riskinsikt – men att

vid prövningen av andra ledet – likgiltighet inför förverkligandet av risken – utfallet blir olika. Vid medveten culpa är gärningsmannen likgiltig till risken men inte till dess förverkligande. Har han ett liktighetsuppsåt är han likgiltig till riskens förverkligande.

Av stor betydelse blir vad gärningsmannen uppfattat beträffande riskgraden. Om han såg en avsevärd risk skapar ju det en rätt stark presumtion för också likgiltighet till riskförverkligandet.

Som angivits ovan måste Hasan Osman ha sett risk för att kunder skulle kunna dö av det preparat som han sålde. Det är svårbedömt vad han insåg om risknivån. Det hänger särskilt samman med att han inte kände till att han sålde cyklopropylfentanyl utan trodde att han sålde en annan fentanylanalog som han uppfattade som, och som kanske också var, mindre farlig än cyklopropylfentanyl. Det öppnar för möjligheten att han såg en mindre risk än den som följde med brukande av cyklopropylfentanyl.

Tingsrättens sammanfattande bedömning blir den att Hasan Osman måste ha insett att det fanns risk för att kunder skulle dö av det missbruksmedel som han sålde men att han inte måste ha uppfattat risken som avsevärd eller utgått från att kunder skulle avlidas. Någon omständighet som ändå motiverar bedömningen att han var likgiltig inför effekten dödsfall har inte framkommit. I stället var han medvetet oaktsam varför han ska dömas för vållande till annans död. På av åklagaren angivna skäl är brotten att bedöma som grova.

ÅTALSPUNKT 4

Eftersom åklagaren har lagt ner åtalet och Hasan Osman yrkat frikännande dom ska sådan dom meddelas utan prövning i sak enligt 20 kap 9 § rättegångsbalken.

PÅFÖLJD

Hasan Osman har tidigare lagförts för endast några trafikbötesbrott. Av yttrande från frivården framgår att han sedan flera år tillbaka lever ett, till skillnad från tidigare, drogfritt och ordnat liv. Han har vissa psykiska problem som dock inte synes vara av det slag som påverkar påföljdsbedömningen.

I Högsta domstolen handläggs för närvarande ett brottmål som har stora likheter med detta mål. I det målet hade personer sålt fentanylanaloger under omständigheter som i mångt och mycket överensstämmer med omständigheterna i tingsrättens mål. I det andra målet avled åtta köpare. Gärningsmännen dömdes för grovt vållande till annans död. Tingsrätten uttalade i det målet – efter att ha framhållit att brotten begicks i näringsverksamhet med enda syfte att tjäna pengar och genom utnyttjande av drogberoende personers utsatta ställning – att straffvärdet avseende huvudgärningsmannen för **ett** brott uppgick till fängelse i två år. Det tycks som att hovrätten inte hade något att invända mot den bedömningen.

Tingsrätten finner att motsvarande straffvärdebedömning bör göras också i detta mål och finner att det samlade straffvärdet av Hasan Osmans brottslighet, med tillämpning av sedvanligt tillämpande principer vid flerfaldig brottslighet, uppgår till 3 år. Det straffvärdet är så högt att annan påföljd än fängelse inte kan komma i fråga.

SKADESTÅND**INLEDNING**

Målsägandena har yrkat skadestånd enligt vad som anges nedan under punkterna 1–11 (numreringen ansluter till punktnumreringen i åtalspunkt 1). Samtliga yrkanden

har framställts mot Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs med yrkande om solidariskt betalningsansvar.

Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs har bestritt samtliga skadeståndsyrkanden. Hasan Osman har som skäl för bestridandet åberopat några för flera målsäganden aktuella grunder och han har gjort vitsordanden som avser flera av målsägandena. Grunderna och vitsordandena är följande.

1. Han har inte gjort sig skyldig till straffbar gärning.
2. För det fall gärningen bedöms som dråp eller grovt vållande till annans död bestrids yrkandet om ersättning för sveda och värk på den grunden att målsäganden inte hade hushållsgemenskap med den avlidne eller att det föreligger några speciella förhållanden som innebär att målsäganden stod den avlidne särskilt nära i den mening som avses i 5 kap 2 § skadeståndslagen. Om närståendekravet anses uppfyllt gäller punkt 3.
3. För det fall gärningen bedöms som dråp vitsordas yrkat belopp för sveda och värk. För det fall gärningen bedöms som grovt vållande till annans död vitsordas 30 000 kr.
4. Yrkat belopp vitsordas.

Nedan anges beträffande de olika yrkandena vilka grunder/vitsordanden som är aktuella i de enskilda fallen.

Hasan Osman har vitsordat samtliga ränteyrkanden.

Bolaget har åberopat samma grunder för bestridandet som Hasan Osman.

En del anhöriga har lämnat uppgifter av betydelse för skadestandsfrågan.
Tingsrätten har dock valt att redovisa också de uppgifterna under Skuldfrågan.

YRKANDEN

1. Anhöriga till Sebastian Karlsson

Lise-Lotte Karlsson (mamma), Arne Karlsson (pappa), Sandra Pettersson (sambo), Joline Pettersson (barn), Dylan Pettersson (barn) och Isabella Karlsson (syster) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 5 oktober 2017 till dess betalning sker.

Dödsboet efter Sebastian Karlsson har yrkat 38 878 kr för begravningskostnad, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 30 378 kr från den 17 november 2017 och på 8 500 kr från den 30 maj 2018, allt till dess betalning sker.

Vad gäller Lise-Lotte Karlssons, Arne Karlssons, Sandra Petterssons, Joline Petterssons och Dylan Petterssons yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller Isabella Karlssons yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan. Vad gäller dödsboets yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4 ovan.

2. Anhöriga till Joakim Lindström

Siri Andersson (mamma) har yrkat 60 000 kr för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 5 oktober 2017 till dess betalning sker.

Hasan Osman och bolaget har hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan.

3. Anhöriga till Joakim Eriksson

Anita Eriksson (mamma) och Ingemar Karlsson (pappa) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker. Anita Eriksson har vidare yrkat 16 908 kr, varav 6 916 för kostnader (begravningskostnad, kostnad för läkarvård och kostnad för sjukgymnastik) och 9 992 kr för inkomstförlust, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 oktober 2017 till dess betalning sker.

Vad gäller Anita Erikssons och Ingemar Karlssons yrkanden avseende sveda och värk har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller Anita Erikssons yrkanden i övrigt har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4 ovan.

4. Anhöriga till Christian Svensson

Sara Classon (tidigare sambo och mamma till Lovelina och Alina), Lovelina Classon (barn), Alina Classon (barn), Mikael Svensson (pappa), Katarina Linnell (mamma) och Pontus Wengsén (bror) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 11 oktober 2017 till dess betalning sker.

Vad gäller Sara Classons och Pontus Wengséns yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan. Vad gäller övriga yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan.

5. Anhöriga till Joakim Karlsson

Jan Karlsson (pappa), Ulrika Karlsson (mamma), Linn Karlsson (syster), Emma Karlsson (syster) och Marcus Karlsson (bror) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda

och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 oktober 2017 till dess betalning sker. Jan och Ulrika Karlsson har vidare yrkat 43 890 kr för begravningskostnad jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 26 180 kr från den 12 december 2017 och på 17 710 kr från den 20 december 2017, allt till dess betalning sker.

Vad gäller Jan och Ulrika Karlssons yrkanden gällande sveda och värk har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller deras yrkanden i övrigt har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4. Vad gäller övriga yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan.

6. Anhöriga till Anton Forslin

Ingela Sjökvist (mamma) och Elina Forslin (syster) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 oktober till dess betalning sker. Ingela Sjökvist har vidare yrkat 12 552 kr 38 öre för inkomstförlust jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 oktober 2017 till dess betalning sker.

Dödsboet efter Anton Forslin har yrkat 26 254 kr för begravningskostnad jämte ränta på 9 120 kr från den 24 november 2017 och på 17 134 kr från den 30 november 2017, allt till dess betalning sker.

Vad gäller Ingela Sjökvist yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1, 3 och, vad avser inkomstförlust, 4 ovan. Vad gäller Elina Forslins yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan. Vad gäller dödsboets yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4 ovan.

7. Anhöriga till David Hallberg

Tord Hallberg (pappa), Stina Hallberg (mamma) och Fanny Hallberg (syster) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 26 oktober 2017 till dess betalning sker. Tord Hallberg och Stina Hallberg har vidare yrkat 13 380 kr för tre månades utebliven hyra jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 4 460 kr från den 31 oktober 2017, på 4 460 kr från den 30 november 2017 och på 4 460 kr från den 31 december 2017, allt till dess betalning sker.

Dödsboet efter David Hallberg har yrkat 60 783, varav 42 883 kr för begravningskostnad, 16 400 kr för gravsten och 1 500 kr för att reparera ett krossat fönster, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 42 883 kr från den 6 december 2017, på 16 400 kr från den 17 januari 2018 och på 1 500 kr från den 17 november 2017, allt till dess betalning sker.

Vad gäller Tord och Stina Hallbergs yrkanden avseende sveda och värk har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller deras yrkanden i övrigt har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkten 1 ovan och därtill hävdatt att det inte föreligger adekvat kausalitet och att kostnaden ligger utom ramen för vad som kan anses skäligt enligt 5 kap 2 § första stycket 1 skadeståndslagen. Vad gäller Fanny Hallbergs yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan. Vad gäller dödsboets yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkten 1 ovan och därtill hävdatt att det inte föreligger adekvat kausalitet vad gäller reparationskostnaden och att den kostnaden ligger utom ramen för vad som kan anses skäligt enligt 5 kap 2 § skadeståndslagen. Vad gäller begravningskostnad inklusive gravsten har Hasan Osman och bolaget vitsordat 45 000 kr och hävdatt att överskjutande belopp inte ligger inom ramen för vad som kan anses skäligt enligt 5 kap 2 § skadeståndslagen.

8. Anhöriga till Erik Lidén

Susanne Lidén (mamma) och Philip Hamilton (pappa) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 11 november 2017 till dess betalning sker. Susanne Lidén har vidare yrkat 9 661 kr för begravningskostnad, 26 806 kr för inkomstförlust och 200 kr för samtalsterapi jämte ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från den 11 november 2017 till dess betalning sker.

Vad gäller Susanne Lidéns yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1,3 och, vad gäller begravningskostnad, inkomstförlust och kostnad för samtalsterapi, punkt 4 ovan. Vad gäller Philip Hamiltons yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan.

9. Anhöriga till Christoffer Jonsson

Anette Brännvall (enligt egen uppgift sambo, enligt åklagarens uppgift särbo), Hanna Brännvall (dotter), Torbjörn Jonsson (pappa), Maria Jonsson (mamma) och Fredrik Jonsson (bror) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 18 november 2017 till dess betalning sker. Anette Brännvall har vidare yrkat 33 982 kr för inkomstförlust och 1 995 kr för läkarbesök och resor till begravning, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 18 november 2017 till dess betalning sker. Och Torbjörn Jonsson har vidare yrkat 8 500 kr för begravningskostnad jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 18 november 2017 till dess betalning sker.

Vad gäller Anette Brännvalls, Hanna Brännvalls, Torbjörn Jonssons och Maria Jonssons yrkanden avseende sveda och värk har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller Anette Brännvalls och Torbjörn Jonssons yrkanden i övrigt har bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4 ovan. Vad gäller

Fredrik Jonssons yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1–3 ovan.

10. Anhöriga till Alexander Rundgren

Henrik Rundgren (pappa), Ulrika Palo Rundgren (mamma), Lina Rundgren (syster) och Elliot Rundgren (bror) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 19 november 2017 till dess betalning sker.

Dödsboet efter Alexander Rundgren har yrkat 45 566 kr för begravningskostnad jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 32 640 kr från den 17 januari 2018 och på 12 926 kr från den 19 maj 2018, allt till dess betalning sker.

Vad gäller Henrik Rundgren och Ulrika Palo Rundgrens yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan. Vad gäller Lina och Elliot Rundgrens yrkanden har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkter 1–3 ovan. Vad gäller dödsboets yrkande har Hasan Osman och bolaget hänvisat till punkterna 1 och 4 ovan.

11. Anhöriga till Anders Lindberg

Elisabeth Sandström (mamma) och Roland Sandström (pappa) har yrkat 60 000 kr vardera för sveda och värk jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 november 2017 till dess betalning sker. Elisabeth Sandström har vidare yrkat 12 032 kr för inkomstförlust jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 november 2017 till dess betalning sker.

Hasan Osman och bolaget har hänvisat till punkterna 1 och 3 ovan och, vad gäller yrkandet avseende inkomstförlust, punkten 4.

Tingsrättens bedömning

Hasan Osman har befunnits skyldig till att genom brott ha orsakat Joakim Erikssons, Anton Forslins och Anders Lindbergs död. Han har därigenom ådragit sig skadeståndsskyldighet för begravningskostnad och andra kostnader till följd av dödsfallet samt för personskada som drabbat någon som stod den avlidne särskilt nära (5 kap. 2 § skadeståndslagen).

Det är i målet ostridigt att föräldrarna till Joakim Eriksson, Anton Forslin och Anders Lindberg stod de avlidna särskilt nära. Tingsrätten bedömer att det grova vållandet till annans död ligger så nära uppsåtligt handlande att skadeståndsbeloppen till dem ska bestämmas till 60 000 kr (jämför NJA 2006 s. 738 och 2017 s. 1208). Därutöver ska Anita Eriksson, Ingela Sjökvist, Elisabeth Sandström och dödsboet efter Anton Forslin tillerkännas ersättning för kostnader och inkomstförlust i enlighet med yrkade och vitsordade belopp.

Anton Forslins syster Elina Forslin levde vid tiden för Anton Forslins dödsfall inte i hushållsgemenskap med honom. Hon hade till och med brutit sin kontakt med honom, om än kanske på inrådan från annan. Tingsrätten ser inte underlag för att bedöma att hon stod Anton Forslin särskilt nära varför hennes skadeståndsyrkande ska ogillas.

Vad gäller övriga avlidna personer har tingsrätten inte funnit bevisat att Hasan Osman gjort sig skyldig till brott varför de skadeståndsanspråk som framställts i anledning av de dödsfallen ska ogillas.

FÖRVERKANDE OCH BEVISBESLAG

Åklagaren har yrkat

förverkande enligt 36 kap 2 § brottsbalken, alternativt 36 kap 3 § 1 p brottsbalken, alternativt 5 § lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor av cyklopropylfentanyl, förpackningsmaterial och diverse utrustning; kapselfyllare, burkar, backar, påsar, säckar, flaskor, gryta, spruta m.m.

och att bevisbeslagen av förpackningsmaterial, dator och mobiltelefon ska få bestå till dess domen i ansvarselden vunnit laga kraft.

Åklagaren har vidare yrkat förverkande enligt 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor av 450 000 kr från Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs, att utges solidariskt, vilket belopp utgör beräknad vinning av försäljning av cyklopropylfentanyl under tiden den 18 oktober – den 30 november 2017.

Josefin Eurenus, finansiell utredare på polisen, har berättat hur bolagets vinst av försäljningarna av cyklopropylfentanyl räknats fram. Hon har räknat på två olika sätt. Utgångspunkten har varit olika kontoutdrag i bolaget av vilka det framgår att 838 749 kr betalades in till bolaget för varuköp under den tid som cyklopropylfentanyl var klassat som hälsofarlig vara. I beräkning 1 har hon utgått från de beslag som har gjorts i målet och konstaterat att drygt 73,4 % av alla försändelser enbart innehöll cyklopropylfentanyl. 73,4 % av 838 749 kr = 615 600 kr. I beräkning 2 har hon utgått från de försäljningspriser som framgick av hemsidan och jämfört med inbetalningar till bolaget. Hon har dock tagit bort sådana inbetalningar som till belopp överensstämmer med också andra varor som under delar av perioden såldes via hemsidan. Kvar blir swishbetalningar som avser enbart cyklopropylfentanyl till ett belopp om 114 749 kr och bankgiro/postförskott som

enbart avser cyklopropylfentanyl till ett belopp om 202 817 kr, tillhopa ca 317 600 kr. Inköpskostnaden för den fentanyl som ingår i beräkning 1 har uppskattats till 7 700 kr och till 5 300 kr för den fentanyl som ingår i beräkning 2. Kostnader utöver inköp, t.ex. för flaskor, har endast beaktats genom att det skett viss avrundning neråt. Vinningen blir då avrundat 608 000 kr respektive 310 000 kr.

Åklagaren har uppgivit att beloppet 450 000 kr ligger, avrundat nedåt, mitt emellan de sålunda framräknade vinstbeloppen.

Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs har bestritt yrkandet om förverkande av vinning med hänvisning till att Hasan Osman inte gjort sig skyldig till brott. De har dessutom hävdats att beloppet är felberäknat. De har förklarat sig inte ha någon invändning mot förverkande- och bevisbeslagsyrkandena.

Tingsrättens bedömning

Av utgången i skuldfrågan följer att yrkandet om vinningsförverkande ska ogillas. Övriga yrkanden är lagligen grundade och ska bifallas.

KVARSTAD

Till säkerställande av målsägandenas anspråk på ersättning för sveda och värk har tingsrätten beslutat om kvarstad på så mycket av Hasan Osmans egendom att ett belopp om 1 750 000 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beloppet avser ersättningar för sveda och värk avseende samtliga målsägande med undantag för Sara Classon, Linn Karlsson, Emma Karlsson, Marcus Karlsson, Elina Forslin, Fanny Hallberg och Philip Hamilton. Kvarstaden vad gäller Siri Andersson, Jan Karlsson, Ulrika Karlsson, Elisabeth Sandström och Roland Sandström avser dock

ett belopp om 50 000 kr vardera och kvarstaden vad gäller Lina Rundgren och Elliot Rundgren avser ett belopp om 30 000 kr vardera.

Åklagaren har yrkat att den beslutade kvarstaden ska bestå till dess att verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom. Därjämte har Anette Brännvall och Torbjörn Jonsson yrkat att tingsrätten i kommande dom ska förordna om ytterligare kvarstad på så mycket att av Hasan Osmans egendom att deras skadeståndsfordringar avseende belopp om också över 60 000 kr kan antas bli täckta vid utmätning.

Tingsrätten har i målet också beslutat om kvarstad till säkerställande av statens anspråk på förverkad vinning på så mycket av HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs egendom att ett belopp om 450 000 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Åklagaren har yrkat att den beslutade kvarstaden ska bestå till dess att verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Hasan Osman och HN Onlinehandel AB i likvidation i konkurs har bestritt kvarstadsyrkandena.

Tingsrättens bedömning

Vinningsförverkandeyrkandet har ogillats. Det finns alltså ingen fordran mot bolaget att säkerställa vartill kommer att det efter konkursen inte längre föreligger någon sabotagerisk och att ändamålet med en kvarstad normalt förfaller om gäldenären försätts i konkurs (NJA 1989 s. 52). Kvarstaden mot bolaget ska därför hävas.

Beslutad kvarstad till säkerställande av betalning av skadestånd ska bestå endast till den del beslutet avser skadeståndsyrkanden som bifalls genom denna dom, tillhoppa 280 000 kr (60 000 kr avseende envar av Anita Eriksson, Ingemar Karlsson och

Ingela Sjökvist och 50 000 kr avseende envar av Elisabeth Sandström och Roland Sandström).

Av den bedömning tingsrätten gjort i skadeståndsdelen följer att Anette Brännvalls och Torbjörn Jonssons nu framställda yrkanden om kvarstad till säkerställande av skadeståndsfordringar överstigande 60 000 kr ska ogillas.

NÄRINGSFÖRBUD

Åklagaren har yrkat att Hasan Osman med stöd av 4 §, 8 § och 21 § lagen (2014:836) om näringsförbud ska meddelas näringsförbud och att tillfälligt förbud ska meddelas för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligen har avgjorts.

Åklagaren har uppgivit att hon inte yrkar näringsförbud om Hasan Osman inte skulle dömas för dråp eller grovt vållande till annans död. Hon har vidare uppgivit att hon inte påkallar att yrkandet om tillfälligt näringsförbud ska prövas tidigare än i samband med denna dom.

Hasan Osman har bestritt näringsförbudsyrkandet.

Tingsrättens bedömning

Enligt 4 § lagen om näringsförbud ska den som grovt har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid har gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, meddelas näringsförbud, om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt.

Hasan Osman har i sin näringsverksamhet gjort sig skyldig till en allvarlig brottslighet med högt straffvärde. Han har därigenom grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten. Brotten har inneburit att flera personer har

avlidit och det har alltså orsakat mycket betydande skada. Ett förbud är därför påkallat från allmän synpunkt.

Till följd av det anförda ska Hasan Osman meddelas näringsförbud. Det allvarliga i brottsligheten motiverar att förbudstiden bestäms till maximala tio år.

Eftersom det är uppenbart att det finns grund för näringsförbud ska förbudet börja gälla omedelbart utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft.

RÄTTEGÅNGSKOSTNADER

Hasan Osman har i fall av helt eller delvis frikännande dom yrkat ersättning för egna rättegångskostnader med 98 875 kr. Av beloppet avser 92 625 kr ersättning till Ulf Jonsson (54 375 kr för inläsning och upprättande av yttranden samt 38 250 kr restid, förberedelsetid och inställelse vid huvudförhandling) och 6 250 kr ersättning till Jan Beskow för allt hans arbete.

Samtliga tidsuppgifter och ersättningsbelopp nedan gällande försvararens och målsägandebiträdenas yrkanden är cirkauppgifter.

Advokat Persson har yrkat ersättning med 650 000 kr, varav 450 000 kr för 320 timmars arbete, 48 000 kr för 37 timmars tidspillan, 19 000 kr för diverse utlägg och 130 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Wålander (6 klienter varav 2 underåriga barn) har yrkat ersättning med 104 000 kr. varav 78 000 kr för 56 timmars arbete, 6 000 kr för 5 timmars tidspillan och 21 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Ritzer (3 klienter hänförliga till 2 olika dödsfall) har yrkat ersättning med 136 000 kr, varav 91 000 kr för 65 timmars arbete, 17 000 kr för 13 timmars tidspillan, 1 000 för diverse utlägg och 27 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Beskow (1 klient) har yrkat ersättning med 197 000 kr, varav 120 000 kr för 85 timmars arbete, 24 000 kr för 18 timmars tidspillan, 14 000 kr för diverse utlägg och 40 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Eriksson Nygren (7 klienter hänförliga till 3 olika dödsfall) har yrkat ersättning med 163 000 kr, varav 123 000 kr för 88 timmars arbete, 7 000 kr för 6 timmars tidspillan och 33 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Berntö (6 klienter varav 2 underåriga barn) har yrkat ersättning med 130 000 kr, varav 72 000 kr för 52 timmars arbete, 28 000 kr för 22 timmars tidspillan, 4 000 för diverse utlägg och 26 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Eslami (5 klienter) har yrkat ersättning med 213 000 kr, varav 147 000 kr för 105 timmars arbete, 20 000 kr för 16 timmars tidspillan, 3 000 kr för diverse utlägg och 43 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Mattsson Dismats (1 klient) har yrkat ersättning med 161 000 kr, varav 118 000 kr för 84 timmars arbete, 10 000 kr för 8 timmars tidspillan, 1 000 kr för diverse utlägg och 32 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Länta (5 klienter varav 1 underårigt barn) har yrkat ersättning med 352 000 kr, varav 233 000 kr för 166 timmars arbete, 33 000 kr för 27 timmars tidspillan, 16 000 kr för diverse utlägg och 70 000 kr för mervärdesskatt.

Advokat Sanfridsson (4 klienter) har yrkat ersättning med 106 000 kr, varav 77 000 kr för 55 timmars arbete, 8 000 kr för 6 timmars tidspillo och 21 000 kr för mervärdesskatt.

Åklagaren har yttrat sig över ersättningsanspråken. Hon har konstaterat att målet varit omfattande både vad gäller utredningsmaterial och förhandlingstid, att försvararen inhämtat relativt omfattande bevisning, att målsägandebiträderna främst kunnat koncentrera sig på de delar av målet som rört deras klienter men ändå behövt gå igen större delen av utredningen i vart fall övergripande och att målets art och omfattning varit sådant att det är förstaeligt om målsägandebiträderna behövt ha mer omfattande kontakter med klienter än i många andra mål. Den synpunkt på räkningarna som hon framfört gäller anspråken från advokat Länta och advokat Eslami. Hon noterar att deras räkningar vad gäller arbetstid väsentligt avviker från övriga målsägandebiträdens anspråk.

Tingsrättens bedömning

Målet har varit tämligen omfattande. Huvudförhandlingen pågick under elva dagar. Den föregicks av ett särskilt planeringssammanträde.

Huvudförundersökningsprotokollet omfattar nästan 1500 sidor. En bilaga med journaluppgifter m.m. omfattar drygt 800 sidor. Antalet aktilagor uppgår till drygt 700.

Advokat Persson har tillvaratagit sin klients intressen på bästa sätt. Han synes ha gjort ett noggrant förberedelsearbete och i det bl.a. tagit fram egen utredning av rätt omfattande slag. Tingsrätten har inga invändningar mot hans redovisning av arbetad tid utan yrkandet i denna del är skäligt.

Åtalen avsåg bl.a. elva fall av dråp. Det utomordentligt allvarliga i denna brottslighet motiverar bedömningen att det finns särskilda skäl att tillerkänna

advokat Persson ersättning för merkostnader avseende tidsspillan och utlägg. Också yrkandet i dessa delar är skäligt.

Även kostnadsyrkandena från advokaterna Wålander, Ritzer, Eriksson Nygren, Berntö och Sanfridsson framstår som skäliga.

Advokaterna Beskow och Mattsson Dismats har framställt kostnadsyrkanden som innehåller uppgift om arbetad tid som rätt betydligt överstiger vad nyssnämnda målsägandebiträden redovisat. Dock har åklagaren, som har ett bättre underlag än rätten vad gäller att bedöma tidsåtgång för förberedande arbete i målet, inte haft något att invända mot den arbetstid som de redovisat. Därtill har advokat Beskows klient på rätten givit intryck av stort engagemang i saken varför det kan antas att han fått lägga ner mer tid på klientkontakter än kanske en del av de andra biträdena. Och advokat Mattsson Dismats har, enligt vad som framgår av kostnadsräkningen, haft en del arbete med bevisfrågor som i vart fall inte alla de andra biträdena haft. Tingsrätten stannar för att bedöma också advokaterna Beskows och Mattsson Dismats arvodesanspråk som skäliga.

Det finns något mera att säga vad gäller advokat Beskows ersättningsanspråk. Han bedriver sin verksamhet i Västerås. Vägavståndet mellan Linköping och Västerås är ca 20 mil. Han har inte begärt förhandsbesked enligt 21 kap 10 § rättegångsbalken. Han eller, två dagar, ersättare för honom har varit personligen närvarande vid förhandling i tingsrätten den 27 och 29 februari samt den 4, 5, 12 och 27 februari. För tidsspillan och utlägg hänförlig till medverkan i rättegången dessa dagar har han yrkat ersättning med 38 318 kr exklusive mervärdesskatt. En del av dessa kostnader har uppkommit av det skälet att han har sin verksamhet långt från Linköping. Särskilda skäl enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken att ersätta merkostnaderna föreligger inte utan han ska, med undantag för förhandlingsdagen den 12 mars, tillerkännas ersättning i enlighet med vad en lokalt verksam advokat som mest hade kunnat få; ersättning för resa 20 mil och tidsspillan 3 timmar per förhandlingsdag.

Undantaget är motiverat av det skälet att hans klient Anita Eriksson hördes den 12 mars och då inställde sig personligen. Det får godtas som särskilda skäl att advokat Beskow då valde att vara vid hennes sida.

Till följd av det anförda ska advokat Beskow ersättas för 3 timmars tidspillan per dag i 5 dagar = 15 timmar = 19 275 kr, 20 mils bilresa per dag i 5 dagar = 100 mil = 3 050 kr samt tidspillan och utlägg i anslutning till förhandlingen den 12 mars i enlighet med hans yrkande, 8 903 kr. Det innebär tillhoppa att beviljad ersättning för tidsspillan uppgår till 25 699 kr och för utlägg till 5 529 kr.

Advokat Eslami och advokat Länta har angivit en arbetstid som betydligt överstiger vad övriga målsägandebiträden upptagit. Deras kostnadsräkningar innehåller ingen uppgifter som nöjaktigt motiverar tidsåtgången. Dock har också advokat Läntas klienter givit intryck av stort engagemang varför det är förståeligt om även hon haft mera omfattande klientkontakter än en del av de andra biträdena och hon har dessutom haft något mer tidskrävande skadestandsfrågor att hantera än många andra. Därtill kommer att både hon och advokat Eslami haft flera klienter var och inte bara en som Beskow och Mattsson Dismats.

Tingsrätten finner att ersättningen för arbete vad gäller Eslami ska bestämmas till 126 360 kr för 90 timmars arbete och ersättningen till Länta ska bestämmas till 175 500 kr för 125 timmars arbete. Också vad gäller advokat Länta får godtas att hon var närvarande i tingsrätten den dag som ett par av hennes klienter inställde sig personligen för förhör.

Hasan Osman har frikänts i åtta av elva åtalade fall. Den av honom åberopade bevisningen var skäligen påkallad för ett tillvaratagande av hans rätt. Han bör därför tillerkännas viss ersättning för egna beviskostnader. Ersättningen bör bestämmas till skäliga 75 000 kr.

Med hänsyn till den påföljd som ådöms Hasan Osman ska kostnaden för försvarare och målsägandebiträden stanna på staten.

ÖVRIGA FRÅGOR

Åklagaren har yrkat att Hasan Osman, om han döms för dråp eller grovt vållande till annans död, i samband med kommande dom ska häktas på grund av flyktfara.

Hasan Osman har bestritt häktningssyrkandet. Han har hävdat att det inte finns någon flyktfara ens om han skulle dömas till ett längre fängelsestraff; han bor här i landet, han är uppvuxen här, han har sin familj här, han har inte kontakt med någon släkt utomlands.

Tingsrätten, som konstaterar att det av frivårdens yttrande framgår att Hasan Osman är uppvuxen med sin familj här i landet och att han nu har egen familj bestående av sambo och ett barn, bedömer att det som framkommit om Hasan Osmans personliga förhållanden starkt talar emot att han skulle undandra sig verkställighet av ett fängelsestraff genom att lämna landet varför flyktfaran får bedömas som rätt liten. Det saknas därför skäl att häkta honom.

I målet har förevisats bilder på avlidna personer. Det kan antas att närstående lider men om bilderna blir offentliga. Sekretessen enligt 43 kap. 2 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska därför bestå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga 1

Överklagande till Göta hovrätt senast den 16 april 2020

Rolf Holmgren

Avräkningsunderlag bifogas domen

Domslut avseende Hasan Osman

1. Siri Andersson
Bygdegårdsvägen 3 F
360 23 Älmeboda

Målsägandebiträde:
Advokat Johan Ritzer
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

2. Anette Brännvall
Videplan 3 H Lgh 1102
981 43 Kiruna

Målsägandebiträde:
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Bryggargatan 14
941 63 Piteå

3. Hanna Brännvall
Videplan 3 H Lgh 1102
981 43 Kiruna

Målsägandebiträde:
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Bryggargatan 14
941 63 Piteå

4. Alina Classon
Vanadingatan 143
562 42 Taberg

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

5. Lovelia Classon
Vanadingatan 143
562 42 Taberg

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

6. Sara Classon
Vanadingatan 143
562 42 Taberg

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

7. Anita Eriksson
Ramnäsgratan 11
723 43 Västerås

Målsägandebiträde:
Advokat Martin Beskow
Advokatfirman Beskow AB
Slottet 1
722 11 Västerås

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Mathilda Mossling
Slottet 1
722 11 Västerås

8. Dödsboet efter Anton Forslin
c/o Ingela Sjökvist
Västra Trösten 311
820 70 Bergsjö

Ombud:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

9. Elina Forslin
Norra Kopparslagargatan 4 Lgh 1402
803 11 Gävle

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

10. Dödsboet efter David Hallberg
c/o Tord och Stina Hallberg
Sysslomansgatan 35 A, lgh 1003
752 23 Uppsala

Ombud:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

11. Fanny Hallberg
Bergsgatan 4 Lgh 1202
745 32 Enköping

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

12. Stina Hallberg
Sysslomansgatan 35 A Lgh 1003
752 23 Uppsala

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

13. Tord Hallberg
Sysslomansgatan 35 A Lgh 1003
752 23 Uppsala

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

14. Philip Hamilton
112 Moo 17, Nadee Sub-district, Mua
Muang Distr Surin, Surin Province
Thailand

Företrädd av åklagaren

15. Fredrik Jonsson
Timmermansgatan 34 Lgh 1202
972 41 Luleå

Målsägandebiträde:
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Bryggargatan 14
941 63 Piteå

16. Maria Jonsson
Bataljonsvägen 38
961 43 Boden

Målsägandebiträde:
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Bryggargatan 14
941 63 Piteå

17. Torbjörn Jonsson
Garnisonsgatan 55 Lgh 1106
961 36 Boden

Målsägandebiträde:
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Bryggargatan 14
941 63 Piteå

18. Arne Karlsson
Gunnarsbro 204
598 92 Vimmerby

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

19. Dödsboet efter Sebastian Karlsson
c/o Lise-Lotte Karlsson
Gunnarsbro 204
598 92 Vimmerby

Ombud:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

20. Emma Karlsson
Norrundastrand 24
194 55 Upplands Väsby

Målsägandebiträde:
Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
c/o Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

21. Ingemar Karlsson
Österundagatan 10
723 40 Västerås

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

22. Isabella Karlsson
Johannesbergsvägen 5 Lgh 1001
593 53 Västervik

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

23. Jan Karlsson
Norrundagränd 24
194 55 Upplands Väsby

Målsägandebiträde:
Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
c/o Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

24. Linn Karlsson
Bygatan 1 Lgh 1101
191 46 Sollentuna

Målsägandebiträde:
Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
c/o Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

25. Lise-Lotte Karlsson
Gunnarsbro 204
598 92 Vimmerby

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

26. Marcus Karlsson
Norrundagränd 24
194 55 Upplands Väsby

Målsägandebiträde:
Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
c/o Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

27. Ulrika Karlsson
Norrundagränd 24
194 55 Upplands Väsby

Målsägandebiträde:
Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
c/o Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm

28. Susanne Lidén
c/o Bergvall
Västra Bangatan 59 E Lgh 1302
195 40 Märsta

Målsägandebiträde genom substitution:
Biträdande jurist David Kugelberg
c/o Advokatfirman Carl Axel Thomas Martinsson AB
Karlplan 12
115 20 Stockholm

Målsägandebiträde:
Advokat Olov Mattsson Dismats
Advokatfirman Carl Axel Thomas Martinsson AB
Karlplan 12
115 20 Stockholm

29. Katarina Linnell
Fagerhult 10
568 93 Skillingaryd

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

30. Ulrika Palo Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

31. Dylan Pettersson
Gerdsborgsgatan 10 Lgh 1001
598 40 Vimmerby

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

32. Joline Pettersson
Gerdsborgsgatan 10 Lgh 1001
598 40 Vimmerby

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

33. Sandra Pettersson
Gerdsborgsgatan 10 Lgh 1001
598 40 Vimmerby

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

34. Dödsboet efter Alexander Rundgren
c/o Henrik Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

Ombud:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

35. Elliot Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

36. Henrik Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

37. Lina Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

Målsägandebiträde:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

38. Elisabet Sandström
Gamla Bangatan 40 A Lgh 1002
771 53 Ludvika

Målsägandebiträde:
Advokat Johan Ritzer
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

39. Roland Sandström
Gamla Bangatan 40 A Lgh 1002
771 53 Ludvika

Målsägandebiträde:
Advokat Johan Ritzer
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

40. Ingela Sjökvist
Västra Trösten 311
820 70 Bergsjö

Målsägandebiträde:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

41. Mikael Svensson
Björkvägen 26
386 31 Färjestaden

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

42. Pontus Wengsén
Bertrandsgatan 3 B Lgh 1203
212 14 Malmö

Målsägandebiträde:
Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19950206-3333	Datum för dom/beslut 2020-03-26
Efternamn Osman	Förnamn Hasan

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-11-30	2018-01-24
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Postadress

Box 365

581 03 Linköping

Besöksadress

Brigadgatan 3

Telefon

013-25 10 00

Telefax

E-post: linkopings.tingsratt@dom.se

Vår personuppgiftsbehandling, se www.domstol.se/linkopings-tingsratt

Expeditionstid

måndag - fredag

08:00-16:00

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19950206-3333	Datum för dom 2021-06-16
Efternamn Osman	Förnamn Hasan

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad under tid före den 1 april 2019 som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tid.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-11-30	2018-01-24
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Charlotta Schelvander

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 3
Rotel 33

Målsägandebilaga
2021-06-16

Mål nr
B 1299-20

Målsägandebilaga till domslutet för Hasan Osman

Klagande (Målsägande)

1. Sandra Pettersson
Gerdsborgsgatan 10 Lgh 1001
598 40 Vimmerby

2. Dylan Pettersson
Samma adress

3. Joline Pettersson
Samma adress

4. Liseloth Karlsson
Gunnarsbro 204
598 92 Vimmerby

5. Arne Karlsson
Samma adress

6. Isabella Karlsson
Johannesbergsvägen 5 Lgh 1001
593 53 Västervik

7. Dödsboet efter Sebastian Karlsson
c/o Liseloth Karlsson
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 1–6 samt ombud för 7: Advokat Karin Wålander
Crusner Advokatbyrå AB
Torggatan 4
582 19 Linköping

8. Sara Classon
Vanadingatan 143
562 42 Taberg

9. Alina Classon
Samma adress

10. Lovelia Classon
Vanadingatan 143
562 42 Taberg

Dok.Id 359647

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223 550 02 Jönköping	Hovrättsgränd 4	036-15 69 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se		måndag – fredag 08:00–16:00

11. Katarina Linnell
Fagerhult 10
568 93 Skillingaryd

12. Mikael Svensson
Björkvägen 26
386 31 Färjestaden

13. Pontus Wengsén
Bertrandsgatan 3 B Lgh 1203
212 14 Malmö

Ombud och målsägandebiträde för 8–13: Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

14. Ulrika Karlsson
Norrundagränd 24
194 55 Upplands Väsby

15. Jan Karlsson
Samma adress

16. Emma Karlsson
Samma adress

17. Marcus Karlsson
Samma adress

18. Linn Karlsson
Bygatan 1 Lgh 1101
191 46 Sollentuna

Ombud och målsägandebiträde för 14–18: Advokat Behrang Eslami
Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
Kungsbroplan 2
112 27 Stockholm
Ombud och målsägandebiträde för 14–18 genom substitution:
Biträdande jurist Elin Roos
Samma adress

19. Anette Brännvall
Renstigen 4 Lgh 1001
981 39 Kiruna

20. Hanna Brännvall
Samma adress

21. Maria Jonsson
Bataljonsvägen 38
961 43 Boden

22. Torbjörn Jonsson
Sandträsk 201
961 92 Boden

23. Fredrik Jonsson,
Timmermansgatan 34 Lgh 1202
972 41 Luleå

Ombud och målsägandebiträde för 19–23: Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Västergatan 14 A
941 33 Piteå

24. Henrik Rundgren
Brittåsavägen 5
294 74 Sölvesborg

25. Ulrika Palo Rundgren
Samma adress

26. Elliot Rundgren
Samma adress

27. Lina Rundgren
Samma adress

28. Dödsboet efter Alexander Rundgren
c/o Henrik Rundgren och Ulrika Palo Rundgren
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 24–27 samt ombud för 28:
Advokat Karin Sanfridsson
Cityadvokaterna i Linköping AB
S:t Larsgatan 30
582 24 Linköping

Motpart (Målsägande)

1. Anita Eriksson
Ramnäsgratan 11
723 43 Västerås

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Martin Beskow
Advokatfirman Beskow AB
Slottet 1
722 11 Västerås

2. Ingemar Karlsson
Österundagatan 10
723 40 Västerås

3. Ingela Sjökvist
Västra Trösten 311
820 70 Bergsjö

4. Dödsboet efter Anton Forslin
c/o Ingela Sjökvist
Adress som ovan

Ombud och målsägandebiträde för 2 och 3 samt ombud för 4:
Advokat Marielle Eriksson Nygren
Eriksson Nygren Advokatbyrå AB
Box 388
581 04 Linköping

5. Elisabet Sandström
Gamla Bangatan 40 A Lgh 1002
771 53 Ludvika

6. Roland Sandström
Samma adress

Ombud och målsägandebiträde för 5 och 6: Advokat Johan Ritzer
Advokatfirman Sandberg & Partners KB
Box 587
581 07 Linköping

Ombud och tillfälligt målsägandebiträde för 5 och 6: Biträdande jurist Linda Demir
Advokatfirman Sandberg & Partners KB

Box 587
581 07 Linköping

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se